

Seija Bäckman
Minna Keränen

NUORTEN TIEDOT JA
KÄSITYKSET IMETYKSESTÄ
MIKKELISSÄ JA KATHMANDUSSA

The Knowledge and Attitude
of the Youth about Breastfeeding in
Mikkeli and Kathmandu

Opinnäytetyö
Hoitotyön koulutusohjelma

2010

MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU

Mikkeli University of Applied Sciences

 MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences		Opinnäytetyön päivämäärä 14.12.2010
Tekijä(t) Bäckman Seija Keränen Minna	Koulutusohjelma ja suuntautuminen Hoitotyön koulutusohjelma, sairaanhoitaja Hoitotyön koulutusohjelma, terveydenhoitaja	
Nimeke Nuorten tiedot ja käsitykset imetyksestä Mikkelissä ja Kathmandussa		
Tiivistelmä <p>Tässä opinnäytetyössä kartoitettiin suomalaisten ja nepalilaisten nuorten käsityksiä ja tietoja imetyksestä. Vastaajilta kysyttiin myös mielipidettä mahdollisten tulevien omien lasten saamisesta ja ruokintatavasta. Erityisesti selvitettiin mistä tiedot oli saatu ja minkälainen rooli kouluopetuksella oli tiedon saannissa. Tutkimusongelmiin vastaavia tutkimuksia on tehty aiemmin mm. Iso-Britanniassa, Australiassa ja Yhdysvalloissa. Suomalaisia tai nepalilaisia aiheita koskevia tutkimuksia ei löytynyt. Tutkimuksen kohderyhmiksi valikoituivat kaupunkikoulu ja haja-asutusalueen koulu Mikkelistä sekä kaupunkikoulu Kathmandusta, Nepalista. Molempien alueiden koulujen oppilaat edustavat oman alueensa keskimääräistä väestöä. Tutkimus toteutettiin standardoituna kyselytutkimuksena, joka sisälsi sekä strukturoituja että avoimia kysymyksiä. Analyysi oli edellisten osalta kvantitatiivinen ja jälkimmäisten osalta kvalitatiivinen.</p> <p>Kyselyt toteutettiin kahdessa toisistaan kulttuurillisesti, alueellisesti ja yhteiskunnallisesti eroavassa maassa. Suomessa lapsikuolleisuus on yksi maailman alhaisimmista, elintaso ja elintavat ovat länsimaiset ja yleinen koulutustaso on korkea. Nepalissa taas korkea lapsikuolleisuus, keskimääräinen koulutustason alhaisuus, suuret sosiaaliset erot ja lapsityöllisyys ovat suuria ongelmia. Teollisuus on vähäistä ja työn keskiansiot pienet.</p> <p>Tutkimuksen tulosten perusteella voitiin päätellä, että imetys Suomessa ja Nepalissa koettiin pääsääntöisesti positiivisena asiana ja tärkeänä osana vauvan kehitystä. Suurin osa nuorista toivoi tulevaisuudessa omia lapsia, aikoi imettää näitä ja oli sitä mieltä, että imetys on terveellisempää ja kätevämpää kuin pulloruokinta. Suomalaisilla vastaajilla oli heikommat tiedot imetyksen vaikutuksista vauvaan ja äitiin kuin nepalilaisilla. Suomessa opetussuunnitelmaan ei sisälly imetykseen liittyvää opetusta eikä aihe esiinny oppikirjoissa, Nepalissa puolestaan imetystä ja sen etuja käsitellään kouluopetuksessa. Nepalilaisten imetyksestä saamalla kouluopetuksella sekä mediainformaatiolla voi olla vaikutusta heidän suomalaisiin verrattuna huomattavasti parempiin, imetyksen hyötyjä ja tärkeyttä koskeviin tietoihinsa. Jatkossa myös Suomessa kannattaisi imetys sisällyttää kouluopetukseen sekä lisätä aiheen näkyvyyttä mediassa imetysmyönteisyyden ja täysimetetyksen edistämiseksi.</p>		
Asiasanat (avainsanat) Nuori, imetys, asenne, tieto		
Sivumäärä 88 (117)	Kieli Suomi	URN
Huomautus (huomautukset liitteistä) Liitteinä suomen ja nepalin kieliset kyselylomakkeet		
Ohjaavan opettajan nimi Elisabet Montonen	Opinnäytetyön toimeksiantaja Mikkelin kaupungin sivistystoimi, perusopetus	

Authors

Bäckman Seija
Keränen Minna

Date of the bachelor's thesis

2010-12-14

Degree programme and option

Registered Nurse
Registered Nurse, Public Health Nurse

Name of the bachelor's thesis

The knowledge and Attitude of the Youth about Breastfeeding in Mikkeli and Kathmandu

Abstract

The purpose of this bachelor's thesis was to find out the knowledge and attitudes concerning breastfeeding among Finnish and Nepalese adolescents. The main research questions were: What do the youth know about the effects of breastfeeding for infant and mother, from where and how have they got knowledge about breastfeeding, do they think it is important to get knowledge about breastfeeding from school and how are they planning to feed their future offspring. Similar studies have been made for example in Great Britain, Australia and United States. Finnish or Nepalese studies on the subject could not be found. A structured questionnaire with both closed and open questions was made in a rural and an urban school in Finland and in an urban school in Nepal. The respondents were boys and girls aged 13-18 years. A total of 285 answers were collected with response rate reaching 100%. The respondents were divided into comparable groups. Answers to structured questions were analyzed by statistical program and open questions were analyzed by dividing into groups.

Nepal, malnutrition and low level of hygiene due to high infant mortality rate, is a major problem. There are regional differences in education and child employment is widespread. In Finland, the infant mortality rate is one of the lowest in the world. Standard of living is western and there is compulsory education until 16 years. In Finland breastfeeding is not included in Curriculum or handled in school nor in study books. Nepal, in turn, breastfeeding and its benefits are handled in education.

According to the results, breastfeeding was seen mostly positive and important for the development of babies. Respondents were planning to use breastfeeding as a feeding method for their future babies, because they thought it is healthier and handier as bottle feeding. Most respondents desired babies of their own in future (Finnish 66 % and Nepalese 90 %).

The Finnish respondents had weaker knowledge about the effects of breastfeeding for baby and mother than Nepalese respondents. It might be a result of the greater amount of information the Nepalese students have got about benefits and importance of breastfeeding from school and media. To promote positive attitudes about breastfeeding in Finland will also be worthwhile to include the subject in school education and increase visibility of it in media.

Subject headings, (keywords)

Adolescent, breastfeeding, attitude, knowledge

Pages

88 (117)

Language

Finnish

URN

Remarks,

notes

on

appendices

Tutor

Elisabet Montonen

Bachelor's thesis assigned by

Mikkelin kaupungin sivistystoimi, perusopetus

SISÄLTÖ

OPINNÄYTETYÖSSÄ KÄYTETYT LYHENTEET JA KÄSITTEET.....	5
1 JOHDANTO.....	1
2 IMETYS	2
2.1 Imetyksen määritelmät.....	2
2.2 Imetys kautta aikojen.....	3
2.3 Imetyksen terveystaikutukset.....	4
2.3.1 Terveystaikutukset lapselle.....	5
2.3.2 Terveystaikutukset äidille.....	6
2.4 Imetyssuosittukset ja imetyksen edistäminen Suomessa ja Nepalissa.....	6
2.4.1 Strategioita ja toimintaohjelmia imetyksen edistämiseksi.....	8
2.5 Imetyssuosittusten toteuttaminen.....	10
2.6 Imetyssenteet.....	11
2.7 Imetystietous ja imetys kouluopetuksessa.....	13
3 PERUSTIETOA NEPALISTA.....	14
3.1 Perinteet.....	17
3.2 Uskonto.....	18
4 IDENTITEETTIIN, MIELIPITEISIIN JA PÄÄTÖKSENTEKOON VAIKUTTAVIA TEKIJÖITÄ.....	20
4.1 Identiteetin muodostuminen.....	20
4.2 Asenteiden muodostuminen.....	21
4.3 Päätöksentekoprosessin kulku.....	22
5 NUORISO JA NUORTEN ELINYMPÄRISTÖÖN VAIKUTTAVIA TEKIJÖITÄ	22
5.1 Nuorison määritelmä.....	22
5.2 Sukupuolinäkökulma.....	23
5.3 Kulttuuri ja elinympäristö.....	24
5.4 Oppiminen ja koulutus.....	26
5.4.1 Suomen koulujärjestelmä.....	26
5.4.2 Nepalilinen koulujärjestelmä.....	27
5.5 Globalisaation vaikutus yksilön elämään.....	30
5.6 Nuoret ja media	31
6 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSONGELMAT.....	33

7 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	33
7.1 Yhteydenpito ja tiedottaminen.....	34
7.2 Tutkimusmenetelmät.....	34
7.3 Kysely tiedonkeruumenetelmänä.....	35
7.4 Kyselylomakkeen laatiminen.....	37
7.5 Kyselyn toteutus.....	39
7.6 Tutkimusaineiston analyysi.....	40
7.7 Tutkimuksen luotettavuus.....	42
7.8 Tutkimuksen eettisyys.....	44
8 MATRIISI OPINNÄYTETYÖSSÄ KÄYTETYISTÄ TUTKIMUKSISTA.....	45
9 TUTKIMUKSEN TULOKSET.....	49
9.1 Nuoret tiedot imetyksen vaikutuksista vauvaan ja äitiin.....	49
9.2 Nuorten saamat tiedot imetyksestä.....	61
9.3 Nuorten mielipide imetyksestä kouluopetuksessa.....	68
9.4 Nuorten näkemys mahdollisten omien tulevien vauvojensa ruokintatavasta. .	70
9.4.1 Tyttöjen näkemys mahdollisten omien vauvojensa ruokinnasta.....	71
9.4.2 Poikien näkemykset omien mahdollisten vauvojensa ruokinnasta.....	76
10 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	81
LIITTEET	
Liite 1. Kyselylomake, Suomi	
Liite 2. Kyselylomake, Nepal	
Liite 3. Tutkimustaulukoita	

OPINNÄYTETYÖSSÄ KÄYTETYT LYHENTEET JA KÄSITTEET

IES = Imetyksen edistäminen Suomessa, Toimintaohjelma 2009-2012

WHO = World Health Organization, Maailman terveysjärjestö

Vauva Imeväisikäinen lapsi

Lapsi Imeväisiän jo ohittanut mutta alle 12 -vuotias

Nuori Vaihe varhaisnuoruudesta nuoruuden keskivaiheeseen, eli ikäluokat välillä 12 – 19 vuotta.

1 JOHDANTO

Rintamaito on vauvan parasta ja luonnollista ravintoa. Se sisältää tasapainoisena sekoituksena kaikki vauvan tarvitsemat ravintoaineet. Se sisältää myös vauvan terveyttä turvaavia vasta-aineita, eikä sitä tarvitse lämmittää tai tarkkailla sen viimeistä käyttöpäivää. (THL 2009.)

Tutkimustiedon valossa kansainväliset, Maailman Terveysjärjestö WHO:n laatimat imetyssuositukset täysimetyksestä ja sen kestosta eivät toteudu Suomessa. (WHO 2003.) Vaikka suhtautuminen imetykseen on pääsääntöisesti myönteistä, on toteutuneessa täysimetyksessä havaittavissa aluekohtaisia eroja. (Hasunen & Ryyänen 2006, 39). Länsimaiseen kulttuuriin liittyvä ulkonäön merkityksen korostuminen on yksi imetyksen suosioon vaikuttava tekijä. Rintoja ei mielletä vauvan luonnollisena ravinnon lähteenä, vaan niihin liittyy yhä enemmän seksuaalisia mielikuvia. Varsinkin nuoret naiset, jotka omaksuvat runsaasti roolimalleja mediasta, pelkäävät ulkomuotonsa kärsivän imetyksen seurauksena. (Koskinen 2008.)

Tutkimusten mukaan imetyspäättös tehdään jopa jo ennen raskautta, ja aikaisella imetyspäättöksellä on todennäköisesti myönteinen vaikutus imetyksen keston (Ansamaa ym. 2006). Tällaiset elämänvalintoihin liittyvät asenteet ovat opittuja valmiuksia, joihin voidaan vaikuttaa mm. informaation keinoin (Erwin 2005, 51). Walshin, Moseleyn & Jacksonin (2008) tutkimuksessa jossa vertailtiin kanadalaisten lukiolaisten imetystietoja ja -aikeita todettiin, että nuorten imetystietämykseen ja aikomuksiin imettää voidaan vaikuttaa kouluopetuksella myönteisesti. Juliffin (2005) mukaan aihe tulisi sisällyttää lapsen kehityksen aikaiseen vaiheeseen, jotta voidaan edistää imetystietämystä ja luoda positiivisia asenteita. Olennainen informaatio imetyksen terveysvaikutuksista pitäisi kuulua terveystiedon ja ravitsemuksen opetukseen. Suomessa imetykseen liittyvä tiedonanto ei kuulu peruskoulun opetussuunnitelmaan, eikä aihe tule esille oppikirjoissa.

Tässä opinnäytetyössä haluttiin tutkia nuorten käsityksiä imetyksestä sekä heidän tietojaan siitä. Työssä selvitettiin myös haluaisivatko he tulevaisuudessa itse omia lapsia ja kuinka he aikoisivat nämä ruokkia. Tutkimusstrategiaksi valikoitui kyselytutkimus, koska se on tehokas ja taloudellinen tapa erityisesti silloin, kun tutkittavien joukko on suuri (Heikkilä 2005). Toinen opinnäytetyön tekijöistä vietti

keväällä 2010 kolme kuukautta harjoittelijavaihdossa Nepalín Kathmandussa, joten kyselytutkimus päätettiin toteuttaa samanlaisena sekä siellä että Suomessa. Näin pystyttiin vertailemaan länsimaista postmodernia kulttuuria maatalousvaltaiseen perinteiseen hindukulttuuriin ja tutkimukseen saatiin yksi lisänäkökulma.

Toisessa tutkimusmaassa Nepalissa äitien ja lasten huono ravitsemustila on ollut jo vuosia vakava ongelma. Nepalissa kuolee joka vuosi yli 50 000 lasta, yli puolessa tapauksista perussyynä on aliravitsemus. Tilannetta pahentaa maan huono hygienia- ja puute puhtaasta juomavedestä, joten varsinkin lasten ripulisairaudet ovat suuri ja henkeä uhkaava ongelma. (UNICEF/Nepal Demographic Health Survey 2006.) Nepalissa ja yleensäkin Aasiassa on kiinnitetty huomiota lapsikuolleisuuden ja imetyksen merkityksen korostamiseen sen vähentämiseksi. Nepalín valtio ja Aasian terveysjärjestöt sekä vapaaehtoisjärjestöt ovat organisoineet erilaisia imetysmyönteisyyskampanjoita.

Tutkimuksen kohderyhmiksi valikoituivat haja-asutusalueen koulu ja kaupunkikoulu Mikkelistä sekä kaupunkikoulu Kathmandusta, Nepalista. Vastaajat olivat 8.-9.-luokan oppilaita Mikkelin kouluista sekä vastaavan luokka-asteen oppilaita Kathmandusta, Nepalín pääkaupungista. Tutkimukseen osallistujien sosioekonomiset taustat vastasivat kullekin asuinalueelle tyypillistä taustaa. Opinnäytetyössä otoskoko oli 285, johon sisältyi erilaisia keskenään vertailukelpoisia viiteryhmiä. Ryhmät muodostuivat eri koulujen oppilaista (haja-asutusalueen ja kaupungin koulut), eri luokka-asteista (8. ja 9.luokka), eri kansallisuuksista (suomi ja nepal) sekä eri sukupuolista.

2 IMETYS

2.1 Imetyksen määritelmät

Täysimetus Täysimetyksessä vauva saa ravinnokseen ainoastaan rintamaitoa joko imettämällä tai lypsettyinä. Tämän lisäksi hän saa pelkästään D-vitamiinia ja mahdollisesti muita yksilöllisesti tarvitsemiaan ravintovalmisteita. Joidenkin lähteiden mukaan myös vähäisten vesimäärien antaminen vauvalle pullosta, lusikalla tai mukista sisältyy täysimetyksen määritelmään. (THL 2009.)

Osittainen imetys

Osittaisessa imetyksessä vauva saa rintamaidon ohella äidinmaidonkorviketta, velliä, imeväisille tarkoitettua kliinistä ravintovalmistetta tai kiinteää ruokaa kuten soseita, puuroja tai muuta ravintoa. (THL 2009.)

2.2 Imetys kautta aikojen

Miljoonien vuosien ajan imetys on ollut ainoa turvallinen muoto ruokkia jälkeläisiä (Niemelä 2006, 17). Se on ominainen nimenomaan nisäkkäille, joilla kullakin on oma, juuri sen lajin jälkeläiselle soveltuva maitonsa. Myös imetyksen tiheys ja kesto ovat lajikohtaisia. Osa lajeista imettää vain pari kertaa vuorokaudessa, osa taas lähes jatkuvasti. Tällaisia ovat esimerkiksi kädelliset apinat – joihin myös ihminen luetaan – jotka kantavat poikastaan mukanaan. Tänä päivänä lähimpänä tätä voitaneen pitää metsästäjä-keräilijä -kansoja, joiden kontakti ulkomaailmaan on vähäinen. Heidän kulttuurissaan on edelleen tavallista, että äiti kantaa vauvaansa mukanaan jatkuvasti ja näin vauva saa imeä rintaa niin tiheästi kuin haluaa. Näissäkään kulttuureissa imetys ei kuitenkaan ole ainoastaan vaistonvaraista toimintaa. (Koskinen 2008, 9.) Koska imetys ei ole luontainen tarve, kuten syöminen ja nukkuminen, sitä pitää harjoitella ja olosuhteiden täytyy olla sille suotuisat. Jo esihistoriallisella ajalla imetystietous on siirtynyt vanhemmilta ja kokeneemmilta naisilta nuoremmille, kokemattomille naisille. Esimerkkinä on käytetty vankeudessa kasvanutta gorillaa, joka oppi pitämään poikastaan imetysasennossa nähdessään ihmisten imettävän vauvojaan häkin ulkopuolella. (Niemelä 2006, 17.)

Ihmisen imetykseen vaikuttaa myös vallitseva kulttuuri (Niemelä 2006, 17). Imetykäytännöt ja imeväisikäisen hoito vaihtelevat maailman eri puolilla runsaastikin. Alkukantaisissa kulttuureissa imetys kestää edelleen vuosia, kun länsimaissa puolestaan imetetään entistä lyhyemmän aikaa, joskus ei ollenkaan. Erityisesti 1900-luvulla imetys on vähentynyt. (Koskinen 2008, 9 - 10.) Tähän on useita syitä, mm. imettävien äitien työssäkäynti teollistumisen seurauksena sekä äidinmaidonkorvikkeiden tulo markkinoille (Niemelä 2006, 20).

Imetykseen on liittynyt kautta aikojen runsaasti erilaisia uskomuksia, jotka ovat vaihtelevasti joko rohkaisseet äitiä imettämään tai kehottaneet välttämään sitä (Niemelä 2006, 20). Roomalaisilla on ollut jopa oma imetysjumala, Rumina, joka oli sekä ihmisten että eläinten imetyksen suojelija. Siitä huolimatta imettäjä oli heidän mielestään parempi vauvan ruokkija kuin oma äiti. (Niemelä 2006, 20 - 21.)

Suomessa imetykseen on suhtauduttu pääsääntöisesti myönteisesti (Hannula 2003, 21). Jo 1700-luvulla tiedostettiin imetyksen tärkeys lapsen kasvulle. Tuolloin kampanjoitiin imetyksen puolesta, koska huomattiin että lapsikuolleisuus oli suurinta erityisesti niillä alueilla joissa käytettiin ns. sarviruokintaa. Sarviruokinnassa käytettiin lehmänsarvesta tehtyä tuttipulloa, jossa sarven kapeaan päähän oli tehty imuosa kankaasta tai esim. eläimen rakosta. (Niemelä 2006, 19.)

Viime vuosisadan alussa noin 80 % kolmen kuukauden ikäisistä ja noin 60 % kuuden kuukauden ikäisistä vauvoista sai rintamaitoa. Siitä lähtien luku on laskenut aina 1960- ja 70-lukujen vaihteeseen saakka, jolloin vain n. 30 % äideistä imetti kolme kuukautta ja alle 10 % imetti kuusi kuukautta. (Hannula 2003, 21.) Suurimpana syynä tähän oli naisten siirtyminen kotoa työelämään. Äitiyslomajärjestelmä oli kehittämätön ja korvikkeita alkoi olla yhä enemmän saatavilla. (Niemelä 2006, 23.) Imetyksen puolesta alettiin tuolloin kampanjoida. Samaan aikaan tehtiin imetystä tukevia uudistuksia mm. äitiyslomien pituuteen. (Hannula 2003, 21.)

2.3 Imetyksen terveystvaikutukset

Rintamaidolla on useita etuja. Se on puhdasta, luonnollista lähiruokaa, jonka koostumus on helposti sulavaa. Rintamaito on lähes ilmaista – äidin imetyksen vuoksi tarvitseman lisäravinnon kulut ovat vähäiset verrattuna korvikemaitoon. (THL 2009, 28.) Rintamaidon pakkaamisen ja kuljetukseen ei kulu luonnonvaroja, joten se on myös ekologista. Ravitsemuksellisesti rintamaidon koostumus on lapselle juuri sopivaa. Itse imetystapahtuma edistää äidin ja lapsen välisen kiintymyssuhteen syntymistä. Lapsella on voimakas imemisen tarve ensimmäisen elinvuotensa aikana, joten ravinnon lisäksi imeminen antaa lapselle kokemuksen huolenpidosta sekä läheisyydestä. (Armanto 2007, 194.)

2.3.1 Terveysvaikutukset lapselle

Tieto imetyksen terveysvaikutuksista perustuu laajoihin, useista tutkimuksista tehtyihin yhteisanalyyseihin (THL 2009, 28). On olemassa runsaasti todisteita siitä, että täysimetys kuuden kuukauden ikään saakka vähentää sekä imeväisten sairastuvuutta että kuolleisuutta (WHO 2003).

Rintamaidossa on runsaasti aineosia jotka suojaavat lasta infektioilta, kuten ripulilta, hengitystietulehduksilta ja korvatulehduksilta sekä vaikuttavat vastasyntyneen suoliston kehitykseen (THL 2009, 28 - 29). Se sisältää mm. oligosakkarideja ja IgA-vasta-aineita jotka suojaavat suolistoa ja limakalvoja. Rintamaidon sisältämät vasta-aineet mukautuvat vauvan yksilöllisten tarpeiden mukaan. (Niemelä 2006, 10 - 11.) Täysimetyksen on todettu vähentävän imeväisikäisten sairaalahoidon tarvetta ripuli- ja hengitystieinfektioissa, sekä suojaavan lasta virtsatietulehduksilta. Imetyksen merkitys on erityisen tärkeä kehitysmaissa ehkäistäessä infektioita ja imeväiskuolleisuutta. Imetys suojaa lasta altistumasta kontaminoidun ruuan tai juoman sisältämille taudinaiheuttajille. (WHO 2003.) Imetyksen vaikutuksesta atooppisten sairauksien ja astman esiintyvyyteen ei ole toistaiseksi selkeää näyttöä. Leukemiaa sekä tyypin I ja II diabetesta esiintyy vähemmän lapsilla joita on imetetty. Lisäksi imetettyjen lasten kätkytkuolemat ovat harvinaisempia kuin korvikemaidolla ruokittujen. (THL 2009, 28 - 29.)

Rintamaidon sisältämät proteiinit, heraproteiini ja kaseiini, ovat pienimolekyyllisiä ja helposti sulavia toisin kuin lehmänmaidossa. Proteiinin määrä laskee puoleen vuoteen mennessä, pysyen sen jälkeen tasaisena ensimmäisen vuoden loppuun saakka. Rintamaidon energiamäärä säilyy tasaisena koko ensimmäisen vuoden ajan, samoin sen sisältämän laktoosin määrä. (Niemelä 2006, 10 - 11.) Useat ravintoaineet, kuten esim. rauta ja mineraalit, imeytyvät rintamaidosta paremmin kuin korvikemaidosta (THL 2009, 28). Rintamaito sisältää aivojen kehittymiseen tarvittavia ainesosia, kuten laktoosia ja rasvahappoja (Niemelä 2006, 12). Pitkäketjuisten, tyydyttämättömien rasvahappojen arvellaan osaltaan vaikuttavan siihen, että imetyksen on todettu tukevan lapsen kognitiivista kehitystä (Koskinen 2008, 41). Rasvapitoisuus vaihtelee ollen keskimäärin 3-5 %. Tutkimuksissa on huomattu, että ensimmäisen vuoden aikana vauvat saavat rintamaidosta keskimäärin 25 g rasvaa vuorokaudessa. Rintamaidossa on runsaasti laktoosia, yli 7 %, jonka vuoksi se on hyvin makeaa.

Tutkimusten mukaan myös itse imetystapahtuma kehittää lapsen aivoja kasvattamalla niiden sähköistä toimintaa. (Niemelä M. 2006, 12 – 13.)

2.3.2 Terveysvaikutukset äidille

Imetyksen aikana erittyvän oksitosiinihormonin ansiosta kohtu supistuu (Koskinen 2008, 41) ja sen myötä imetys edistää äidin toipumista synnytyksestä (Niemelä 2006, 13). Synnytyselimet palautuvat ennalleen nopeammin (Niemelä 2006, 13) ja jälkivuodon määrä vähenee (Armanto 2007, 194). Vähentyneen vuodon myötä myös äitiyskuolleisuus vähenee ja äidin rautavarannot säilyvät parempina (WHO 2003).

Mikäli käytössä ei ole mitään raskaudenehkäisykeinoja, imetyksen myötä uudelleen raskaaksi tuleminen mahdollisesti pitkittyy. Perättäisten synnytysten väli pitenee ja äiti ehtii toipua edellisestä raskaudesta ja synnytyksestä paremmin. (WHO 2003.) Tällä on merkitystä etenkin kehittyvissä maissa, joissa ehkäisyvälineiden saatavuus on heikkoa.

Tuoreen väestötutkimuksen perusteella naisilla on sitä pienempi riski sairastua verenpainetautiin, diabetekseen, hyperlipidemiaan ja sydän- ja verisuonitauteihin mitä pidempään he ovat yhteensä elämänsä aikana imettäneet. Lisäksi täysimetys pienentää riskiä sairastua rinta- ja munasarjasyöpään. (THL 2009, 34.) Jokainen vuosi, jonka nainen imettää, vähentää tämän rintasyöpään sairastumisen riskiä 4,3 %:lla (Koskinen 2008, 41).

Imetystapahtuma edistää äidin ja lapsen välisen kiintymyssuhteen kehittymistä (Niemelä 2006, 13) ja myös imettäessä erittyvällä oksitosiinihormonilla on äidin hoivakäyttäytymistä tukeva vaikutus (Koskinen 2008, 41). Periaatteessa imetys voi tukea myös painonhallintaa, koska imetys lisää äidin energiantarvetta noin 600 kcal verran vuorokaudessa (THL 2009, 33).

2.4 Imetyssuosituksien ja imetyksen edistäminen Suomessa ja Nepalissa

Maailman Terveysjärjestö WHO:n työryhmä on laatinut vuonna 2003 päivitetyn suosituksen vastasyntyneiden ja pienten lasten ravitsemuksesta. Sen perusteena on lasten kasvun, kehityksen ja terveyden turvaaminen. Suositusten mukaan

vastasyntyneitä tulisi täysimettää mieluiten kuuden kuukauden ikään saakka tai ainakin neljän ensimmäisen elinkuukauden ajan. (WHO 2003.) WHO:n määritelmä täysimetyksestä tarkoittaa imeväisikäisen ruokintaa, jolloin lapselle ei anneta rintamaidon lisäksi muuta ravintoa, ei edes vettä (Hasunen & Ryytänen 2006, 18). Kuuden kuukauden jälkeen lapsen kasvun turvaamiseksi aloitetaan lisäruuan antaminen (THL 2009, 34). Imetystä suositetaan jatkettavan osittain aina lapsen ensimmäisen elinvuoden loppuun saakka ja maissa, joissa on suuri infektioriski, kahteen ikävuoteen saakka (WHO 2003).

Suomessa täysimetetylle lapselle voidaan antaa rintamaidon lisänä pieniä määriä vettä ja vitamiini- ja ravintovalmisteita, kuten D-vitamiinitippoja. (Hasunen & Ryytänen 2006, 18.) Tämänhetkiset imetyssuositukset Suomessa on annettu vuonna 2004. Tuolloin Sosiaali- ja terveysministeriö asetti normaalipainoisena syntyneen lapsen täysimetyksen keston tavoitteeksi kuusi kuukautta, jonka jälkeen imetystä suositetaan jatkettavaksi lisäravinnon ohella yhden vuoden ikään saakka. Suosituksen mukaan lisäruokien antaminen voidaan kuitenkin tarvittaessa aloittaa lapsen yksilölliset tarpeet huomioiden jo ennen kuuden kuukauden ikää. Mikäli lapselle on tarpeen antaa lisäravintoa imetyksen lisäksi, suosituksen mukaan sen tulisi olla kiinteätä lisäruokaa äidinmaidonkorvikkeiden tai velliin sijaan. (THL 2009, 24 - 25.)

Suomessa imetyksen tukeminen ja edistäminen on osa lakisääteistä terveyden edistämistä. Sosiaali- ja terveysministeriöllä on erilaisia toimintaohjelmia sekä oppaita, joiden sisältöihin kuuluu myös imetyksen edistäminen. Näitä ovat mm. Lapsi, perhe ja ruoka -opas, Opas lastenneuvolan työntekijöille, Seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelma, Terveyserojen kaventamisen toimintaohjelma sekä Imetyksen edistäminen Suomessa -toimintaohjelma. (THL 2009, 23.)

Nepalissa imetyksen edistäminen on osa kansallista ravitsemustoimintaohjelmaa, jossa tavoitteena on koko väestön ravitsemustilan kohentaminen (Government of Nepal 2004, 7). Äitien ja lasten huono ravitsemustila on ollut maassa jo useiden vuosien ajan vakava ongelma. Sen tueksi on laadittu useita erilaisia ravitsemusohjelmia ja -strategioita, viimeisin niistä on Nepalin Terveys- ja väestöministeriön ravitsemusosaston julkaisema Kansallinen ravitsemuspolitiikka- ja toimintaohjelma vuosina 2004 - 2005. (Government of Nepal 2006, 173.) Samoin kuin Suomessa, myös Nepalissa on käytössä WHO:n imetyssuosituksiin perustuvat, kansallisen

ravitsemustoimintaohjelman laatimat suositukset täysimetyksen kriteereistä ja kestosta. Myös Nepalissa suositetaan täysimetyksen kestoksi kuusi kuukautta ja sen jälkeen lisäravinnon antamisen ohella imetyksen jatkamista ainakin kahteen ikävuoteen saakka. Imetyksessä on keskitytty erityisesti edistämään aikaista, alle yhden tunnin kuluessa synnytyksestä aloitettua imetystä, täysimetystä, sekä osittaisimetyksen jatkamista ainakin kahteen ikävuoteen saakka. Tavoitteena on vähitellen lisätä täysimetettyjen määrää niin, että vuonna 2017 se olisi enemmän kuin 90 % alle kuuden kuukauden ikäisistä (Second Long-Term Health Plan) (Government of Nepal 2004, 47) sekä samalla vähentää Nepalissa tyypillisten lisäruokien, kuten hunajan tai sokeriveden antamista vastasyntyneille (Government of Nepal 2004, 21). Keinoina tähän ovat mm. joukkotiedotusvälineiden hyödyntäminen imetyksen edistämiseksi, äidinmaidonkorvikkeiden markkinointikoodi, imetys- ja ravitsemusohjauksen antaminen äideille, kouluopetuksen järjestäminen aiheesta ja äitiryhmien muodostaminen. Nepalissa on käytössä myös Vauvamyönteisyys-ohjelma. (Government of Nepal 2004, 21.)

Kansainväliset terveysstrategiat korostavat imetyksen tukemisen merkitystä. Keskeisimpiä niistä ovat Yhdistyneiden Kansakuntien (YK), Maailman terveysjärjestön (WHO) ja Unicefin julkilausumat ja ohjeet. Niiden kaikkien sisällössä korostetaan imetyksen ja sen tukemisen sekä ravitsemuksen ohjauksen merkitystä imeväisikäisten lasten terveydelle. Myös Euroopan unionin ravitsemusta koskevissa asiakirjoissa vaaditaan imetyksen suojelemista, tukemista ja edistämistä. Imetyksen edistämiseksi Euroopassa laadittiin toimintaohjelma, joka on päivitetty vuonna 2008. (THL 2009, 22 - 23.)

2.4.1 Strategioita ja toimintaohjelmia imetyksen edistämiseksi

WHO julkaisi vuonna 1981 markkinointikoodin, jonka avulla säädellään äidinmaidonkorvikkeiden, tuttipullojen ja tuttien markkinointia ja pyritään edistämään imetystä (THL 2009, 25). Koodin keskeisinä sisältöalueina on säädellä kaikkien rintamaidon sijasta käytettävien ruokien ja juomien sekä niiden käytössä tarvittavien välineiden, kuten tuttipullojen markkinointia. Äidinmaidonkorvikkeita ei saa mainostaa tai myydä alennuksella eikä niiden pakkauksissa saa olla tuotteen käyttöä ihannoivia kuvia tai tekstejä. Imeväisikäisten ruokinnasta tulee olla saatavilla puolueetonta ja johdonmukaista tietoa ja tiedotusaineiston on tuotava selkeästi esille

imetyksen edut ja paremmuus. (Koskinen 2008, 13.) Koodin mukaan korvikeruokintaa voi esitellä vain terveydenhuoltohenkilöstöön kuuluva ja vain niille perheille jotka tarvitsevat tietoa siitä (THL 2009, 25).

Kansainvälisen Vauvamyönteisyysohjelman tavoitteena on suojella, edistää ja tukea imetystä kaikissa raskaana olevia, synnyttäviä ja synnyttäneitä hoitavissa yksiköissä. Se on julkaistu vuonna 1989 WHO:n ja Unicefin toimesta, ja osana sitä on julkaistu vuonna 1991 ”Kymmenen askelta onnistuneeseen imetykseen” -ohjelma. Ohjelma on käytännönläheinen ohje imetyksen tukemiseksi ja edistämiseksi synnytysyksiköissä. Suomessa ohjelma julkaistiin vuonna 1994 nimellä Vauvamyönteisyysohjelma. (THL 2009, 48.) Toimintaohjelmaan sisältyy myös Vauvamyönteisyysertifikaatti, joka voidaan myöntää sellaisille hoitoyksiköille, joissa kaikki Kymmenen askeleen ohjelman kohdat toteutuvat. Suomessa tällaisia yksiköitä ovat: Keski-Suomen keskussairaala Jyväskylässä, Vammalan sairaala, Salon aluesairaala (Koskinen 2008, 14 - 15) sekä viimeisimpänä Kättilöopiston sairaala Helsingissä, jolle sertifikaatti myönnettiin marraskuussa 2010 (THL 2010). Kansainvälinen Vauvamyönteisyysohjelma edellyttää sertifikoitujen yksiköiden uudelleenarviointia viiden vuoden välein. Suomessa mikään yksikkö ei ole uusinnut sertifikaattiaan. (Koskinen 2008, 14 - 15.) Yksi osa toimintaohjelmaa on imetysohjaajakoulutuksen järjestäminen sekä imetystukiryhmien ylläpitäminen (THL 2009, 49 - 50). Vuonna 2008 Suomen synnytysyksiköiden henkilökunnasta 83,3 % oli saanut imetysohjaajakoulutuksen. Suurimmassa osassa yksiköistä oli laadittu kirjallinen imetyksen edistämisen toimintasuunnitelma, mutta vain 44 % synnytysyksiköistä järjesti säännöllistä imetyksen edistämiseen tähtäävää täydennyskoulutusta. Yksitoista synnytysairaala ilmoitti, että kenelläkään henkilökunnasta ei ole imetysohjaajakoulutusta. (THL 2009, 50 - 51.)

Vuonna 1990 Italian Innocentissa järjestettiin WHO:n ja Unicefin toimesta imetysaiheinen tapaaminen maailman johtaville terveystoimijoille. Tapaamisen tuloksena syntyi Innocenti-julistus, jonka keskeisenä sisältönä on imetyksen edistäminen maailmanlaajuisesti. (Koskinen 2008, 14.) Maailman valtioiden tulisi tukea, suojella ja edistää imetystä saavuttamalla Innocenti-julistuksen neljä päämäärää. Näitä ovat: tarkoituksenmukaisen imetyksestä vastaavan kansallisen koordinaattorin osoittaminen, yleismaailmallinen Vauvamyönteinen sairaala -hanke, Maailman Terveysjärjestön yleiskokouksessa tehdyn äidinmaidonkorvikkeiden

markkinointia koskevan koodin noudattaminen sekä työssäkäyvien naisten imetyksen turvaavan lain säätäminen. (WHO 2003.)

2.5 Imetyssuosituksen toteutuminen

Suomessa toteutunut täysimetyksen kesto on kaukana suosituksesta. Vuonna 2005 vain 1 % suomalaisista 6 kk:n ikäisistä oli täysimetettyjä ja alle 1 kk:n ikäisistäkin vain 60 % sai yksinomaan rintamaitoa. (Hasunen & Ryyänen 2006, 25.) Tästä huolimatta imetyksen yleisyydessä ja kestossa on tapahtunut viime vuosina myönteistä kehitystä. Äidit ovat motivoituneita imettämään ja yleinen suhtautuminen rintaruokintaan on myönteistä. Täysimetus on lisääntynyt kaikissa ikäryhmissä vastasyntyneitä lukuun ottamatta. (Hasunen & Ryyänen 2006, 39.) Suosituksen mukaisen täysimetyksen kestossa ja yleisyydessä on suuria alueellisia eroja. Vuonna 2005 oli täysimetettyjä 5 kuukauden ikäisiä vauvoja eniten (18 %) Itä-Suomen läänissä ja vähiten (0 %) puolestaan Lapin läänissä. (Hasunen & Ryyänen 2006, 63.) Kuntien erilaiset panostukset rintaruokinnan edistämiseen ja Vauvamyönteisyys-ohjelmaan liittyvät toimenpiteet vaikuttavat osaltaan alueellisiin eroihin. Panostus heijastuu esim. Pohjois-Karjalan ja Keski-Suomen edistyksellisissä imetystilastoissa. Näillä alueilla on tuettu imetystä 1990-luvulta lähtien mm. erilaisten projektien ja toimintaohjelmien avulla. (Hasunen & Ryyänen 2006, 39.)

Vertailtaessa Suomen imetystilastoja muiden EU-maiden imetystilastoihin suomalaiset imettäjät sijoittuvat tilastojen kärkipäähän muiden Skandinavian maiden kanssa.

Pohjoismaista Suomessa imetetään vähiten, mutta koko EU:n alueen alhaisimmat imetystilastot ovat Ranskassa; alle 60 % vastasyntyneistä saa rintamaitoa. (Europa 2010.) Vastaava luku Suomessa on 93 % (Hasunen & Ryyänen 2006, 18).

Nepalissa kuolee joka vuosi yli 50 000 lasta, 60 % tapauksista perussyynä on aliravitsemus. Tehokas imetus yksinään voisi vähentää 16 % kuolemista. Vuonna 2006 Nepalissa tehdyn laajan lasten ja imeväisikäisten ravitsemusta koskevan tutkimuksen mukaan 53 % nepalilaisista vauvoista on täysimetettyjä ensimmäisen kuuden kuukauden aikana. Alle kahden kuukauden ikäisistä 88 % sai yksinomaan rintamaitoa. Täysimetettyjen lasten osuus laskee voimakkaasti 5-6 kuukauden iässä. Tähän ovat todennäköisesti syynä erilaiset seremoniat, jotka kuuluvat nepalilaisessa

kulttuurissa moniin juhlamenoihin. Niissä vauvalle annetaan nestemäistä tai kiinteää ravintoa, kuten esim. riisiä. Tyttövauvojen kohdalla nämä seremoniat tapahtuvat noin 5 kuukauden iässä, poikavauvojen kohdalla noin 6 kuukauden iässä. (Government of Nepal 2006, 175,198.) Täysimetyksessä on huomattavissa eroja äitien koulutustasosta riippuen. Niistä äideistä, joilla ei ole lainkaan koulutusta tai on pelkkä peruskoulutus, täysimettää kaksi kolmasosaa, kun puolestaan korkeammin koulutetuista äideistä yksi kolmasosa. Tämä johtunee siitä, että koulutetut äidit lähtevät aikaisemmin työelämään ja näin täysimetyksen toteuttaminen ei ole enää mahdollista. (Government of Nepal 2006, 175.) Mahdollisia muita syitä lyhyeen imetysaikaan ovat mm. sukupuolten epätasa-arvo, sosiaaliset, kulttuuriset tai taloudelliset syyt. Äideillä ei useinkaan ole riittävästi aikaa imettämiseen, koska työmäärä kotona ja maataloudessa on suuri. Myös varhainen avioitumisikä, alhainen lasten syntyvyysväli sekä suuri lapsimäärä vähentävät imetyksen kestoa. (Nepal Demographic Health Survey 2006.)

2.6 Imetysasenteet

Imetysasenteiden muodostumiseen liittyy useita eri tekijöitä. Yhteiskunnan suhtautuminen ja tuki sekä vallitseva kulttuuri ovat näistä merkittävimpiä etenkin länsimaissa. Länsimainen kulttuuri ihailee vauvaa, joka syö tiettyinä aikoina ja nukkuu yöt. Sen seurauksena tiheästi ja myös öisin syövän vauvan käytös tulkitaan epänormaaliksi. (Koskinen 2008, 19 - 20.) Imetykseen liittyvät asenteet määräytyvät myös kulttuurisesta näkökulmasta rintoihin ja imetykseen. Kun nähdään muiden ihmisten imettävän onnistuneesti ja rutiininomaisesti sekä saadaan positiivisia mielikuvia imettämisestä mediassa, omaksutaan ajatus, että imetys on normaalia ja hyödyllistä. (Stockley 2001, 42.)

Länsimaisessa kulttuurissa naisen rintoihin suhtaudutaan ensisijaisesti seksuaalisina objekteina, joten voi olla vaikea mieltää niitä lapsen ruokkimiseen tarkoitetuiksi. Ulkonäköön liittyvät paineet voivat vaikuttaa imetyksen aloittamiseen. (Koskinen 2008, 19 - 20.) Imetykseen liittyy myös erilaisia mielikuvia ja uskomuksia (THL 2009, 38).

Käsitys yksityisyydestä ja julkisesta sekä naisten työssäkäynti ovat imetysasenteisiin ja sen myötä imetyksen kestoon vaikuttavia tekijöitä. Äidit kokevat riittämättömyyttä nykyajan roolipaineiden keskellä ja julkinen imettäminen koetaan ongelmalliseksi.

(THL 2009, 38.) Tämän päivän äideillä on useita päällekkäisiä rooleja. Äiti on myös vaimo ja puolisonsa seksipartneri. Hän käy mahdollisesti työssä, huolehtii ulkonäöstään ja ystävyys-suhteistaan sekä harrastaa. Ympäristön viestit siitä, millainen äidin tulisi olla, ovat usein hyvinkin ristiriitaisia. Äiti joutuu jatkuvasti peilaamaan itseään ja omaa äitiyttään ympäröivään kulttuuriin ja yhteiskuntaan. (Aittokoski ym. 2009, 15.)

Aikaisemmat imetyskokemukset vaikuttavat siihen, kuinka äidit suhtautuvat imetykseen. Myönteisillä kokemuksilla on tutkittu olevan jopa suurempi vaikutus imetyksen onnistumiseen kuin äitien imetykseen liittyvillä tiedoilla. (Hannula 2003, 14.) Myönteisen imetyskokemuksen myötä äiti imettää todennäköisesti myös tulevaa lastaan, negatiivisella imetyskokemuksella voi puolestaan olla päinvastainen vaikutus (Koskinen 2008, 20).

Tutkimusten mukaan äidit päättävät vauvan ruokintatavan jo alkuraskauden aikana, jopa jo ennen raskautta. Aikaisella imetyspäätöksellä on todennäköisesti myönteinen vaikutus imetyksen keston. (Ansamaa ym. 2006.)

Läheisten, kuten oman äidin ja siskojen sekä erityisesti puolison tuella on suuri merkitys imetyksen aloittamiselle ja sen onnistumiselle. Mikäli äidin läheiset ovat imettäneet vauvojaan, on tämän suhtautuminen imetykseen myönteisempää. Puolison asenteella on merkitystä - jos hän suhtautuu imetykseen kielteisesti, on sillä usein myös äidin asenteisiin negatiivinen vaikutus. Perheessä voi olla myös näkemys, että vauvan ruokinta on helpompaa jakaa puolisojen kesken tasapuolisesti pulloruokinnan avulla ja myös isällä on tällöin mahdollisuus osallistua vauvan ruokintaan. (Hannula ym. 2006, 32 - 33.) Mahdollisimman varhain äidin raskauden aikana saadulla imetystietoudella on positiivinen vaikutus puolison antamaan tukeen (Stockley 2001, 18).

Puolison tuen ohella myös synnytys-sairaalan hoitohenkilöstön imetystietoudella on merkittävä vaikutus. Mikäli henkilökunta on saanut imetysohjauskoulutusta, vaikuttaa se positiivisesti imetyksen onnistumiseen ja keston. (Hannula 2003, 101.)

Nepalissa erilaisilla uskomuksilla on suuri vaikutus asenteisiin imetystä kohtaan ja myös puolison ja anopin mielipiteillä on merkitystä. Vuonna 2010 Nepalin Baitadin

alueella tehdyn tutkimuksen mukaan osa äideistä (28 %) uskoo edelleen, että kolostrum on haitallista lapsen terveydelle, ja se tulee heittää pois. Monelle on myös epäselvää kuinka imetys vaikuttaa äitiin ja voiko äiti imettää raskauden aikana. Osa äideistä uskoo, että rintamaito on uuden raskauden aikana jopa imetettävälle vauvalle haitallista. Täysimetyksen kestosta ei olla selvillä, vaan joka viides on sitä mieltä että lasta täysimetetään alle 6 kuukautta ja yksi kymmenestä puolestaan on sitä mieltä että lasta tulee täysimettää yli 6 kuukautta. Suurin osa äideistä on kuitenkin tietoisia imetyksen terveystaakatuksista ja tärkeydestä vauvalle. (Helen Keller International 2010, 2 – 3.)

2.7 Imetystietous ja imetys kouluopetuksessa

Tutkimusten mukaan äitien hyvät tiedot imetyksestä ovat yhteydessä täysimetyksen toteutumiseen. Äitien tiedot imetyksestä kuitenkin vaihtelivat ja joillakin äideillä oli puutteita hyvin keskeisissäkin maidon erittymiseen ja imetykseen liittyvissä tiedoissa. Tietomäärä ei välttämättä ole lisääntynyt riittävästi sairaalassa ollessakaan. (Hannula 2003, 100.)

Kansainvälisissä tutkimuksissa on havaittu, että raskaudenaikaisella perhevalmennuksella ja imetysohjauksella on lisäävä vaikutus imetyksen aloittamiseen. Suomessa tehtyjen vastaavien tutkimusten mukaan perhevalmennuksen merkitys on täällä pienempi ja saatujen tietojen määrä vähäinen. Myös neuvolasta saatua imetysohjausta on pidetty riittämättömänä. Eniten tietoa suomalaisäidit saavat lukemalla kirjallisuutta ja lehtiä, mm. neuvolasta saatuja oppaita. (Hannula 2003, 102.)

Imetysasenteet alkavat muodostua jo lapsuudessa, ja sen vuoksi jo peruskoulussa olisi hyvä tarjota ajantasaista tietoa imetyksestä. Suomessa peruskoulun ja lukion opetussuunnitelmiin sisältyy biologian ja terveystiedon opintoja, joiden oppisisältöihin kuuluu mm. ihmisen kehitys, raskaus, synnytys sekä vanhemmuuteen kasvaminen. Opetussuunnitelman perusteita uudistetaan lähiaikoina. Imetysmyönteisyyden ja imetystietouden edistäminen tulisi olla osa yleissivistävää opetusta. (THL 2009, 39.)

3 PERUSTIETOA NEPALISTA

Nepal sijaitsee Aasiassa, Kiinan ja Intian välissä. Maa jakaantuu karuun Himalajan vuoristoon, osin viljelykelpoiseen kukkulamaastoon ja viljelykäytössä olevaan alankoon. Ilmastollisesti vuodessa on kolme päävuodenaikaa: kuiva kesä, sadekausi ja talvi, jolloin öisin lämpötila voi laskea nollan lähelle mutta päivisin on kuitenkin noin 20 astetta lämmintä. (Savada 1991.)

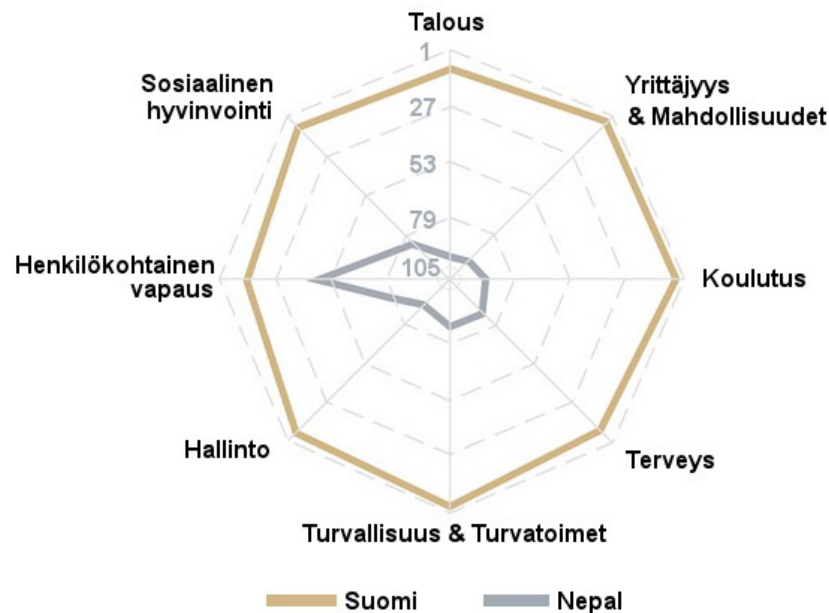
Maa on ollut kuningaskunta tuhansia vuosia. Vuonna 2006 kuningasperhe murhattiin ja maasta tuli levottomien vaiheiden jälkeen tasavalta vuonna 2008. Edelleen maassa on ajoittaisia levottomuuksia hallituksen joukkojen ja maaseudulla sissitoimintaa harjoittavan maoistiliikkeen välillä. Hyvää tahtoa maan kehittämiseen on, mutta talouselämä on suurissa rahavaikeuksissa mm. vahvasti tuontipainotteisen ulkomaankaupan sekä runsaan väestönkasvun johdosta. Korkea työttömyys varsinkin maaseudulla aiheuttaa tyytymättömyyttä ja köyhyyttä, mutta pääoman puute hidastaa uudistusten tekemistä. Maassa olisi myös merkittäviä mineraaliesiintymiä, mutta infrastruktuurin heikkouden vuoksi niiden louhiminen ei ole vielä ollut kannattavaa. (Savada 1991, Central Intelligence Agency 2010.)

Nepal on YK:n kehitysohjelman mukaan tutkituista 177 maasta inhimillisen kehityksen indeksillä mitattuna vasta sijalla 144. Väestöstä 55 % elää alle 1,25 dollarilla päivässä ja bruttokansantulo on alle 500 Yhdysvaltain dollaria vuodessa. Maan talouselämä on vahvasti ulkomaisen avun varassa ja jopa kolmasosa maan varallisuudesta tulee ulkomailla olevien nepalin kansalaisten lähettämänä apuna. Tärkeimmät vientituotteet ovat pashmina (lampaanvilla) sekä käsintehty matot. Myös turismi on tärkeä tulolähde, mutta epävakaiden turvallisuusolojen takia se on romahtanut. Heikko tekninen infrastruktuuri estää teollisuuden kehittymistä sekä olemassa olevien luonnonvarojen käyttöä. Teollisuutta ei juuri ole. Jatkuva puute energiasta, työvoiman kouluttamattomuus ja lakkoilu, ajoittain vaikeat sääolot sekä paikalliset levottomuudet rajoittavat ulkomaisen pääoman investointeja. Kuljetusyhteydet ovat hankalat suurimmassa osassa maata, tiet ovat heikkokuntoisia. Rautatietä Nepalissa on kaikkiaan 59 kilometriä. (Central Intelligence Agency 2010.)

Englannissa toimiva Legatum-ajatushautomo on julkaissut kansainvälistä hyvinvointivertailua, jossa on painotettu 104 maan taloudellista hyvinvointia,

vakautta, terveyttä, demokratiaa ja onnellisuutta. Tämä vuonna Suomi sijoittui kokonaistilanteessa kärkikolmikkoon ja Nepal oli sijalla 91. (Legatum 2010.)

Terveys- ja hyvinvointivertailu Suomi - Nepal

Kuvio 1. Kansainvälinen hyvinvointi, Suomen ja Nepalin tilanteen vertailu. (Legatum 2010.) Heikoimmat tulospisteet sijaitsevat kehän keskiössä, parhaat ulkokehällä.

Nepalilainen työväestö on kansainvälisessä vertailussa 30. huonoiten koulutettua, vaikka 77 % kansasta on saanut ainakin jonkinlaista kouluopetusta. Kouluopetuksen tasoon ollaan yleisesti tyytymättömiä ja suuri osa oppilaista keskeyttää koulun. (Legatum 2010)

Myös terveydenhuoltojärjestelmä on puutteellinen. Heikko hygieniatietämys ja puhtaan juomaveden puute aiheuttavat runsaasti terveysongelmia. Puhdasta vettä on käytössä 81 prosentilla väestöstä, mutta wc- sekä saniteettitiloja vain 27 prosentilla. Kansainväliset avustusjärjestöt ovat kampanjoineet mm. imetyksen edistämishjelman ja rokotosohjelmien, vesijohto- sekä käymäläprojektien puitteissa. (Legatum 2010)

Terveydenhuoltoon on budjetoitu vain 90 \$ henkeä kohti vuodessa. Lääkäreitä on 5/100 000 asukasta kohden ja apteekkipalvelut ovat viidesosan saatavilla. Varsinkin äiti- ja lapsikuolleisuus on ollut huolestuttavan suurta. Synnytykseen kuolee 515 naista sataatuhatta synnytystä kohti. Joka 20. lapsi kuolee ennen ensimmäistä

ikävuottaan ja 50 % lapsista sekä yli viidennes koko väestöstä kärsii aliravitsemuksesta. Infektioitauteja tai rokkoja vastaan lapsista on rokotettu 82 %. Sairaaloita ja sen myötä potilaspaiikkoja on vähän suhteutettuna väestön määrään. Monet nepalilaiset kuolevat myös hengitystiesairauksiin tai tuberkuloosiin. Väestöstä 27 % oli kantanut huolta tulevasta terveydestään, kuitenkin vain 58 % tunsu itsensä hyväkuntoiseksi ja melkein kolmanneksella oli useita terveysongelmia.

Taulukossa 1 on havainnollisuuden vuoksi listattu joitakin Suomen ja Nepalin eroja kansainvälisten vertailujen mukaan selittämään maissa vallitsevia tilanteita. (Central Intelligence Agency 2010 ja Legatum 2010)

Nepalin ja Suomen tilanteen vertailu	Suomi	Nepal
asukasluku	5,2 milj	28,6 milj
pinta-ala km ²	338 424	147 181
ikäjakauma 0-14 v /kokonaisväestöstä	0,16	0,37
ikäjakauma 15-64 v /kok.väest.	0,67	0,59
ikäjakauma yli 64 v /kok.väest.	0,17	0,04
väestön keski-ikä vuotta	42,3	21,2
väestönkasvu	0,084 %	1,281 %
syntyvyys / 1000 asukasta	10,37	23,18
kuolleisuus / 1000 asukasta	10,15	6,97
lapsikuolleisuus / 1000 syntynyttä	3,45	46,00
elinajanodote	79,13 v	65,46
hiv/aids -tartunnat %	alle 0,005	0,1
uskonto	luterilaiset 82 %	hinduja 80,6 %
lukutaito alle 15 v	100 %	lähes 100 %
lukutaito yli 15 v	100 %	48,60 %
lukutaito naiset	100 %	34,90 %
kouluvuosien odotusarvo	17 v	9 v
keskiansio / pv	n. 130 \$	1,25 \$

Taulukko 1. Tilastotietoa Suomesta ja Nepalista (Central Intelligence Agency 2010).

Vain kuusi kymmenestä nepalilaisesta on tyytyväinen elinympäristöönsä ja 62 % on tyytymätön henkilökohtaiseen vapauteensa. Puutteista huolimatta useimmat nepalilaiset kuvaavat kuitenkin maataan mukavaksi ja vieraanvaraiseksi.(Legatum 2010.)

3.1 Perinteet

Nepalissa perinteiden läsnäolo sekä niihin liittyvien tapojen suuri määrä jokapäiväisessä elämässä ovat hämmäntäviä. Joidenkin tapojen merkitys voi olla länsimaiselle jopa aivan harhaanjohtava. Esimerkiksi miehet kävelevät aina kadulla käsi kädessä tai kaulaillen, samoin naiset keskenään. Tämä ei kuitenkaan tarkoita homoseksuaalisuutta, vaan on paikallinen tapa. Homoseksuaalisuus on maassa jyrkästi tabu, jota ei hyväksytä ja josta ei puhuta. Eri sukupuolet eivät kuitenkaan missään tapauksessa voi toimia näin, eivätkä he voi olla läheisessä kanssakäymisessä ennen avioliittoa. Pariskunnan käsi kädessä kulkeminen koettaisiin häpeällisenä ja julkinen suuteleminen olisi skandaali. (Himalaya-Nepal 2010.)

Pukeutuminen on peittävää ja perinteistä. Naiset käyttävät yleensä hihallista jakkua ja pitkiä housuja sekä huivia kaulalla tai Nepalin virallista kansallista asua saria. Miehillä traditionaalisessa asussa on myös pitkät housut ja pitkähihainen paita sekä lakki. Nykyisin nuoriso pukeutuu jo farkkuihin ja t-paitaan. (Himalaya-Nepal 2010.)

Avioliitot ovat vanhempien järjestämiä ja solmitaan yleensä nuorina. Tulevalla avioparilla ei itsellään ole yleensä mitään sananvaltaa asiassa. Vanhemmat ovat ehdottomia auktoriteetteja perheessä myös muissa asioissa. Nykyisin naimisiinmeno tapahtuu 14 - 20 -vuotiaana, tytöt avioituvat hieman nuorempina kuin pojat. Häätjuhla on suuri tapahtuma, jota varten vuokrataan iso juhlahuoneisto tai puisto. Vieraita voi olla 100 - 500 järjestäjien varallisuudesta riippuen. Vihkiminen tapahtuu monimutkaisin hinduseremonioin ja juhlat kestävät useita päiviä. Länsimaisia sormuksia ei käytetä, vaan avioliiton merkinä naiset pitävät kaulassaan värikästä helmikäättyä. (Thapa 2010.)

Lapsen odotukseen ja synnyttämiseen liittyy paljon traditioita ja uskomuksia. Yleensä koko tapahtumaa pidetään saastaisena ja nainen on eristettynä ensimmäiset viikot synnytyksen jälkeen. Joissakin osissa maata naiset eristetään myös kuukautisten ajaksi pieneen maakellariin, jossa hän saa selviytyä omin avuin kunnes menstruaatio on ohi. Varsinkin kylminä talvikuukausina monet naiset ovat paleltuneet kuoliaiksi mahdollisten mukana olleiden imeväisikäisten lastensa kanssa. (Himalayan News 2010.)

Naispuolisen lesken asema on vaikea. Hän ei periaatteessa saisi enää käydä missään, ei osallistua juhliin tai ilonpitoon eikä puhua vieraille miespuolisille henkilöille. Onneksi nykyisin tilanne on muuttumassa sallivampaan suuntaan. Vanhainkoteja ei ole, vaan perheen vanhimman pojan velvollisuus on pitää huolta vanhemmistaan. Käytännössä tämä tarkoittaa, että he muuttavat pojan kotiin asumaan ja elävät siellä kuolemaansa saakka. (Thapa 2010.)

Myös kuolemaan liittyy monenlaisia uskonnollisia traditioita, tärkein niistä on polttohautaus tai ruumiin heittäminen pyhään virtaan. Koko perhe viettää suruaikaa, esimerkiksi perheenpään kuoltua se on kuukauden pituinen ja siksi ajaksi pukeudutaan valkoiseen kankaaseen, kaikki huvitukset ovat kiellettyjä, syödään vain hedelmiä eikä poistuta talosta. Mikäli kuollut on äiti, suruaika on lyhyempi, mutta vuoteen ei ole sallittua juoda maitoa. Monia myös jokapäiväiseen elämään liittyviä uskomuksia ja tapoja noudatetaan, kastista ja asuinalueesta riippuen. (Thapa 2010.)

Tanssi ja musiikki ovat tärkeitä nepalilaisille. Ne eivät ole pelkästään viihdettä, vaan kertovat myös maan historiasta sekä jumaltaruista samoin kuin jokapäiväisestä elämästä. Tansseilla ja niissä käytettävien pukujen koristeilla on omat tyyliinsä ja variaationsa jotka vaihtelevat riippuen alueesta ja etnisestä ryhmästä. Nepalilaiset pitävät myös juhlista. Maassa on monia festivaaleja sekä jumalien kunniaksi, että kansallisten tapahtumien muistoksi. Tuolloin kaikilla on vapaapäivä ja juhlia järjestetään ympäri maata. (Himalaya-Nepal 2010.)

3.2 Uskonto

Nepal on vuosisatoja ollut maailman ainoa hindukuningaskunta. Vuodesta 2006 lähtien maa on ollut virallisesti maallinen valtio, mutta monet kannattavat yhä sen julistamista hinduvaltioksi. Suurin osa väestöstä (81 %) on hinduja. Buddhalaisuutta tunnustaa 11 % mutta sitä pidetään maassa epävirallisesti hinduismin yhtenä suuntauksena. Hinduilla on lukemattomia jumalia. Tärkeimmät niistä ovat Brahma, Vishnu ja Shiva. Muita kansan rakastamia ovat norsujumala Ghanesh sekä Parbati, Shivan puoliso. Hinduille myös lehmät ovat pyhiä ja ne saavat kuljeskella vapaasti tahtonsa mukaan eikä niitä saa edes hätistellä, vahingoittamisesta puhumattakaan. Uskovat eivät syö naudanlihaa, ja jo sen paloittelusta saa vankeusrangaistuksen. Kuoleman jälkeen pyhät lehmät polttohaudataan. (Savada 1991, Suomen Nepalin

suurlähetystö 2010.) Hindut myös uskovat karman lakiin sekä sielunvaellukseen. Karma on ihmisen itse ansaitsema ansio tai rangaistus teoistaan ja se seuraa ihmistä seuraavaan elämään voiden jopa määrätä seuraavan olomuodon. (Savada 1991.)

Nepal on täynnä ikivanhoja, mutta myös uusia runsaasti koristeltuja temppeleitä ja jumalien patsaita. Kadunkulmissakin on pieniä alttareita jonne ihmiset vievät aamuisin lahjatarjottimen jumalien hyvittelemiseksi. Buddhalaisten tärkeimpiä paikkoja ovat luostarit sekä valkoiset jättimäiset kupolit eli stupat. Nepal on buddhalaisille pyhiinvaelluspaikka, sillä itse Buddhan syntymäpaikka on maan eteläosassa. (Suomen Nepalin suurlähetystö 2010.)

Kastijärjestelmä on hindulaisesta uskonnosta kehittynyt yhteiskuntajärjestys. Sen noudattaminen on virallisesti kielletty vuodesta 1963, mutta yhä edelleen se määrittelee ihmisen asemaa yhteiskunnallisessa hierarkiassa. Etenkin ylimmät kastit haluavat säilyttää kastijärjestelmän avulla saavuttamansa edut. (Suomen Nepalin suurlähetystö 2010.) Kastijärjestelmä kehittyi alavilla maanviljelysmailla ja vaikutti maanomistuksen jakautumiseen. Varakkaammat kastit saivat nopeasti haltuunsa tärkeät virat ja päätäntäelimet. Vuoristoalueilla kastijärjestelmä ei ole niin vallitseva. (Savada 1991.)

Hinduilla on neljä kastia ja loput ovat kastittomia, likaisen työn tekijöitä. Ylimpään kastiin kuuluvat papit ja tutkijat. Heidän käsissään on suuri osa valtiollisesta toiminnasta, akateemisista paikoista tai liikeyrityksistä. Toisen kastin muodostavat armeijan tai poliisin työntekijät, kolmanteen kuuluvat kauppiaat ja myös Buddhan kannattajat. Neljänteen kuuluvat maanviljelijät, käsityöläiset ja muut työntekijät. Tosin maassa on lisäksi lukuisia keskenään erilaisia järjestelmiä. (Savada 1991.)

Kastin jäsenyys on perinnöllinen ja pysyvä. Ylempiä ryhmiä sitovat tiukat käyttäytymis- ja puhtaussäännökset. Lisäksi ylempät kastit eivät perinteisesti salli alempien kastien jäsenien tulla taloonsa eivätkä edes syö heidän valmistamaansa ruokaa. Ainoa tapa vaihtaa kastia on muuttaa rikastuttuaan uudelle alueelle ja/tai mennä naimisiin ylempään kastiin kuuluvan kanssa. Ristiin naiminen koetaan kuitenkin sosiaalisesti häpeällisenä, joten se ei ole ollut kovin yleistä. (Suomen Nepalin suurlähetystö 2010.)

Kastijärjestelmä määrittää jäsenensä käyttäytymisen, odotukset ja velvollisuudet. Se myös määrää sosiaalisen, taloudellisen, uskonnollisen, oikeudellisen ja poliittisen toiminnan. Siitä johtuen varallisuus, poliittinen valta ja etuoikeudet ovat siirtyneet perintönä etuoikeutetuille ryhmille muiden jäädessä oman kastinsa vangeiksi. (Savada 1991)

Nykyään oletettu korreloiva hierarkia kastin ja sosioekonomisen luokan mukaan ei enää ole itsestäänselvyys. Tasavaltaisuuden, yhteiskunnallisen muutoksen ja globalisaation myötä kastijärjestelmä on löyhtymässä ja tasa-arvopyrkimykset ovat edistyneet. (Savada 1991, Suomen Nepalin suurlähetystö 2010.)

4 IDENTITEETTIIN, MIELIPITEISIIN JA PÄÄTÖKSENTEKOON VAIKUTTAVIA TEKIJÖITÄ

4.1 Identiteetin muodostuminen

Identiteetti eli persoonallisuus kehittyy yhdessä muun nuoruusiän kehityksen kanssa. Varhaisnuoruudessa vallitsee yleensä sitoutumaton, selkiintymätön ja ympäristöstä lainattu identiteetti. Fyysisen ja psyykkisen kasvun myötä nuori alkaa etsiä itseään samaistumalla ensin muiden, yleensä nuoren arvostamien tahojen, arvoihin niitä kuitenkin syvällisemmin sisäistämättä. Nuoruuden keskivaiheella alkaa muiden omaamien arvojen kyseenalaistaminen ja oman maailmankatsomuksen sekä ajattelutavan pohdinta. (Vilkko-Riihelä 1999, 249 - 253.)

Nuorten maailmankuvan ja identiteetin muodostumiseen vaikuttavat perheen lisäksi ystävät, koulu, media sekä Internet. Perinteisessä kulttuurissa arvot siirtyivät sukupolvelta toiselle, nykyisin toimintaa leimaa hetkellisyys. Hetkellisyys vaikuttaa siihen, miten nuoret pystyvät rakentamaan omaa maailmankuvaansa ja persoonallisuuttaan. Nykyisin ihmiset joutuvat konkreettisesti rakentamaan identiteettinsä moneen kertaan tilanteiden ja yhteiskunnan vaatimusten muuttuessa. (Hoikkala 2001, 17.) Identiteetti on saavutettu kun nuorella on jäsentynyt kuva itsestään ja mahdollisuuksistaan (Vilkko-Riihelä 1999, 249 - 253).

4.2 Asenteiden muodostuminen

Sivistyssanakirja määrittää mielipiteen asenteeksi, käsitteeksi, näkökannaksi tai suhtautumistavaksi (SanaKirja.fi 2010). Asenne taas tarkoittaa henkilön myönteisesti tai kielteisesti värittyä suhtautumista asioihin tai asiakokonaisuuksiin. Suhtautumiseemme vaikuttavat elämämme aikana monet eri tekijät, kuten perheen arvomaailma, kulttuuritausta ja henkilökohtaiset kokemukset sekä esimerkiksi mieltymyksinä, uskomuksina ja epäilyksinä koetut tiedostamattomat tunnetekijät. Olosuhteiden vaihtuessa voivat myös asenteet muuttua ja niihin voi myös vaikuttaa joko itse tietoisesti tai muiden toimesta. (Salaspuro ym. 2003, 91.)

Asenteet voivat syntyä ja kehittyä paitsi informaation vaikutuksesta, myös suoran kokemuksen, klassisen ehdollistumisen, väline-ehdollistumisen, havainto-oppimisen, sosiaalisen vertailun ja perinnöllisyyden kautta. Tekijät, jotka vaikuttavat asenteiden syntymiseen ja kehittymiseen, vaikuttavat myös asenteiden muuttumiseen. (Erwin 2005, 31 – 35.)

Informaation vaikutus asenteisiin perustuu näkemykseen, että jos vaikutetaan uskomuksiin, vaikutetaan todennäköisesti myös asenteisiin. Tämä voi tapahtua henkilöiden välisessä viestinnässä tai joukkotiedotusvälineiden kautta. Suora kontakti puolestaan voi joko lisätä valmista asennetta tai muuttaa sitä. Vaikuttavuutta lisää asenteen kohteen runsas läsnäolo ja tuttuus. (Erwin 2005, 31 - 40.) Klassinen ehdollistuminen vaikuttaa asenteisiimme tutkimusten mukaan eniten: mitä samankaltaisempia asenteita toisessa ihmisessä on, sitä myönteisemmäksi henkilöarvio muodostuu. Samanlaiset asenteet ovat ehdottomia ärsykeitä ja niiden herättämä myönteinen arvio on ehdoton reaktio. (Erwin 2005, 40 - 54.) Paikallinen läheisyys lisää attraktiota eli vetovoimaa, samoin samankaltaisuus. Vähäinenkin negatiivinen tieto kohteesta voi muuttaa sen attraktiivisuutta, positiivisella tiedolla ei ole niin suurta vaikutusta. (Vilkko-Riihelä 1999, 638.) Väline-ehdollistumisessa käyttäytymistä ja asenteita vahvistetaan palkitsemalla, havainto-oppiminen (malli- tai myös sijaisoppinen) perustuu mallin asenteiden ja käyttäytymisen tai tekojen ja niiden seurausten havainnointiin. Sosiaalisen vertailun teorian mukaan yksilöllä on sisäinen vietti arvioida kykyjään ja asenteitaan varsinkin niillä elämänalueilla, joilla yksilö tuntee epävarmuutta ja muuttaa niitä ympäristön mukaiseksi. (Erwin 2005, 40 - 54.)

4.3 Päätöksentekoprosessin kulku

Päätöksenteko on ajatteluprosessin tulosta ja se ohjaa yksilön toimintaa antaen perusteen käytännön teoille. Päätöksentekoprosessi jaetaan analyyttiseen ja intuitiiviseen päätösmalliin sekä näiden yhdistelmiin. Joskus ajattelu tapahtuu joko spontaanisti oivaltaen tai ankaran pohdinnan tuloksena, mutta useimmiten päätös syntyy molempien tapojen sekoituksena. (Lauri ym. 1998, 9 - 10.)

Analyyttisiä päätöksenteon ajattelumalleja on useita. Usein käytettyjä ovat rationaalinen ajatteluprosessi sekä informaation prosessointiin perustuva malli. Rationaalisessa toiminnassa päätöksentekoon edetään vähitellen, askel kerrallaan kooten samalla tietoa, analysoiden sitä, miettien sopivia ratkaisumalleja ja päädytään prosessin tuloksena parhaaseen vaihtoehtoon sekä arvioidaan sen toteutus sekä seurauus. Tyypillistä on pyrkimys asiaan oleellisesti liittyvän tiedon hankintaan, siihen perustuva olettamusten esittäminen ja niiden käsittely sekä syntyvien olettamusten hyväksyminen tai hylkääminen. Rationaalisesta päätöksenteosta käytetään myös nimeä ongelmanratkaisu. Kokonaisuutena siihen voi sisältyä virheitä ja tiedon puute tai väärän informaation mahdollisuus voi johdattaa harhaan, mutta sillä saadaan täsmällinen päätös kulloinkin käsillä olevaan ongelmaan. (Lauri ym. 1998, 10 - 11.)

Intuitiivisessa ajatteluprosessissa saadaan nopeasti kokonaiskuva kokonaistilanteesta ja hahmotetaan oleelliset ongelmat. Päätös toiminnasta tehdään nopeasti intuition mukaisena ilman analyyttistä etenemistä, eikä päätöksen perusteita ole helppo selvittää - usein niitä ei tiedosteta itsekään. Intuitiivinen päätös ei välttämättä perustu faktaan, mutta voi osua oikeaan. (Lauri ym. 1998, 11.)

5 NUORISO JA NUORTEN ELINYMPÄRISTÖÖN VAIKUTTAVIA TEKIJÖITÄ

5.1 Nuorison määritelmä

Lapsuuden ja nuoruuden rajana pidetään fyysistä kypsyyttä, sosiaalisen käyttäytymisen sisäistämistä ja juridisen vastuun kasvamista. Yleensä nuoruus jaetaan kolmeen osaan: varhaisnuoruuteen eli murrosikään 12 - 16-vuotiaana, nuoruuden

keskivaiheeseen 16 - 19-vuotiaana sekä myöhäisnuoruuteen 19 - 25-vuotiaana. (Vilkko-Riihelä 1999, 243.)

Kehityspsykologia pyrkii nykyisin tarkastelemaan nuorta yhteiskunnallisena olentona eikä enää luontoon kuuluvana organismina kuten aiemmin. Nuoren kehitykseen vaikuttaa luonnon rytmin lisäksi yhteiskunnan, kulttuurin, normien ja käytäntöjen kehitys. (Puuronen 2006, 63 - 64.)

Nuoruusikään kuuluvat kehitystehtävät liittyvät biologiseen kypsymiseen (oman ruumiin muutokset, ulkonäkö) ja normatiiviseen (kotoa irtautuminen, yhteiskuntaan sopeutuminen, itsenäinen elämä, perheen perustaminen) sekä psyykkiseen kehitykseen (itsen hyväksyminen miehenä tai naisena). Fyysinen ja psyykinen kehitys on nopeaa, mutta yleensä fyysinen kehitys tapahtuu aikaisemmin. Nuoruusajan psyykkisessä kasvussa korostuvat tunne-elämän epävakaus ja kriisit sekä sosiaalisten suhteiden kehittyminen. Yksilön suhtautuminen itseen ja ympäröivään todellisuuteen muuttuu ja kodin ulkopuoliset kontaktit tulevat tärkeämmiksi, irtautuminen kodista alkaa. Toisaalta nuori kärsii sosiaalisista peloista ja etsii hyväksyntää. Kognitiivisella puolella näkyy selvänä ajattelun laadun muuttuminen analyyttisemmäksi, käsitteiden abstrahoituminen ja looginen ajattelun kehitys. (Vilkko-Riihelä 1999, 243 – 245.)

5.2 Sukupuolinäkökulma

Yhteiskunnan kehittyessä moderniin suuntaan suuri muutos on tapahtunut sukupuolinäkökulmassa. Länsimaisessa yhteiskunnassa tyttöjen ja poikien nuoruus on periaatteessa tasavertainen. Heidän nuoruusaikansa on ajallisesti yhtenevä ja ikäkauden ulkoiset yhteiskuntaan ja historiaustaan pohjautuvat ehdot ovat käytännöllisesti samat. Muutos liittyy läheisesti sukupuolten yhteiskunnallisen työnjaon tasapuolistumiseen ja naisten yhä tärkeämmästä panoksesta työelämässä luoden edellytyksiä sukupuolten välisen tasa-arvon toteutumiselle. Tyttöjen ja poikien kokeman nuoruuden sisältö voi kuitenkin vaihdella suuresti. (Puuronen 2006, 18, 50.) Traditionaalisessa yhteiskunnassa kuten Nepal, nuoruuteen siirrytään siirtymäriittien kautta. Ne ovat koko yhteisölle tärkeitä juhlatilaisuuksia ja niitä järjestetään useammin pojille kuin tytöille. Avioituminen tietää vapaan nuoruuden loppua ja tytöillä se on tapahtunut 14 - 16 vuoden iässä, pojilla pari vuotta myöhemmin. Sukupuoli määrittää

tyttöjen elämää, koska he ovat sukupuolensa takia erilaisten uskomusten, rajoitusten ja odotusten kohteena. (Puuronen 2006, 28 - 30.)

5.3 Kulttuuri ja elinympäristö

Alun perin kulttuuri merkitsee viljelyä ja se on vain ihmisiin liittyvä ominaisuus (SanaKirja.fi 2010). Termin laajennuttua tarkoittamaan myös ihmisen tuottamia tuotteita, ajatuksia ja esineitä se on erottamaton osa jokapäiväistä elämää ja yhteiskuntaa. Se määrittää meidät ihmisiksi, koska ymmärrämme ja tulkitsemme havaitsemaamme sekä pystymme ilmaisemaan itseämme symbolein. Kulttuuri ei ole pysyvää, vaan muuttuu koko ajan. (Fornäs, 11.)

Samanaikaisen kulttuurin piirissä olevat yksilöt ovat perinteisesti olleet yksimielisiä yhteisön kulttuurisista perusarvoista. Niiden perusteella on tunnistettu kulttuuripiirin jäsenyys ja siihen kuuluvat, jolloin puhutaan monokulttuurisesta ajattelutavasta. Se suojaa yksilöä ristiriidoilta rajaten ulos kulttuurille vieraat ainekset ja merkitsemällä ne. (Ahponen 2001, 301 - 302.) Näin kulttuuri erottaa ja yhdistää. Se on resurssi, jota apuna käyttäen kansalaisten ja ryhmien on mahdollista järjestää elämänsä mielekkäästi kohdatessaan moraalisia, tiedollisia ja käytännöllisiä ongelmia. Se sisältää tietoja ja taitoja, toimintatapoja, ohjeita sekä yhteisössä käytettyjä esineitä ja laitteita. Kaikkeen tähän sisältyy moraalinen (arvot ja normit), kognitiivinen (tiedot ja merkitykset), ekspressiivinen (ilmaisu ja viestintä) ja käytännöllinen (ajattelu ja toimintamallit) merkitys. (Houtsonen ym.2000, 14.)

Kulttuurin kehitys, modernisaatio, käsitetään kaksivaiheisena. Aluksi traditionaalisesta maatalousyhteiskunnasta siirrytään teollistuneeseen, vaurauteen pyrkivään yhteiskuntaan ja lopuksi modernin nykyiseen, postmoderniin vaiheeseen. (Poutiainen 2007, 18.)

Traditionaalisessa kulttuurissa muutokset ovat hitaita, ne ovat yhtenäisiä ja suhteellisen eriytymättömiä. Identiteettimalleja on vähän, niihin ei kohdistu suuria odotuksia ja niiden arvot sekä erot ovat selkeitä ja pysyviä. Yksilö saa käyttämänsä harvat identiteetit usein perintönä syntymäperheen, sukupuolen tai kastin perusteella. Elämä on ennustettavaa, mahdolliset epävarmuudet liittyvät sairauksiin, luontoon tai väkivaltaisuuksiin. Järjestys ja roolit oikeutetaan perinteillä sekä asioiden ja ilmiöiden

olemuksella. (Houtsonen ym. 2000, 20.) Nepalia voidaan pitää traditionaalisen kulttuurina, joka vasta viime vuosina on alkanut pyrkiä johdonmukaisesti kohti modernia kulttuurikehitystä.

Moderni kulttuuri korostaa autonomisen yksilön vapautumista perinteen ja taikauskon kahleista. Työnjako monipuolistuu ja instrumentaalinen rationaalisuus sekä byrokraattisuus lisääntyvät, jolloin syntyy yhä itsenäistyneempiä ja eriytyneempiä toimintakenttiä sekä -malleja. Luonnon vaikutus olemassaoloon ja toimintaan pyritään minimoimaan tieteen ja teknologian keinoin. Yksilö on päivittäin ristiriitaisten odotusten ja vaatimusten kohteena sekä työssä että vapaa-ajalla. Järjestys ja roolit oikeutetaan järjellä ja oikeudenmukaisuudella. (Houtsonen ym. 2000, 21 - 22.)

Suomalainen yhteiskunta modernisoitui myöhään, 1960- ja 1970-luvulla. Useista valtioista poiketen Suomi siirtyi yhdellä hyppäyksellä suoraan teolliseen ja jälkiteolliseen (postmoderniin) palveluyhteiskuntaan ilman monen sukupolven aikana kehittyntä sivilisaatioprosessia. (Poutiainen 2007, 19- 20.)

Postmodernissa yhteiskunnassa modernin kulttuurin kehityskulku on voimistunut ja täydellistynyt edelleen. Kehitys on tuottanut kasvavaa epävarmuutta muutoksen ja eriytymisen kiihtyessä ja modernin yhteiskunnan tuottamien riskien ja katastrofien johdosta. Keinotekoisuus ja monitulkintaisuus ovat lisääntyneet, talouden vaihteluiden suuri vaikutus yksilön elämään, jatkuvan kouluttautumisen vaatimus, työmarkkinoiden epävakaus sekä ympäristökatastrofit aiheuttavat lisää epävarmuustekijöitä. Identiteetit eivät ole enää pysyviä, vaan niitä joudutaan rakentamaan uudelleen elämän aikana. Järjestys ja roolit oikeutetaan sillä, mitä 'minä haluan'. (Houtsonen ym. 2000, 21 - 22.)

Pyrkimys globaalien markkinoiden ja globaalien kulttuurien levittämiseksi vaikuttaa niin paikallisesti kuin maailmanlaajuisestikin edistäen multikulttuurisuutta (Ahponen 2001, 304 - 305.) Perinteiden pakkojen tilalle on modernissa yhteiskunnassa tullut ambivalentti minäkuva, eli vahvistuva yksilön valinnanvapaus ja toimintamahdollisuuksien lisääntyminen (Houtsonen ym. 2000, 17).

5.4 Oppiminen ja koulutus

Tietojen, taitojen ja valmiuksien suhteellisen pysyvää, kokemuksen aiheuttamaa muutosta kutsutaan oppimiseksi. Saadaan uutta tietoa, joka tallentuu muistiin, josta se heijastuu yksilön toimintaan. Tiedon avulla pystymme ennakoimaan tulevaa ja toimimaan sen vaatimalla tavalla. Yksilö oppii myös tunteita, asenteita ja motiiveja, itsesäätelyn taitoja, päätöksentekoa ja sosiaalisia taitoja. Kielen ja käsitteiden käyttö mahdollistaa tietojen ja kognitiivisten taitojen välittämisen yksilöltä ja sukupolvelta toiselle. Yksilön tietopohja lisääntyy assimilaation ja akkommodaation avulla. Assimilaatiossa uusi tieto rakentuu vanhan päälle ja sulautuu siihen. Akkommodaatiossa vanha tietorakenne muuttaa muotoaan uuden ja vanhan tiedon välisen ristiriidan tai ongelman takia. (Vilkko-Riihelä 1999, 312 - 314.)

Tiedon käsittelyn ja vastaanottamisen kannalta oppimistilanteilla ja -tavoilla on suuri merkitys. Omaan elämään liittyvä ja mielekäs tieto opitaan helpoiten. Motivaatio ja sen herättäminen on tärkeä tekijä oppimistapahtumassa. (Vilkko-Riihelä 1999, 313.) Motivaatio syntyy joko sisä- tai ulkosyntyisesti. Sisäsyntyinen motivaatio kumpuaa yksilön omista haluista ja mieliteoista. Sitä ei voi herättää ulkoisella palkinnolla. Ulkosyntyinen motivaatio perustuu palkkion toivoon tai rangaistuksen välttämiseen. Opetuksessa onkin tärkeää tuntea tämän mekanismin merkitys. Ihanteellisessa oppimistilanteessa ulkoinen motivaatio muuttuu yksilön sisäiseksi motivaatioksi jolloin päästään pysyviin oppimistuloksiin ja tiedon sovelluksiin. (Vilkko-Riihelä 1999, 450.)

5.4.1 Suomen koulujärjestelmä

Suomessa Opetushallitus vahvistaa perusopetuksen opetussuunnitelmat ja tarkistaa niitä vuosittain. Ne perustuvat Perusopetuslakiin, Suomen perustuslakiin, erinäisiin YK:n säädöksiin ja kansainvälisiin erityisryhmiä koskeviin säädöksiin. Suomessa on yleinen oppivelvollisuus. Yksivuotinen esiopetus alkaa 6-vuotiaana, jonka jälkeen siirrytään perusopetukseen 7-16-ikävuosiksi peruskouluun. Peruskoulun suorittamisen jälkeen oppilaat voivat siirtyä ammatillisiin oppilaitoksiin 2 – 3-vuodeksi ja valmistua ammattiin ja hakeutua työelämään. Ammatillisen oppilaitoksen vaihtoehtona on lukio, jossa nuori voi suorittaa ylioppilastutkinnon 3 – 4-vuodessa. Sen suoritettuaan hän voi hakeutua korkeakouluun tai muuhun ammattitutkintoon valmistavaan koulutukseen ja

myöhemmin halutessaan jatkaa opiskelemalla erikoisammattitutkinnon. (Minedu 2010.)

Perustuslain mukaan opetuksen tavoite on antaa oppilaille elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja, tukea kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuulliseen yhteiskunnan jäsenyyteen tasa-arvoa edistäen. Sivistystä edistävänä opetus edistää oppilaiden edellytyksiä tasa-arvoon, henkilökohtaiseen kehittämiseen ja koulutukseen osallistumiseen. Lisäksi laissa veloitetaan kunnat tarjoamaan alueellaan asuville oppivelvollisille perus- ja esiopetuksen joko järjestämällä ne itse, kuntayhtymänä tai ostopalveluna perusopetuslain mukaisesti. (Perusopetuslaki 628/1998, § 2 ja 4) Opetuksen järjestäjän on hyväksyttävä opetussuunnitelma. Kunkin koulun opetussuunnitelma tulee laatia yhteistyössä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön kanssa perusopetuslain antamien ohjeiden mukaisesti. (Perusopetuslaki 628/1998, § 15.)

Opetushallituksen perusopetuksen opetussuunnitelman mukaan jokaisella oppilaalla on lain mukaan oikeus saada opetusta opetussuunnitelman mukaisesti sekä riittävää tukea sitä tarvitessaan. Opetuksen on tapahduttava tasa-arvoisesti ikäkauden ja edellytysten mukaisesti sekä oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä edistävästi. Se myös edistää yhteistä vastuunottoa, osallisuutta, yhteistyötä ja rakentavaa vuorovaikutusta. Erilaisiin oppimistehtäviin ja -tilanteisiin soveltuvilla menetelmillä tuetaan opetusryhmän ja yksilöiden oppimista. Oppimisen ja tärkeiden taitojen omaksumista tuetaan tiedollisin ja taidollisin menetelmin unohtamatta mahdollisuutta luovuuteen, elämyksiin ja leikkiin. (Opetushallitus 2010, 4-8.)

5.4.2 Nepalın koulujärjestelmä

Ylin päättävä elin Nepalın koulujärjestelmässä on The Ministry of Education (MOE). Sen alaisuudessa toimii The Department of Education (DOE), joka toimeenpanee ministeriön päätökset, koordinoi yhteistyön muiden viranomaisten kanssa, sekä kehittää säännöt ja standardit varmistaakseen opetussuunnitelmat ja niiden toteutumisen maaseuduilla. Se myös hallinnoi ja seuraa koulutusohjelmia ja projekteja.

Nepalin koulutusjärjestelmää pyritään kehittämään, sillä maassa halutaan vähentää köyhyyttä sekä edistää koko yhteiskunnan kehitystä. Useat kansainväliset avustusjärjestöt ovat mukana kehittämässä koulujärjestelmän organisoinnissa ja rahoittamassa maaseudun lasten koulutusta. Nepalissa on järjestetty monia kehitysprojekteja, mm. Education for All (EFA) 2004 - 2009, School Health and Nutrition Project ja Community alternative Schooling Project. DOE:lla on paljon yhteistyökumppaneita, jotka avustavat rahallisesti, mm. Aasian Kehityspankki, Maailmanpankki, Yhdistyneet kuningaskunnat, Japani, Intia, Australia, Tanska, Suomi, Norja, EU, UNESCO ja UNICEF. (Status Report 2009.)

Tutkimuksen mukaan Nepalin koulutussysteemissä on suuria puutteita. Vain 78 % lapsista käy peruskoulun loppuun, keskiasteelle jatkaa 48 % ja ylempiin asteisiin vain keskimäärin 9 %. Opetuksen tasoa pidetään heikohkona opettajien puutteellisen koulutustason vuoksi ja suurin osa vanhemmista on tyytymätön lastensa saamaan opetukseen. Opettajista on myös puutetta, varsinkin syrjäseuduille heitä on vaikeaa saada. Opetuksen tehokkuutta estävät maan vaikeat liikenneyhteydet etenkin vuoristoseuduilla sekä maan sadat eri kieliryhmittymät. Maan virallinen kieli on nepali, mutta sitä puhuu äidinkielenään vain 58 % väestöstä. Vaikka hallitus on onnistunut luomaan uusia kouluja, opetusta vaikeuttaa yhteisen tekstin ja oppimateriaalin huonous tai puute. Useissa aineissa kouluissa joudutaan käyttämään englanninkielisiä oppikirjoja varojen ja käännetyin kirjallisuuden puutteen vuoksi. (Savada 1991.) Vaikka 77 % kansasta on saanut ainakin jonkinlaista kouluopetusta, on nepalilainen työväestö kansainvälisessä vertailussa 30. huonoiten koulutettua (Legatum 2010).

Nepalin koulujärjestelmä on rakennettu Pohjois-Amerikan Yhdysvaltojen mallin mukaan. Nepalin koulujärjestelmä oli kuningasvallan aikana heikosti kehittynyttä siitä syystä, että pelättiin koulutetun yhteisön nousevan monarkiaa vastaan. Vasta vuodesta 1975 hallitus tarjoaa ilmaisen peruskoulutuksen kahdeksanteen luokkaan asti, mutta kokeisiin osallistuminen on maksullista. Koulukirjat ovat ilmaisia ensimmäisellä viidellä luokalla, tytöillä kahdeksanteen luokkaan saakka. Ongelmallista on koulujen keskittyminen kaupunkeihin, jolloin maaseudun köyhillä perheillä ei aina ole varaa lähettää lapsiaan opiskelemaan. Lisäksi perheet tarvitsevat lapsiaan työssä perheen pienellä maapalstalla. Lapsityöllisyys on edelleen yleistä, 5-14 -vuotiaita työläisiä

arvioidaan olevan 40 % ikäryhmästä maatoiden lisäksi myös rakennuksilla tai mattoteollisuudessa. (Savada 1991.)

Suuri ja ylittämätön este oli aiemmin myös kastijärjestelmä, joka ylittämättömästi kielsi monien pääsyn koulutuksen piiriin. Koulunkäynti myös aloitettiin myöhään, yhdeksän tai kymmenen vuoden iässä ja yli puolet lopettivat koulunsa ensimmäisen oppivuoden jälkeen. Naisten ja tyttöjen kouluttaminen nähtiin tarpeettomana ja heitä ei ilmoitettu kouluun. Ala-asteella tytöt ja pojat saavat samat koulutusmahdollisuudet, mutta tyttöjen koulukäynti jää yleensä vain alaluokkiin. Naisten lukutaidottomuus maassa on yhä 72 %. Myös katulasten saaminen koulujärjestelmän piiriin on suuri haaste. (Suomen Nepalin suurlähetystö 2010, Savada 1991.)

Peruskoulu alkaa kuusivuotiaana ja sisältää luokat 1 - 5, ja tavoite on, että kaikki lapset kävisivät ainakin nämä luokat. Toisen asteen koulutus koostuu luokista 6 - 8. Keskiasteen (luokat 9 - 10) jälkeen oppilaat saavat peruskoulun päättötodistuksen. Jopa kolmannes oppilaista keskeyttää koulunkäynnin ennen tätä. Ylemmällä asteella (11 - 12 luokat) tapahtuu suuntautuminen koulutuksen, tieteen, kaupan tai humanististen aineiden koulutukseen, sen mukaan minkä alan koulutukseen nuoret aikovat hakeutua. (Savada 1991, Nepalin Opetusministeriö 2010.)

Hallituksen ylläpitämät koulut ovat avoimia kaikille ja kansan motivaatio kouluttaa lapsiaan on parantunut sekä kastien aiheuttama eriarvoisuus on asteittain lieventynyt. Silti kaksi suurta estettä edelleen on yleisen ja tasa-arvoisen koulutuksen saannin esteenä: sosiaalinen luokka ja maantiede. (Savada 1991.)

Jatkokoulutusmahdollisuudet maassa ovat kirjavat. Valtion kouluja ei arvosteta, sillä hyvät opettajat hakeutuvat yksityisiin kouluihin. Varakkaiden kastien jäsenillä on varaa käydä näitä arvostetumpia oppilaitoksia tai lähteä opiskelemaan ulkomaille. Kastijärjestelmä myös suosii omiaan kun jaetaan stipendejä ulkomaisiin yliopistoihin. Vaikka lukutaito maassa on viime vuosina yleistynyt ja koulujen lukumäärä lisääntynyt, ei koulutuksen taso ole kaikkialla kohentunut. Paikallisia koulutodistuksia ei myöskään aina arvosteta, sillä opettajien ja professorien opetusmoraali on alhainen. Yksityiset koulut ovat pitäneet tärkeämpänä rahan keräämisen, opetus on ollut huonosti suunniteltua ja koulut ovat usein suljettuja lakkojen takia. Opiskelijat eivät

juuri tunne kunnioitusta opettajia kohtaan ja huijaaminen kokeissa sekä vastausten ostaminen etukäteen on yleistä kaikilla tasoilla. (Savada 1991.)

Opinnäytetyön toisen kirjoittajan Nepaliläisvieraailun aikana Nepalissa järjestettiin vuotuiset lääkärikoulutuksen pääsykokeet. Median mukaan koulun dekaani oli myynyt oikeat vastaukset osalle pyrkijöistä. Seurauksena oli maan suurimman (opetus)sairaalan totaalinen sulkeminen useaksi viikoksi väkivaltaisten mellakoiden ja lääkäreiden lakkojen vuoksi, eikä tilanne rauhoittunut ennen kuin vastahakoinen dekaani oli hyllytetty virastaan toistaiseksi. Peruskouluissa taas oli useamman viikon kestäviä koulukohtaisia lakkoja palkkaerimielisyyksien vuoksi.

5.5 Globalisaation vaikutus yksilön elämään

Globalisoitumisen ytimenä on pitkään jatkunut maiden välinen talouselämän, kommunikaation ja politiikan alan keskinäisriippuvuus. Hurjan laadullisen mullistuksen kehitykseen on tuonut uudenlainen informaatioteknologia, varsinkin Internet. (Hoikkala 2001,68.) Kansainvälisesti se voidaan jaotella ainakin kommunikaatiotekniseen, ekologiseen, taloudelliseen, työnorganisatoriseen, kulttuuriseen ja kansalaisyhteiskunnalliseen aspektiin (Hoikkala 2001, 9).

Kulttuurinen globalisaatio tarkoittaa voimistuvaa kulttuuristen virtausten ja mallien leviämistä sekä henkilöiden, ajatusten, arvojen ja ideologioiden ylikansallista liikehdintää ja verkostoitumista kansainvälisen teknisen kehityksen vanavedessä. Nämä ilmiöt eivät kuitenkaan ole suoraviivaisesti ennustettavissa, sillä usein valtion oma kulttuurinen ja yhteiskunnallinen historia saa aikaan kansallisia tulkintoja globaaleista ilmiöistä. (Hoikkala 2001, 16,18.)

Yksittäiselle henkilölle globalisaation merkitykset ja vaikutukset ovat moninaisempia kuin kansallisella tasolla (Hoikkala 2001, 16). Nuoret kohtaavat globalisaation vaikutukset suoraan ja ennakkoluulottomasti ilman perinteiden painolastia, mutta toisaalta myös ilman elämäkokemuksen ja tradition suojaa (Puuronen 2006, 16,12). Sen tarjoamat uudenlaiset elämäntavat ja kansainvälinen verkostoituminen koetaan mahdollisuuksiksi. Verkostoituminen luo myös pienoiskulttuureja, jotka tarjoavat uusia yhteisyyden ja yhteisöllisyyden muotoja (Väyrynen 2001, 42). On alettu puhua globaalista nuorisokulttuurista, joka on perinteistä nuorisokulttuuria epämääräisempi.

Kansainväliset vaikutteet voivat kuitenkin rakentaa ristiriitaa ja jännitettä globaalien trendien ja nuorten paikallisten elämänmahdollisuuksien, toiveiden ja tarpeiden välille. Paikallisuuden ja globaalisuuden vuoropuhelu voi tehdä pahimmillaan paikallisista oloista entistä eriarvoistavampia. Toisaalta Eurooppalaisten arvotutkimusten mukaan nuorten ympäristötietoisuus ja sukupuolinen tasa-arvo ovat lisääntyneet. Nuoret ovat suvaitsevaisempia ja hyväksyvät helpommin myös erilaisuutta kuin aikaisemmin. (Hoikkala 2001, 7,17.)

5.6 Nuoret ja media

Maailman on muuttunut lähes totaalaisesti digitaalisen teknologian leviämisen myötä. Ilmiön laajuutta on vaikea käsittää sillä kaikissa maissa, etenkin teollistuneissa, se on jo osa modernia elämäntapaa. Eräänlainen digitaalinen mediamaisema levittäytyy maapallolle. (Gere 2002, 11.) Sosiaalisen muutoksen nopeus on kasvanut ja kulttuurinen kansainvälistyminen on muuttanut erityisesti nuorten elämänpiiriä ja kokemusmaailmaa samanlaiseksi ympäri maailman. Tämä on luonnollisesti myös pienentänyt keskinäisiä eroja. (Puuronen 2006,95.) Internet, MTV ja ylikansalliset nuorisolle suunnatut mediamahdit tarjoavat nuorille samaa muottia ulkonäöllisesti, mutta myös ajatusten ja toimintamallien tasolla. Toisaalta myös valtavirtaa vastaan kapinoivat vaihtoehtoliikkeet ja ideologiat leviävät netin välityksellä nopeasti. Eriytyneisiin tyylilajeihin sitoutuneet nuoret ovat kuitenkin keskenään samankaltaisempia kuin aikaisemmin. (Puuronen 2006, 99.)

Yhteydenpitomahdollisuudet ovat mullistuneet kun Internet ja matkapuhelimet ovat jokaisen saatavilla. Teknologia ja viestintä on jo saumaton osa eri elämäntilanteita. Lisäksi laitteet integroituvat toisiinsa ja ovat yhteensopivia. Vaikka nuoret tapaavat yhä kasvokkain, on painopiste siirtymässä lisäksi välillisen yhteydenpidon jatkuvaan kasvuun. (Myllyniemi 2009, 93.) Vanhempi sukupolvi ei pysy nuorten vauhdissa teknologian kehityksen hyödyntämisessä. Tämä aiheuttaa uhan aikuisille, jotka haluavat kontrolloida ja määrittää, mitkä asiat ovat lapsille ja nuorille kiellettyjä ja mitkä sallittuja. (Kangas & Kuurre 2003.)

1980-luvun jälkeen syntyneitä on nimitetty ”millenniaalisukupolveksi”. He ovat syntyneet valmiiksi teknologisoituneeseen elinympäristöön. Tietokoneet, matkapuhelimet ja joukkoviestimet ovat olleet olemassa heidän syntyessään ja he ovat

kasvaneet niiden käyttöön saaden mediataidot ja niiden oppimiskyvyn luontevasti. He ovat kotonaan vuorovaikutteisessa virtuaaliyhteisössä ja ovat mukana sisällöntuottamisessa. Auktoriteettien sijaan millenniaanille tiedonhaku Internetistä tai vertaisverkosta on nopeampaa ja mielekkäämpää. He käyttävät mediaa monikanavaisesti, limittäin ja yhtäikaa. Aikuiset kasvattajat eivät useinkaan tunne lasten ja nuorten mediamaailmaa. Tämän seurauksena mediataitavat lapset jäävät kotona liian usein yksin medioiden keskelle ilman tukea. (Kangas ym. 2008.)

Lasten ja nuorten mediankäyttö muuttuu iän myötä. Esimerkiksi 3–7-vuotiailla median ja todellisuuden ero ei ole vielä hahmottunut ja lapsi eläytyy voimakkaasti, minkä vuoksi voi syntyä pelkoja. Vasta 6–7-vuotiaana pystytään ymmärtämään faktan ja fiktion eroja. Vielä kouluikäisenkin on vaikeata erottaa mainokset muusta ohjelmasta. Jo 8–12-vuotiaat ovat median monipuolisia kuluttajia ja myös aktiivinen Internetin käyttö alkaa. Sosiaalinen viihdekäyttö muodostuu tärkeäksi kanavaksi vuorovaikutukselle. Sisällöllisten monimuotoisuuksien ja sosiaalisten suhteiden ymmärtäminen on vielä kehittymätöntä ja Internetin sisältö voi järkyttää tai ahdistaa. Netin suurkuluttajia ovat 13–18-vuotiaat. He käyttävät sitä useita kertoja päivässä useita tunteja kerrallaan. Suuri osa nuorista on oppinut suhtautumaan kriittisesti median sisältöön ja myös sen asiasisällön ohentumista kritisoidaan. (Kangas ym. 2008.)

Medialla ja mediakulttuurilla on huomattava merkitys nuoren pyrkiessä ymmärtämään itsensä ja maailman sekä suhteuttamaan ne toisiinsa. Se voi tukea nuoren kasvuprosessia mutta toisaalta siihen sisältyy myös negatiivisten ilmiöiden tai kiinnostuksen kohteiden houkutukseen. Moni asia mediakulttuurissa herättää nuorella myös kysymyksiä tai epävarmuutta, ja mediataitoisten aikuisten tukea ja valvontaa joskus tarvitaan.

Medialukutaito myös edistää oppimista, sillä kaikenlainen tieto on entistä helpommin jokaisen saavutettavissa Internetin ja vertaisverkkojen kautta. Oppimisen muoto ja tapa muuttuu, se ei enää ole riippuvainen kouluympäristöstä eikä vanhempien tiedon siirtämisestä. (Kangas ym. 2008.) Uusi tietotekniikka voi myös lisätä tasa-arvoisuutta, koska palvelut ja informaatio on kaikkien verkon käyttäjien saavutettavissa. Ongelmana on kasvava kuilu Internetiä ja tietokonetta käyttävien ja niitä

käyttämättömien välillä. Myös Internetyhteyksien nopeus tai saatavuus on eriarvoistava tekijä. (Kangas & Kuurre2003, 133.)

6 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSONGELMAT

Tutkimuksen tarkoituksena oli kartoittaa nuorten imetystä koskevia tietoja ja mielipiteitä. Haluttiin myös selvittää kokevatko nuoret tärkeäksi aiheen käsittelyn kouluopetuksessa. Tahdoimme myös tutkia mahdollisia tutkimustuloksissa ilmeneviä eroja kahden toisistaan poikkeavan kulttuurin välillä. Tutkimuksen toivottiin antavan imetyksen edistämistyössä tarvittavaa tietoa ja olla hyödyksi suunniteltaessa peruskoulujen ja lukioiden terveystiedon opetusta.

Tutkimusongelmat ovat seuraavat:

1. Mitä nuoret tietävät imetyksen vaikutuksista vauvaan ja äitiin?
2. Miten ja mistä nuoret ovat saaneet tietoa imetyksestä?
3. Miten tärkeänä nuoret pitävät imetyksen käsittelemistä kouluopetuksessa?
4. Millainen näkemys nuorilla on mahdollisten omien tulevien vauvojensa ruokintatavasta?

7 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Opinnäytetyön aihe löytyi opinnäytetöiden aihepankista syksyllä 2009 ja tarkentui lopulliseen muotoonsa yhteistyössä ohjaajan kanssa. Tammikuussa 2010 päätimme suorittaa imetystietotasoa ja imetyksiä koskevan kyselyn nuorille Suomessa sekä myös Nepalissa, jonne toinen tekijöistä lähti opiskelijavaihtoon. Tämän vuoksi suunnitteluseminaarin pitäminen siirtyi lokakuulle 2010. Opinnäytetyön sisältöä suunniteltiin kevään 2010 ajan sähköpostin välityksellä toisen tekijän ollessa Nepalissa. Samaan aikaan aloitettiin teoreettisen viitekehyksen kokoaminen sekä Suomessa että Nepalissa. Kyselylomake laadittiin helmi-maaliskuussa 2010. Kyselyt suoritettiin Nepalissa huhtikuussa ja Suomessa syyskuussa.

Lokakuussa 2010 kyselyvastaukset syötettiin SPSS (Statistical Program for the Social Sciences) for Windows (18,0) tilasto-ohjelmaan, jonka avulla tulosten analysointi suoritettiin valintakysymysten osalta. Avoimet kysymykset syötettiin Excel-taulukko-ohjelmaan, ja analysoitiin sen avulla. Kaavioita ja taulukoita laadittiin molemmilla ohjelmilla.

7.1 Yhteydenpito ja tiedottaminen

Suomessa alustava tutkimuslupapyyntö lähetettiin tammikuussa 2010 Mikkelin koulutusjohtajalle ja häneltä tuli myöntävä vastaus tutkimuksen toteuttamiseen alueen kouluissa (liite 2). Lupa kyselyn toteuttamiseen kysyttiin vielä erikseen jokaisen kyselyyn osallistuvan koulun rehtorilta sähköpostitse. Tiedustelimme mahdollisuutta kyselyn suorittamiseen useilta Mikkelin alueen kouluilta. Näistä yksi kaupunkialueen koulu ja yksi haja-asutusalueen koulu kutsuivat meidät suorittamaan kyselyn osana terveystiedon opetusta. Sähköpostin välityksellä sovimme terveystiedon opettajien kanssa ajankohdat, jolloin menisimme valvomaan kyselyn suorittamista kussakin luokassa. Nepalissa tutkimuslupa pyydettiin suullisesti koulun toimistosta paikallisen käytännön mukaan.

7.2 Tutkimusmenetelmät

Tutkimusmenetelmäksi valittiin kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus. Määrällisellä tutkimuksella pyritään joko selittämään, kuvaamaan, kartoittamaan, vertailemaan tai ennustamaan tutkittavia ilmiöitä (Vilka 2007, 19). Tutkimusstrategiaksi valittiin survey-tutkimus. Menetelmässä kerätään standardoidusti tietoa valikoidusti poimitulta joukolta ihmisiä strukturoidussa (monivalinta) muodossa. Tavallisesti tämä tapahtuu kyselylomakkeen tai strukturoidun haastattelun avulla. Standardoituus tarkoittaa sitä, että kysely on kaikille täsmälleen samanlainen. (Hirsjärvi ym. 2004, 125, 182.) Tehokkaana ja taloudellisena Survey-tutkimus sopii tiedonkeruumenetelmäksi varsinkin kun tutkittavia on paljon (Heikkilä 2005, 19).

Tässä opinnäytetyössä saadaksemme mahdollisimman kattavan vastausprosentin ja motivoidaksemme vastaajia suoritimme informoidun kyselyn, jossa haastattelija tai kyselyn suorittaja on läsnä vastaustilanteessa. Hän voi tarvittaessa tarkentaa kysymyksiä tai tehdä lisäkysymyksiä. (Heikkilä 2005, 18.)

7.3 Kysely tiedonkeruumenetelmänä

Tutkimusaineistoa kerätään yleensä käyttämällä kyselyä, haastattelua tai systemaattista havainnointia (Vilkkä 2007, 13 - 14) tai hyödyntämällä muiden keräämiä tilastoja, rekistereitä tai tietokantoja (Heikkilä 2005, 18). Strukturoidun kyselylomakkeen avulla on helppoa kerätä tietoa suurelta vastaajajoukolta. Se sopii myös arkaluonteisten asioiden tutkimiseen, koska lomakkeet voidaan palauttaa anonymisti. (Vilkkä 2007, 28.) Kyselytutkimuksella voidaan kerätä tietoa arvoista, asenteista, uskomuksista ja käsitteistä, tiedoista, käyttäytymisestä, toiminnasta ja tosiasioista (Hirsjärvi ym. 2004, 186).

Kyselytutkimus on yksi survey-tutkimuksen keskeisistä menetelmistä ja saatu aineisto käsitellään yleensä kvantitatiivisesti. Tutkimustavan heikkouksia ovat: puuttuva tieto vastaajien motivoituneisuudesta ja luotettavuudesta, annettujen vastausvaihtoehtojen onnistuneisuudesta sekä vastaajien perehtyneisyydestä aiheeseen. Lisäksi vastausprosentti voi jäädä alhaiseksi. Lomakkeen laatiminen on myös aikaa vievää ja haasteellista. (Hirsjärvi ym. 2004, 182, 184.) Hyviä puolia ovat mm. taloudellisuus ja tutkijan vaikutuksen minimointi vastauksiin. Lisäksi tarvittaessa kysymyksiä voi esittää runsaasti varsinkin jos tarjotaan valmiit vastausvaihtoehdot. (Aaltola 2001, 101.) Kontrolloidut kyselyt jaetaan kahteen päätyyppiin. Informoidussa kyselyssä tutkija on läsnä kyselyä tehtäessä, henkilökohtaisesti tarkistetussa kyselyssä tutkija lähettää lomakkeet postitse mutta noutaa ne itse. (Hirsjärvi ym. 2004, 185 - 186.)

Hyvän kyselylomakkeen tunnusmerkkejä ovat selkeys, yksiselitteisyys, helppokäyttöisyys ja rajattu pituus. On parempi käyttää spesifisiä kysymyksiä ja välttää yleistyksiä tai johdattelevia kysymyksiä. Monivalintavaihtoehdot ovat luotettavampia kuin ”samaa mieltä/eri mieltä” -väittämät. (Hirsjärvi ym. 2004, 191 - 192.)

Tutkimus saadaan varmimmin onnistumaan laatimalla selkeät kysymykset oikealle kohderyhmälle. Vastausohjeiden pitää olla selkeät ja yksinkertaiset, vastaajalta kysytään vain yhtä asiaa kerrallaan ja kysymykset on selkeästi ryhmitelty. Kontrollikysymyksiä voidaan käyttää varmistamaan vastausten luotettavuutta. Lomake aloitetaan helpoilla kysymyksillä jotka herättävät vastaajan mielenkiinnon, esimerkiksi nykytilaa kuvaavilla valmiilla vastausvaihtoehdoilla. Henkilötiedot

yleensä sijoitetaan lomakkeen loppuun, etteivät ne rajaa vastaajaa tiettyyn rooliin. (Heikkilä 2005, 48 - 49.)

Kyselylomakkeessa käytetään yleensä kolmea kysymysmuotoa. Avoimissa kysymyksissä pyydetään vastaamaan omin sanoin esitettyyn kysymykseen. (Heikkilä 2005, 49.) Ne ovat laadullisia, mutta eivät tarjoa valmiita vastausvaihtoehtoja. Vastaaja voi ilmaista mielipiteensä omin sanoin. (Vilka 2007, 62.) Usein niissä on kuitenkin tarpeen rajata vastaajan ajatusten suuntaa. Tyypillistä avoimille kysymyksille on niiden vaikea luokittelu ja vastausten työläs käsittely. Toisaalta niillä voidaan saada aivan uudenlaisia näkökulmia tutkittavaan aiheeseen. (Heikkilä 2005, 49.)

Monivalintakysymyksissä on valmiit vastausvaihtoehdot joista vastaaja valitsee mielestään sopivan/sopivat. Asteikkoihin (skaaloihin) perustuvassa kysymystyypissä vastaaja valitsee esitetyistä väittämistä mielestään sopivimman. (Hirsjärvi ym. 2004, 186 - 188.) Vaihtoehtoja ei saa olla liikaa ja niiden tulee olla mielekkäitä. Vastaajan tulee tietää valittavien vaihtoehtojen määrä kysymystä kohden. (Heikkilä 2005, 50 – 51.) Tarvittaessa lomakkeeseen voidaan sisällyttää pyyntö lisäarvioinneista, mielipiteistä, perusteista tai selventävistä tarkennuksista (Hirsjärvi ym. 2004, 186 - 188). Monivalintakysymykset koostuvat ennalta määräytyistä vastausvaihtoehdoista joiden muoto on vakioitu (Vilka 2007, 62). Sekamuotoisissa kysymyksissä valmiiden, vakioitujen vastausvaihtoehtojen lisäksi on yleensä yksi avoin vaihtoehto (Heikkilä 2005, 52).

Kerätessä aineistoa kyselylomakkeella tarvitaan saatesanat tai saatekirje. Niiden tavoitteena on selvittää vastaajalle mihin tarkoitukseen hän antaa mielipiteitään ja mihin tietoja tullaan käyttämään. Saatekirje on enintään sivun pituinen ja saatesanat korkeintaan puoli sivua. (Vilka 2007, 80 - 81.) Saatekirjeen tai saatesanojen on houkuteltava vastaajaa jatkamaan kyselylomakkeeseen tutustumista. Siksi on kiinnitettävä erityistä huomiota ulkoasuun sekä tekstin selkeyteen. Saatesanojen ongelmana on tilan rajallisuus, eivätkä ne usein riitä vakuuttamaan vastaajaa osallistumisen tärkeydestä. (Vilka 2007, 88.)

Tutkimuslomakkeen laatiminen aloitetaan tutkittavien asioiden nimeämisellä. On selvitettävä tutkittaviin asioihin vaikuttavat selittävät muuttujat (taustatekijät)

tutustumalla kirjallisuuteen ja aikaisempiin tutkimuksiin. Lisäksi tutkimusongelmaa on täsmennettävä, käsitteet määriteltävä ja tutkimusasetelma valittava. On myös päätettävä kuinka yksityiskohtaisia tietoja halutaan ja kuinka tarkkoja on mahdollisuus saada. Suunniteltaessa on myös hyvä tietää kuinka ja millä ohjelmalla aineisto tullaan käsittelemään. (Heikkilä 2005, 47.)

Yksi tärkeimmistä määrällisen tutkimuksen vaiheista on käsitteiden operationalisointi eli tutkittavaa asiaa koskevien teoreettisten käsitteiden muuttaminen arkikielen tasolle. Käsitteet on määriteltävä ennen tutkimusaineiston keräämistä. Tämä tapahtuu purkamalla muuttujat ennen mittaamista osa-alueisiin, esim. kysymyksiksi ja vastausvaihtoehdoiksi, eli sellaisiksi että niitä voidaan pätevästi ja luotettavasti mitata. Lopuksi operationalisointi testataan, arkikielen tason vastaavuutta teoreettisen kielen tasoon verrataan ja korjataan virheet. (Vilkkä 2007, 36 - 39.)

7.4 Kyselylomakkeen laatiminen

Tutkimuksen kyselylomake laadittiin helmi-maaliskuussa yhteistyössä ohjaavan opettajan sekä nepalilaisten Tribhuvan yliopiston, Institute of Medicine Nursing campuksen opettajien kanssa. Lomaketta laadittaessa oli otettava huomioon Nepalin ja Suomen erilaiset olosuhteet ja kulttuuriset erot. Emme voineet käyttää asteikkoihin perustuvia kysymyksiä, koska paikallisten opettajien mukaan ne ovat sikäläiselle käytännölle vieraita. Lisäksi kysymysten tuli olla mahdollisimman yksiselitteisiä ja käännettävissä kieleltä toiselle sisällön muuttumatta. Jotta tutkimustulos on luotettava ja yleistettävissä, on jokaisen vastaajan ymmärrettävä käsitteet ja kysymykset samalla tavalla (Vilkkä 2007, 37).

Tämän opinnäytetyön analysoinnissa käytetyt keskeiset käsitteet ovat mielipiteet, imetystietous, kouluopetus ja nuoret. Mielipiteet -käsite kuvaa vastaajien suhtautumista kysyttävään kohteeseen ja nuorten suhtautumista imetykseen. Imetystietous -käsite tarkoittaa tässä työssä vastaajien imetystä koskevaa tietotasoa. Käsitteellä kouluopetus tarkoitetaan koulussa saatavaa imetystä koskevaa opetusta. Nuoret -käsite on tässä työssä rajattu ikäryhmään 13 - 18 -vuotiaat ja 8.-9. luokan oppilaat.

Osa opinnäytetyön kyselylomakkeen monivalintakysymyksistä oli rajattu vain yhteen vaihtoehtoon, osa useampaan. Koska työssä halutaan selvittää nuorten mielipiteitä, kolmessa kysymyksessä oli käytetty Likertin asteikkoa. Se on usein mielipideväittämissä käytetty 4- tai 5-portainen arvoasteikko, josta vastaaja valitsee sopivan vaihtoehdon (Heikkilä 2005, 53). Käyttämämme asteikko koostui vaihtoehdoista ”erittäin tärkeä, jonkin verran, ei erityisen, ei ollenkaan”. Tarkoituksellisesti emme käyttäneet vaihtoehtoa ”en osaa sanoa”, sillä halusimme vastaajan ottavan kantaa puoleen tai toiseen.

Käyttämällä avoimia kysymyksiä halusimme kartoittaa vastaajien perehtyneisyyttä aiheeseen antamatta johdattelevia valmiita vaihtoehtoja. Vastaaja voi tuoda niiden avulla esille mikä on tärkeää ja keskeistä hänen mielestään (Hirsjärvi ym. 2004, 190). Myös monivalintakysymyksiin lisättiin mahdollisuus vastata omin sanoin, mikäli vastaaja ei löydä sopivaa valmista vaihtoehtoa.

Kysymysten laatimisen jälkeen suomenkielinen kyselylomake käännettiin itse englanniksi ja ohjaava opettaja tarkasti sen kieliasun ja vastaavuuden. Kyselylomaketta testattiin englanninkielisenä nepalilaisilla sairaanhoidon opiskelijoilla, minkä jälkeen sen käänsi nepaliksi englannin kielen opettaja Mr Chandra Many Kafle. (Nepalinkielinen kyselylomake liitteenä 3) Vastaavuuden englannin ja nepalin kielen välillä tarkasti koulun professori Radha Ranabhat. Nepalinkielinen lomake testattiin kolmella nepalilaisella 13 - 15 -vuotiaalla opiskelijalla sekä neljällä paikallisella sairaanhoidon opiskelijalla. Testaajista kyselylomake oli selkeä ja ymmärrettävä.

Tässä opinnäytetyössä kyselylomakkeen saateosiossa kerrottiin tutkimuksen taustaa ja lähtökohdat. Esittelimme myös itsemme sekä tutkimuksen tavoitteen. Saatesanoissa korostettiin vastausten anonyymiutta ja pyrittiin motivoimaan opiskelijoita vastaamaan. Informoidussa kyselyssä tutkijalla on mahdollisuus esittää saatesanat suullisesti. Näin hän voi antaa tarvittaessa lisäinformaatiota tutkimuksesta ja motivoida vastaajia. (Hirsjärvi 2004, 185 - 186.) Opinnäytetyössämme lomakkeen alussa oleva saateosio oli lyhyt, koska kerroimme kussakin luokassa kyselyn aluksi sen taustoista, tarkoituksesta sekä merkityksestä ja vastasimme esiin tulleisiin kysymyksiin. Lupasimme myös toimittaa tutkimuksen tulokset koulun käyttöön. (Kyselylomake liitteenä 2 ja 3)

7.5 Kyselyn toteutus

Halusimme tutkia nuorten tietoja ja käsityksiä imetyksestä. Halusimme myös selvittää, onko aihetta käsitelty kouluopetuksessa, joten kohderyhmäksi valikoituivat suomalaiset, peruskoulun pian lopettavat 8.-9.-luokkalaiset ja vastaavan luokka-asteen nepalilaiset opiskelijat. Tavoitteena oli myös vertailla haja-asutusalueella asuvien ja kaupunkilaisnuorten sekä kahden erilaisen kulttuurin vastausten mahdollisia eroavaisuuksia ja yhtäläisyyksiä.

Otokseen valittiin yksi satunnainen koulu Mikkelin kaupungin alueelta, yksi ympäröivältä haja-asutusalueelta sekä kaupunkikoulu Kathmandusta. Kysely suoritettiin näiden koulujen kaikille 8.-9. luokkalaisille tai vastaavalle ikäryhmälle. Nepalissa oli haasteellista löytää sopivaa koulua, sillä tutkimuksen läpiviemisestä olisi pitänyt maksaa. Tämän vuoksi otoskoko Nepalin osalta jäi pienemmäksi kuin Suomessa. Paikallisen Tribhuvan Universityn opettajien myötävaikutuksella löytyi kuitenkin sopiva koulu, jossa kysely saatiin suoritettua ilman korvausta.

Suomessa kysely toteutettiin 20.- 24.9.2010 kaupunkikoulussa ja haja-asutusalueen koulussa informoituna kyselynä. Luokassa ennen kyselylomakkeiden jakamista kerroimme oppilaille tutkimuksesta, sen tarkoituksesta, vapaaehtoisuudesta sekä vastaajien anonyymiuden säilymisestä.

Suomessa kyselyyn osallistui viisi 8. luokkaa (114 oppilasta) sekä viisi 9. luokkaa (91 oppilasta) kaupunkikoulusta. Haja-asutusalueen koulusta kyselyyn osallistui yksi 8. luokka (17 oppilasta) ja yksi 9. luokka (20 oppilasta). Yhteensä vastaajia Suomesta oli 242 oppilasta ja vastausprosentti 100. (Taulukko 2)

Nepalin kysely toteutettiin maan pääkaupungissa Kathmandussa huhtikuussa 2010 kaupunkialueen koulussa. Luokan opettaja selvitti kyselyn tarkoituksen ja vastausten anonyymiuden oppilaille sekä valvoi kyselyyn vastaamisen. Opettaja toimitti vastaukset Nepalissa olevalle toiselle tämän opinnäytetyön tekijälle. Kyselyyn osallistuivat kaikki opetusryhmän 43 oppilasta. Vastaukset käänsi englanniksi paikallinen sairaanhoitaja Ganga Kumari Thapa ja käännösten vastaavuuden tarkasti professori Radha Ranabhat, Tribhuvan University Institute of Medicinen opettaja.

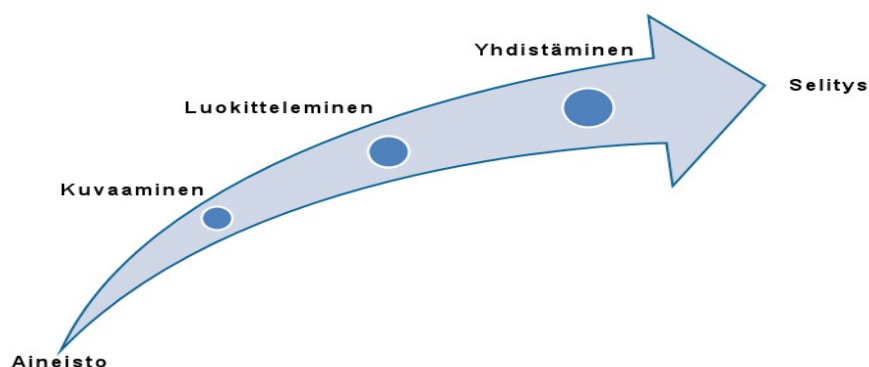
Sen jälkeen vastaukset käännettiin itse suomeksi ja tarkistuksen suoritti ohjaava opettaja.

Kyselyn vastaajat	yhteensä	tytöt	pojat	8.lk	9.lk	Nepalin 8-9 lk
kaikki	285	139	146	131	111	
suomalaiset	242	117	125	131	111	
nepalilaiset	43	22	21			43
kaupunkikoulu	205	101	104	114	91	
haja-asutusalueen koulu	37	16	21	17	20	
Nepalin koulu	43	22	21			
tytöt	139			63	54	22
pojat	146			57	57	21

Taulukko 2. Vastaajien lukumäärät ryhmiteltyinä (n=285).

7.6 Tutkimusaineiston analyysi

Ennen kuin tutkimusaineistoa päästään analysoimaan, se on muokattava käsiteltävään muotoon. Aluksi tiedot tarkistetaan virheellisyyksien eliminoimiseksi ja kartoitetaan puuttuvat tiedot. Seuraavaksi tiedot täydennetään, mikäli se on tarpeellista esimerkiksi jatkamalla kyselyyn vastaamisaikaa. Aineiston tarkistamisen jälkeen se järjestetään analysointia varten, esimerkiksi numeroimalla vastauslomakkeet. Muuttujat muodostetaan antamalla jokaiselle erilliselle tiedolle nimi ja määrittelemällä jokaiselle muuttujalle luokka. Ennen varsinaista analyysivaihetta aineisto koodataan arvottamalla havaintoyksiköt. (Kuvio 2) (Hirsijärvi ym 1990, 53 - 54.)

Kuvio 2. Kvalitatiivisen aineiston järjestäminen (Hirsijärvi 2004, 211)

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa aineisto järjestetään muuttujien mukaan jonka jälkeen se koodataan laadittujen muuttujaluokitusten mukaisesti. Kvalitatiivinen tutkimus eroaa toimintatavoiltaan esimerkiksi aineiston järjestämisen merkityksen korostumisessa ja työläydessä. (Hirsjärvi ym 2004, 210.)

Sopiva analyysimenetelmä pyritään ennakoimaan tutkimusta suunniteltaessa, sillä tarkoitus on saada vastaukset tutkimusongelmiin. Käytännössä paras metodi löytyy kuitenkin kokeilemalla. (Vilkkä 2007, 119.) Analysoinnissa käytettävät menetelmät voidaan jakaa selittämiseen pyrkivään (tilastollinen analyysi) sekä ymmärtämiseen pyrkivään (kvalitatiivinen analyysi) tapaan, jotka ovat osittain päällekkäisiä (Hirsjärvi ym 1990, 56).

Analysointitavan valintaan vaikuttaa ollaanko tutkimassa yhtä muuttujaa vai useamman muuttujan välistä riippuvuutta ja niiden vaikutusta toisiinsa. Tutkittaessa yhtä muuttujaa tärkeimmät kuvaajat ovat sijaintiluvut ja hajontaluvut. Analysoitaessa kahden tai useamman eri muuttujan välistä riippuvuutta käytetään ristiintaulukointia ja/tai korrelaatiokerrointa. Niiden avulla voidaan selvittää keskinäisiä riippuvuuksia. (Vilkkä 2007, 119 - 120.)

Numeerisen aineiston esittämiseen on kolme tapaa: teksti, taulukko ja kuvio. Joka tavalla on oma luonteensa. Ne mahdollistavat eri asioiden esittämisen eri tavoin. (Kuusela 2000, 9.). Tekstimuoto on kokonaisuutena vaikeasti hahmotettava ja tulosten vertailu on työlästä. Taulukossa tiedot voi esittää tiiviisti ja vertailua helpottavasti. Taulukon selkeyteen ja ulkoasuun on kuitenkin kiinnitettävä huomiota lukemisen helpottamiseksi. Graafinen kuvio ei ole yhtä tarkka kuin edelliset, mutta mielenkiintoa herättävä ja havainnollinen. Hyvin laaditun kaavion sisällön voi tulkita yhdellä vilkaisulla. (Karjalainen & Karjalainen 2009, 8-9.)

Tässä opinnäytetyössä tietojen analysointia varten valittiin jo etukäteen SPSS (Statistical Program for the Social Sciences) for Windows (18,0) tilasto-ohjelma. Strukturoitujen kysymysten vastaukset järjestettiin tutkimusongelmien mukaisiksi kokonaisuuksiksi ja syötettiin tilasto-ohjelmaan. Avoimet kysymykset luokiteltiin alakategorioihin, jotka yhdistettiin yhteisten otsikoiden alle. Esimerkiksi kysymyksessä numero 13 ”Miten sinun mielestäsi imetys vaikuttaa vauvaan?” vastaukset luettiin läpi ja tehtiin niistä alaryhmät, jotka yhdistettiin kolmeentoista

pääryhmään aihepiirin mukaan. Pääryhmät jaoteltiin fyysisiin ja psyykkisiin vaikutuksiin, joista muodostettiin muuttujat ja annettiin niille arvot tietojen syöttämistä varten. Tiedot syötettiin tilasto-ohjelmaan, jonka avulla poimimme perustiedot ja esiintyvyydet sekä teimme ristiintaulukoita. Analysoinnin aikana päätimme ottaa käyttöön myös Excel-tilukkolaskentaohjelman, jolla saimme kuvaavampaa materiaalia alaryhmien analysointiin.

Analysoinnin jälkeen tulokset kirjoitettiin tekstimuotoon tutkimuskysymysten mukaisesti jaoteltuna. Osa tämän opinnäytetyön tuloksista on esitetty myös graafisesti tutkimustulosten havainnollistamiseksi. Tulosten havainnollistamiseksi päädyimme käyttämään SPSS-tilukoista Excel-tilukkolaskentaohjelmalla laadittuja pylväs-, ympyrä- ja viivadiagrammeja. Pyrimme valitsemaan kullekin kysymykselle mahdollisimman kuvaavan diagrammin.

7.7 Tutkimuksen luotettavuus

Tieteellisen tutkimuksen kriteerien täytyminen on edellytys sen luotettavuudelle. Sitä arvioidaan kokonaisluotettavuudella, joka muodostuu reliaabeliudesta ja validiudesta. Reliaabelius tarkoittaa tutkimuksen toistettavuutta tulosten pysyessä samana mittauksesta toiseen. Validiudella kuvataan tutkimuksen pätevyyttä eli sitä kuinka hyvin tutkimuksessa on onnistuttu mittaamaan haluttuja muuttujia. Luotettavuutta heikentäviä tekijöitä ovat käsittely-, mittaus-, peitto- sekä otantavirheet. (Vilkka 2007, 149 - 152, Heikkilä 2005, 185 - 187, Hirsjärvi 2004, 216 - 217.)

Reliabiliteetti jaetaan sisäiseen ja ulkoiseen. Sisäinen reliabiliteetti koskee saman tilastoyksikön tuottamia tuloksia ja mitataan uusintamittauksin. Ulkoinen reliabiliteetti tarkoittaa mittauksen toistettavuutta myös muissa tutkimuksissa. Reliabiliteetin alhaisuus johtuu usein otannan pienuudesta tai mittaus- ja käsittelyvirheistä. Se on kuitenkin riippumaton validiudesta ja sitä voi tarkastella myös mittauksen jälkeen. (Heikkilä 2005, 187.)

Validiteetti jaetaan myös sisäiseen ja ulkoiseen validiteettiin. Sisäinen validiteetti mittaa teorian ja tutkimustulosten vastaavuutta. Ulkoisesti validissa tutkimuksessa myös muut tutkijat tekevät samat tulkinnat saaduista tuloksista. Alhainen validiteetti voi johtua satunnaisvirhettä hankalammasta systemaattisesta virheestä. Otoskoon

muutos ei vähennä sen vaikutusta ja sen suuruuden arviointi on vaikeaa. Systemaattinen virhe syntyy jostakin aineiston keräämiseen liittyvästä virhelähteestä, kuten esimerkiksi kyselytutkimuksessa vastaajan muistamattomuudesta tai valehtelusta. Sen esiintyminen alentaa sekä reliabiliteettia että validiteettia ja sitä on vaikea tarkastella jälkikäteen. (Heikkilä 2005, 186 - 187.)

Otoksen parhaalle mahdolliselle koolle on vaikea määritellä tarkkoja tavoitteita, koska niin perusjoukko kuin tutkimustilannekin vaihtelevat. Viitearvona voidaan kuitenkin pitää saatujen vastausten lukumäärän osalta 200 - 300, mikäli perusjoukkoon sisältyy keskenään vertailtavia ryhmiä. Jokaisessa ryhmässä tulisi tuolloin olla vähintään 30 tilastoyksikköä. (Heikkilä 2005, 43, 45.)

Arvioitaessa tämän opinnäytetyön reliabiliteettiä todetaan, että otoskoon (285) perusteella tutkimus on luotettava ja vastausprosentti 100 erittäin hyvä. Otos jaettiin eri ryhmiin. Ryhmät muodostuivat eri koulujen oppilaista, eri luokka-asteista, eri sukupuolista sekä eri kansallisuuksista. Ryhmissä kokokriteerit täyttyvät ja näin vastaajamäärät sisältyvät viitearvojen rajojen sisäpuolelle, poikkeuksena nepalilaisten sukupuolijakauma (tytöt 21 ja pojat 22). Tietojen syöttämisessä tapahtuvien virheiden mahdollisuutta eliminoitiin numeroimalla vastauslomakkeet ja kysymykset, jolloin voitiin tarkistaa jälkepäin että jokainen vastaus on käsitelty. Kun kaikki tiedot oli syötetty, tallennettu matriisi tarkistettiin ottamalla kaikista muuttujista jakaumat. Tällöin havaittiin yksi ylimääräinen tiedostorivi, sekä eriävyys erään kysymyksen Nepalin ja Suomen vastausten luokittelussa. Havaitut virheet korjattiin.

Kaikki kyselylomakkeen vastaanottanutta 285 opiskelijaa vastasivat ainakin osaan kysymyksistä. Tarkasteltaessa yksittäisiä monivalintakysymyksiä oli niihin kaikkiin vastattu lähes sataprosenttisesti. Poikkeuksena oli kouluopetuksen sisältöä koskevat kysymykset, joihin vastasi suomalaisista opiskelijoista vain 6 henkilöä nepalilaisten vastatessa lähes sataprosenttisesti, joten siltä osin vastaustuloksia voidaan pitää luotettavina vain Nepalin tilanteen osalta. Avointen kysymysten osalta vastausprosentti oli yleisesti alhaisempi. Kysyttäessä imetyksen vaikutuksista vauvalle 17 % jätti vastaamatta ja vaikutuksista äidille 11 %. Kysymyksiin mahdollisten omien vauvojen ruokinnasta tytöistä 7 % ja pojista 14 % ei vastannut.

Validiteettia arvioidessa pidämme tulosten homogeenisyyden perusteella valittuja asteikkoja onnistuneina. Vastajat tuntuivat ymmärtäneen kysymykset sillä vastaukset ovat suurimmaksi osaksi loogisia ja aiheeseen liittyviä. Validiutta heikentää viimeisessä avoimessa kysymyksessä havaittava erityisesti suomalaisten poikien alhainen motivaatio vastaamiseen. Tämä ilmeni vastaamatta jättämisinä. Kysymykset 16 ja 17, jotka käsittelivät mahdollisten omien vauvojen ruokintaa, olisi voitu muotoilla eri tavalla. Vastauksissa oli saman asian toistoa kahdessa eri kohdassa.

7.8 Tutkimuksen eettisyys

Hyvä tieteellinen käytäntö on tutkimuksen eettisyyden kulmakivi. Tutkimuksen aiheen valinta, tavoitteet ja ongelmanasettelu, aineiston keräämiseen, säilyttämiseen ja käsittelyyn sekä analysointiin liittyvät seikat, sekä tulosten esittäminen noudattavat hyvää tieteellistä tapaa. Ne eivät myöskään loukkaa tutkimuksen kohderyhmää eivätkä tiede- tai opiskeluyhteisöä. (Vilkka 2007, 90.) Työn toteuttamisen kaikissa vaiheissa noudatetaan rehellisyyttä. Plagiointi on luonnollisesti kiellettyä. Ryhmätyössä on noudatettava sovittuja pelisääntöjä eikä toisten panosta saa vähätellä. Saadut tulokset esitetään todenmukaisesti ja noudatetaan tervettä kritiikkiä niiden tulkinnassa. Raportointi on suoritettava huolellisesti ja paikkansapitävästi. (Hirsjärvi 2004, 26 - 28.)

Tämän opinnäytetyön aihe, tavoitteet ja ongelmanasettelu on hyväksytetty ohjaavalla opettajalla. Asianmukaiset kyselyn suorittamiseen tarvittavat luvat on hankittu ja tutkimus suoritettu sovitusti opettajan valvonnassa. Vastajat ovat osallistuneet kyselyyn vapaaehtoisesti eikä kukaan halunnut kieltäytyä vastaamisesta. Tuloksia ei ole manipuloitu eikä yleistetty ja niitä analysoidessa on pyritty mahdollisimman objektiiviseen käsittelytapaan. Aineisto kerättiin anonymisti ja on säilytetty ulkopuolisten saavuttamattomissa lukitussa lokerossa Mikkelin Ammattikorkeakoululla. Kyselylomakkeet on numeroitu jälkeenpäin eikä niitä voi yhdistää yksittäiseen vastaajaan.

8 MATRIISI OPINNÄYTETYÖSSÄ KÄYTETYISTÄ TUTKIMUKSISTA

Lähde	Nimi/tutkimusongelma	Otos	Tutkimustyyppi	Tulokset	Huomioita
Bottaro & Giugliani (2009)	Effectiveness of an intervention to improve breastfeeding knowledge and attitudes among fifth-grade children in Brazil.	Koeryhmä (n = 298) ja kontrolliryhmä (n = 253) ,brasilialaisia koululaisia	Klusterisatunnaistettu tutkimus	Tulokset osoittavat, että imetyksen eduista tiedottaminen kouluissa parantaa imetystietoja ja -asenteita.	Arvioitiin koulutuksen positiivista vaikuttavuutta ja jälkivaikutusta imetystietämykseen ja asenteisiin viidesluokkalaisilla.
Walsh A, Moseley J, Jackson W. 2008	The effects of an infant-feeding classroom activity on the breast-feeding knowledge and intentions of adolescents.	121 opiskelijaa kahdesta eri lukiosta	Kaksivaiheinen kvantitatiivinen kyselytutkimus	Nämä havainnot viittaavat siihen, että nuorten imetystietämykseen ja aikomuksiin imettää voidaan vaikuttaa myönteisesti teini-iässä.	Tässä tutkimuksessa selvitettiin kuinka imeväisikäisten ruokinnan opetus oppitunnilla vaikuttaa oppilaiden imetystietämykseen.
Nakamura S, Veiga K, Ferrarese S & Martinez F. 2003	School girls' perception and knowledge about breastfeeding.	346 tyttöä, 4-8 luokalta kahdesta eri koulusta.	Strukturoitu kyselytutkimus.	Sosiaalisesta luokasta huolimatta tytöt ovat tietoisia että imetys on paras ruokavalio vastasyntyneelle, mutta eivät ole tietoisia sen erityisistä eduista. Täysimetystä ei ole sisäistetty.	
Juliff, Dianne Therese 2005	Comparison of breast-feeding knowledge and attitudes of selected ad-	1845, 9 ja 12-vuotiasta tyttöä ja poikaa suurkaupunki-	Kvantitatiivinen kuvaileva tutkimus	Enemmistöllä Länsi-Australian yläasteikäisistä nuorista on vähemmän tietoja imetyksestä	

	olescent males and females from rural and metropolitan secondary schools	ja maalaiskoulusta.		kuin olisi tarpeen. Suurkaupungin nuorilla oli paremmat tiedot kuin maalaisilla ja he asennoituivat positiivisemmin imetystä kohtaan. Kaupunkilaiset aikoivat myös useammin itse imettää lapsiaan tulevaisuudessa.	
Forrester I, Gerald Wheelock G, & Warren A, 1997.	Assessment of Students' Attitudes toward Breastfeeding	346 yläasteikäisistä ja 244 lukiolaista opiskelijaa.	Haastattelukysely	Vaikka imetyksen aiheuttama nolous on suurin este, opiskelijat olivat imetystä kohtaan kaiken kaikkiaan myönteisiä huolimatta alueen alhaisista imetystilastoista.	
Cattaneoal, Adriano, Yngvea, Agneta, Koletzkoa, Berthold & Guzman, Luis R. 2004	Protection, promotion and support of breastfeeding in Europe: current situation.	29 ensisijaista vastaajaa ja 128 muuta vastaajaa EU:ssa (jäsenmaat sekä jäsenkandidaattimaat)	Kvantitatiivinen kyselytutkimus	Imetyssuosittukset eivät toteudu EU-maissa.	EU-maiden täytyy arvioida uudelleen imeväisten ja nuorten lasten ruokintaperiaatteet voidakseen paremmin suojella, edistää ja tukea imetystä.
Hannula, Leena, Koskimaa, Anita, Salminen, Elisa 2006	Miten läheiset vaikuttavat äidin imetysasenteisiin?		Systemaattinen kirjallisuuskatsaus.	Perheenjäsenten tuki imetysasenteisiin on merkittävä, varsinkin oman äidin ja siskojen. Kumppanin suhtautumisella imetystä kohtaan ja tuella on myös	

				merkittävä vaikutus. Muita vaikuttavia tekijöitä ovat mm. muiden mielipiteet ja kertomukset.	
Hannula, Leena 2003.	Imetysnäkökymykset ja imetyksen toteutuminen. Suomalalaisten synnyttäjien seurantatutkimus	vaihe I:759 äitiä,607 puolisoa ja 135 lapsivuodeos. hoitajaa. Vaihe II:508 äitiä, Vaihe III:390 äitiä ja 344 puolisoa.	Kvantitatiivinen seuranta-tutkimus	Äitien imetysasenteet olivat positiiviset, mutta tietopohja vaihteleva. Hyvät tiedot imetyksestä olivat yhteydessä täysimetykseen, imetyksestä selviytymiseen sairaalassa, imetyksen jatkamiseen vähintään 6 kk ja suunnitelmiin imettä pitkään.	Kolmivaiheinen seurantatutkimus aluksi synnytyssairaalassa, sitten 3kk kuluttua ja 6 kk kuluttua synnytyksestä
Myllyniemi, Sami 2009	Aika vapaalla.. Nuorten vapaa-aikatutkimus 2009	Otosrekisterin 2958 henkilöstä haastateltiin 1201.	Haastattelututkimus	Nuorten vapaa-ajan yhteisöllisyydet, kuten yhteydenpito ystäviin ja vanhempiin, näyttävät olevan vauhdikkaassa muutoksessa. Murroksessa on myös järjestöihin kuulumisen, varsinkin kaikkein nuorimmassa ikäryhmässä. Kyselyn tuloksissa korostuu nimenomaan järjestöjen ulkopuolisen omaehtoisen toiminnan merkityksellisyys nuorten vapaa-ajan kannalta.	
Bar Yamin N. & Darby L. 1997	Fathers and breastfeeding: a review of the literature.		Kirjallisuuskatsaus	Isien rooli imetyspäätöksen teossa on merkittävä. Äitien oletukset isien mielipiteistä	

				vaikuttavat äidin imetyspäätökseen. Isät eivät ole saaneet tarpeeksi imetystä koskevaa tietoa.	
Connolly C. & Kelleher C. 1998	Attitudes of young men and women to Breast-feeding	177 viidennen ja viimeisen vuoden opiskelijaa ja 48 peruskouluoppilaan vertailuryhmä	poikkileikkaus-tutkimus ja pääryhmän haastattelututkimus	Suurin osa tytöistä (86 %) ja pojista (77 %) on sitä mieltä että imetys on paras tapa ruokkia vauva, mutta heistä vain 54 % ruokkisi siten omaa lastaan, tytöt harvemmin kuin pojat.	
Dykes F and Griffiths H 1998	Societal influences upon initiation and continuation of breastfeeding		Kvantitatiivinen tutkimus	Isän merkitys imetyspäätökselle on merkityksellinen. 28 % naisista oli kokenut vaikeuksia löytää paikkaa jossa imettää, 22 % ei ollut koskaan imettänyt julkisesti.	Lasten ruokintatutkimus.
Scott JA, Binns C et al 1997	Attitudes towards breastfeeding in Perth, Australia	79 vastaajaa	Kvalitatiivinen haastattelututkimus	Oman äidin ja ystävien esimerkillä on merkitystä imetyspäätöstä tehtäessä.	
Ansamaa, M., Peltonen, L., Hannula, L. & Häggman-Laitila, A. 2006	Äitien asenteet imetystä kohtaan.		Kirjallisuuskatsaus	Äidit suhtautuvat yleensä myönteisesti imetykseen ja suunnittelevat itse imettävänsä.	

9 TUTKIMUKSEN TULOKSET

9.1 Nuoret tiedot imetyksen vaikutuksista vauvaan ja äitiin

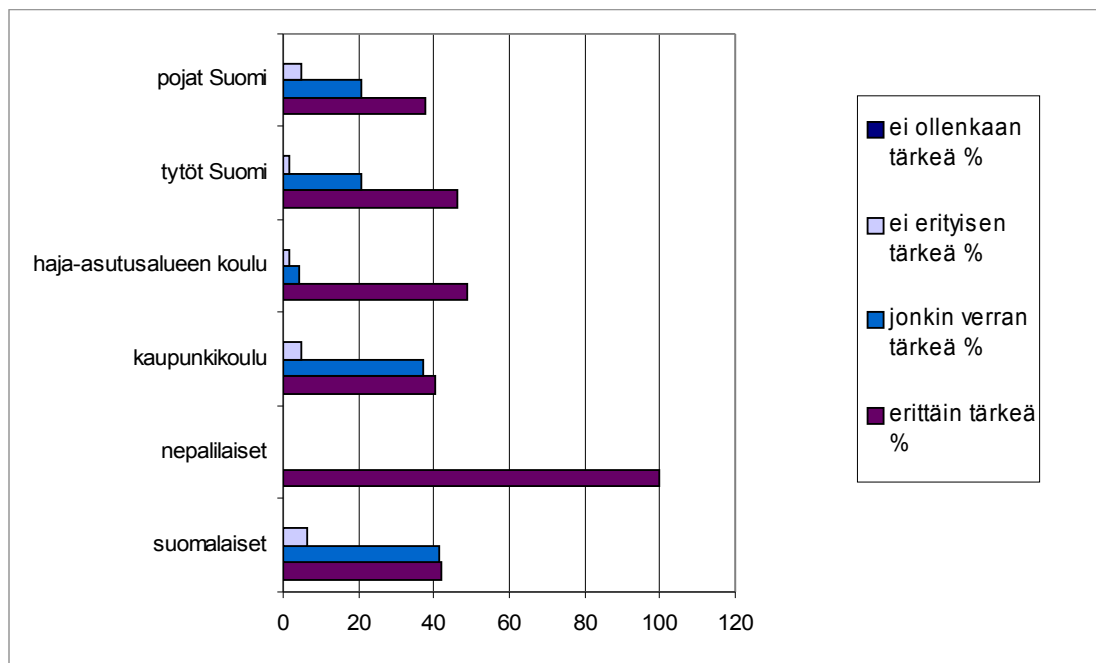
Tutkimusongelmaan ”Mitä nuoret tietävät imetyksen vaikutuksista vauvaan ja äitiin?” haettiin vastauksia seuraavilla kysymyksillä:

kysymys 12: *Onko imetys mielestäsi tärkeää lapsen kehitykselle?*

kysymys 13: *Miten sinun mielestäsi imetys vaikuttaa vauvaan?*

kysymys 14: *Miten sinun mielestäsi imetys vaikuttaa äitiin?*

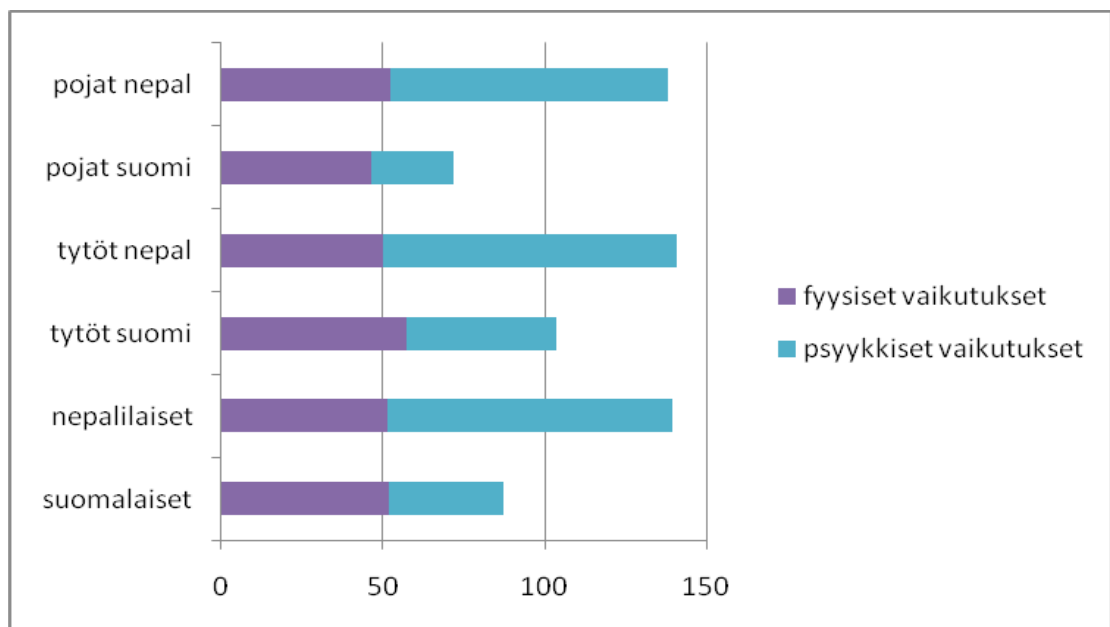
Kysyttäessä (kysymys 12) *Onko imetys tärkeää lapsen kehitykselle*, valmiit vastausvaihtoehdot jaetaan Likertin asteikon mukaan neljään eri kategoriaan: erittäin tärkeä, jonkin verran, ei erityisen ja ei ollenkaan tärkeä. Suomalaisista vastanneista nuorista vajaa puolet (42 %) oli sitä mieltä että imetys on erittäin tärkeää lapsen kehitykselle, kun puolestaan nepalilaisista vastaajista kaikki (100 %) pitivät sitä erittäin tärkeänä. Jonkin verran tärkeänä suomalaisista nuorista sitä piti lähes puolet (49 %). Ei erityisen tärkeänä imetystä piti 7,5 % ja vain kaksi oppilaista (1 %) ei pitänyt sitä ollenkaan tärkeänä. Kaikkiaan tytöt pitivät imetystä hieman tärkeämpänä, samoin haja-asutusalueen koulun oppilaat. Luokka-asteiden välillä ei ollut merkittäviä eroja. (Kuvio 2)

Kuvio 2. Imetyksen tärkeys lapsen kehitykselle kaikkien oppilaiden vastauksissa.

Kysymys 13: *Miten sinun mielestäsi imetys vaikuttaa vauvaan?* oli avoin kysymys, jossa kartoitettiin oppilaiden tiedollista tasoa. Vastajat yksilöivät monenlaisia vaikutuksia, joista koottiin aihepiirien mukaan yhtenäisiä vaikutusmuotoja. Niistä muodostettiin lopuksi kaksi pääryhmää, fyysiset ja psyykkiset vaikutukset. Suomalaisista vastaajista 24 % ei vastannut tai ei osannut määritellä kantaansa. Nepalilaisista kaikki olivat vastanneet kysymykseen.

Esille tuli sekä fyysisiä että psyykkisiä vaikutuksia, joista kaikki olivat yhtä lukuun ottamatta positiivisia (Nepalilaisen vastaajan huoli äidin sairauksien siirtymisestä lapseen). Suomalaisen vastauksissa korostuivat imetyksen fyysiset vaikutukset, nepalilaisten vastaukset taas painottuivat selvästi psyykkisten vaikutusten puolelle.

Kuvio 3. Imetyksen fyysiset ja psyykkiset vaikutukset vauvaan, kaikki vastaajat.

Yksilöidessään imetyksen vaikutuksia suuri osa vastaajista mainitsi sekä fyysisiä että psyykkisiä vaikutuksia vauvaan. (Kuvio 3) Suomalaiset nuoret vastasivat mm.:

”Se saa läheisyyttä äitiin ja imetysmaito on terveellisempää vauvalle.”

”Lapsi kasvaa, saa maidosta jotain tärkeitä aineita ja saa läheisyyttä ja kontaktia äidin kanssa.”

”Vauva tuntee äidin läheisyyden samalla, kun nälän tunne häviää”

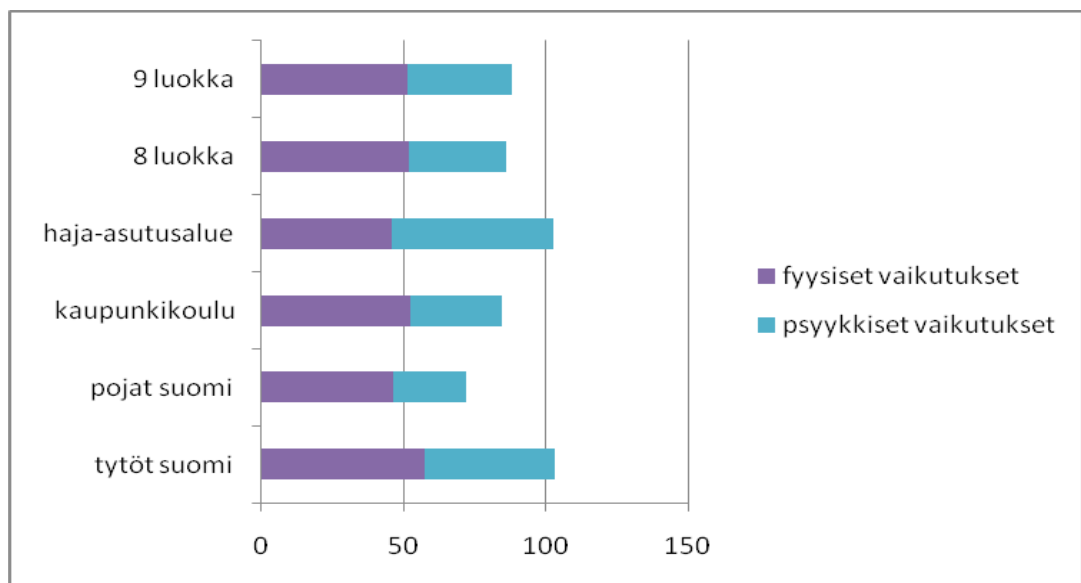
”No siis se vauva oppii tietämään että toi on mun äiti ja saa samalla ruokaa.”

Myös nepalilaisten vastauksissa oli kumpaankin vaikutusryhmään kuuluvia vaikutuksia:

”Lapsen terveys on hyvä, äiti ja lapsi rakastavat toisiaan ja se suojaa bakteereilta”

”Syntyy hyvä suhde vauvan ja äidin välillä, lapsi tuntee turvallisuutta. Lapsi kehittyy fyysisesti ja henkisesti. Suojaa anemialta.”

Lähes kaikki nepalilaiset vastaajat (88 %) olivat sitä mieltä, että imetyksellä on vauvaan psyykkisiä vaikutuksia. Suomalaisten vastaava luku oli vain 36 %. Suomalaisten vastauksissa havaittiin ero tyttöjen (46 %) ja poikien (26 %) välillä, sekä koulujen (kaupunkikoulu 32 % ja haja-asutusalue 57 %) välillä. Tytöt sekä haja-asutusalueen koulun oppilaat mainitsivat useammin psyykkisiä vaikutuksia. (Kuvio 4) Nepalilaisten tyttöjen ja poikien vastauksilla ei ollut merkittävää eroa.

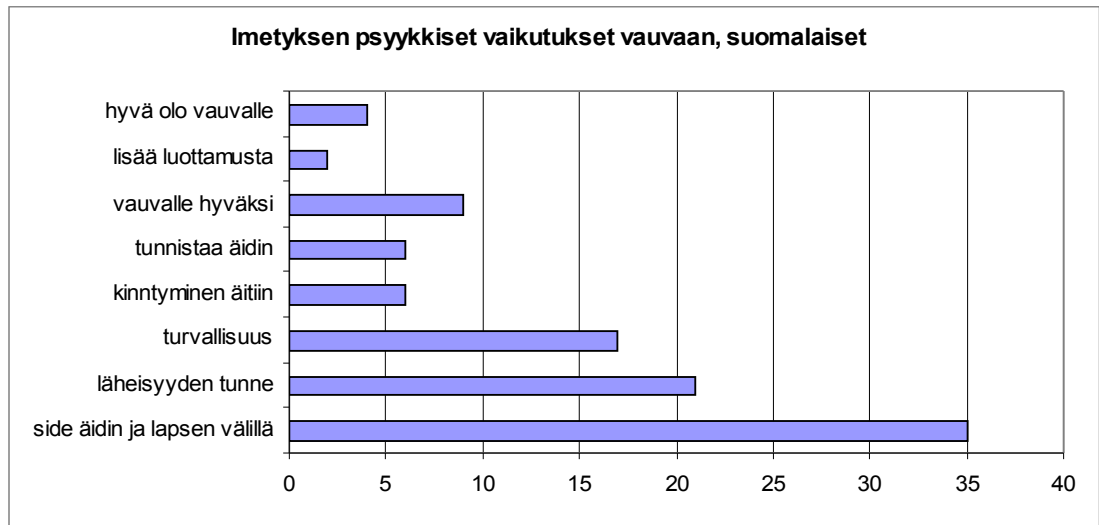
Kuvio 4. Imetyksen vaikutukset vauvaan, suomalaiset luokka- ja asuinalueerät.

Tärkeimpinä yksilöityinä psyykkisinä vaikutuksina mainittiin äidin ja lapsen välinen läheisyys ja side, hyvän olon tunne ja turvallisuus. (Kuvio 5)

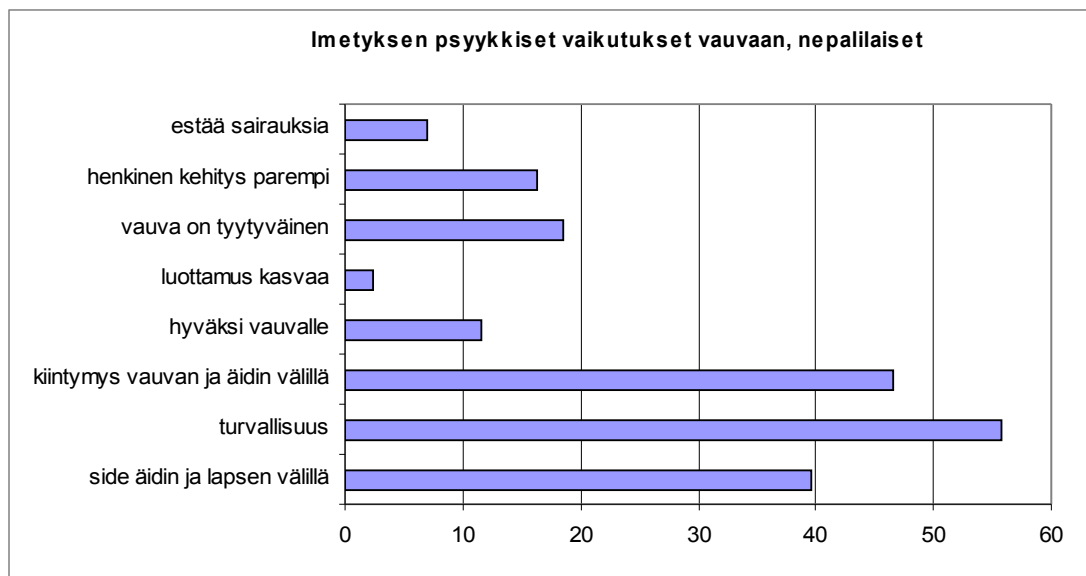
”Tietynlainen läheisyys määrä kasvaa.”

”Se kiintyy äitiinsä tai jotain sellaista.”

”Sille tulee turvallinen olo.”

Kuvio 5. Imetyksen psyykkiset vaikutukset vauvaan, suomalaiset, % vastanneista.

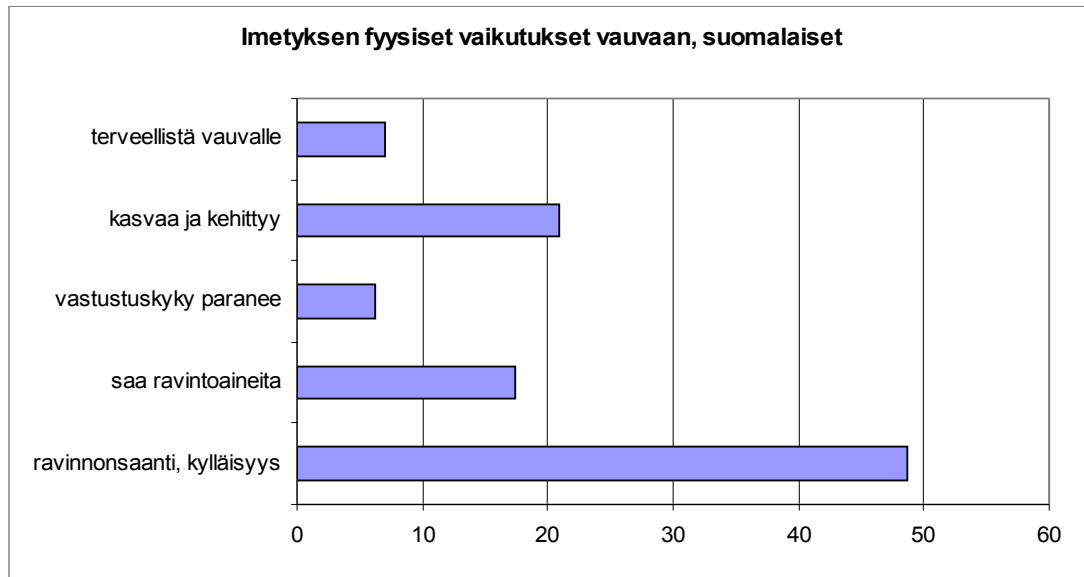
Kuvio 6. Imetyksen psyykkiset vaikutukset vauvaan, nepalilaiset, % vastanneista.

Nepalilaisten vastauksissa korostui erityisesti äidin ja lapsen välinen suhde ja lapsen turvallisuus. (Kuvio 6)

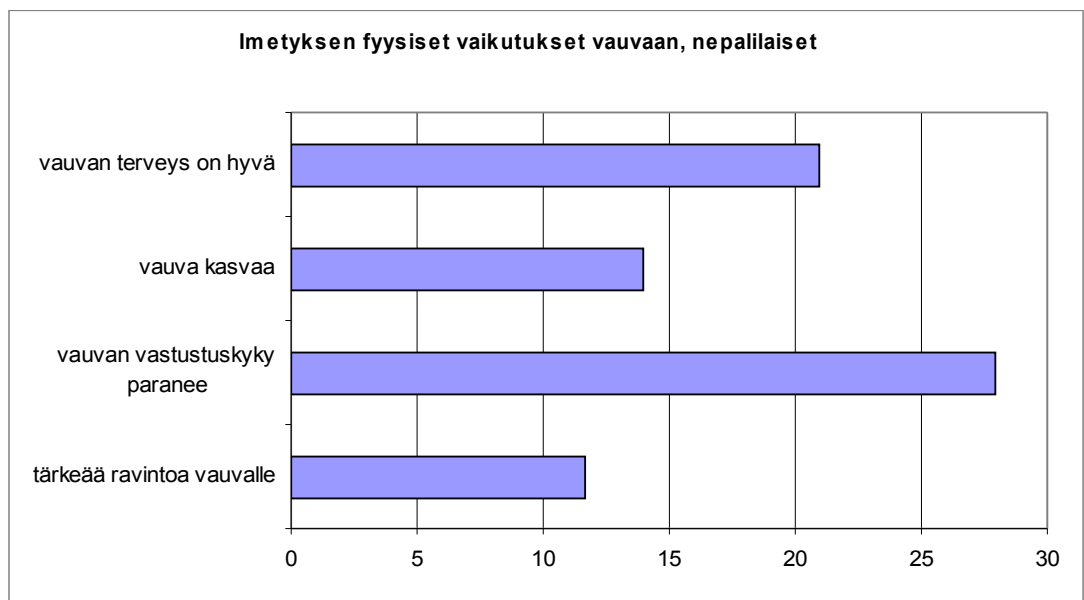
”Imetyksessä syntyy lapsen ja äidin hyvä suhde, lapsi tottelee äitiään jolta voi oppia monia asioita. Lapsi tuntee itsensä rakastetuksi ja turvatuksi, äidin rakkaus kehittyy ja äiti tuntee lapsensa käytöksen.”

”Syntyy hyvä suhde lapsen ja äidin välille, lapsella on mahdollisuus olla äitinsä sylissä.”

”Lapsi on suojassa maailmalta.”

Kuvio 7. Imetyksen fyysiset vaikutukset vauvaan, suomalaiset, % vastauksista.

Kuvio 8. Imetyksen fyysiset vaikutukset vauvaan, nepalilaiset, % vastauksista.

Fyysisten vaikutusten osalta vastaukset olivat maiden välillä yhtäläiset. Fyysisiä vaikutuksia mainitsi suomalaisista 52 % ja nepalilaisista 51 % vastauksissaan.

Suomalaisista 8.luokkalaiset esittivät enemmän fyysisiä vaikutuksia kuin 9.luokkalaiset (8. luokka 52 % ja 9. luokka 37 %). Lisäksi suomalaiset tytöt arvelivat vaikutuksia esiintyvän enemmän kuin pojat (tytöt 57 % ja pojat 46 %) ja haja-asutusalueen koululaiset hieman vähemmän kuin muut (kaupunkikoulu 53 % ja haja-asutusalueen koulu 46 %). Nepalilaisten tyttöjen ja poikien vastauksissa ei ollut merkittävää eroa.

Fyysisiksi vaikutuksiksi (Kuvio 7) mainittiin mm. ravinnon ja ravintoaineiden saanti sekä kylläisyys:

”Se saattaisi suojata vauvaa sairauksilta.”

”Lapsi saa alussa hyvän luuston ja kun ensimmäiset hampaat puhkeavat ne ovat varmaan hyvässä kunnossa, koska äidinmaidosta saa tietääkseni tarpeeksi kalsiumia ja laktoosia.”

”Äidin maidosta saa enemmän vitamiinia kuin normaali maito, mikä saa pienen vauvan luuston kehittymään paremmin/nopeammin.”

Nepalilaisten vastauksissa (Kuvio 8) tuli esille lapsen parempi fyysinen ja älyllinen kehitys, immuniteetti sairauksia vastaan sekä aliravitsemuksen välttäminen:

”Lapsesta tulee älykäs.”

”...se kehittää aivoja eikä lapsella ole puutetta verestä.”

”...lapsi on suojassa infektioilta, se kehittää lasta taistelemaan yleisiä sairauksia vastaan, lapsi ravitaan, suojaa aliravitsemukselta.”

”Lapsi saa äidiltä immuniteetin sairauksia vastaan.”

Suomalaisten nuorten osalta joissakin vastauksissa oli havaittavissa joko puutteita tiedoissa tai vastausmotivaatiossa:

”emt”

”Ei mitään havaintoa.”

”Vauva saa maidosta ravintoa?”

”En usko, että hirveästi vaikuttaa lapseen, jos äiti ei imetä oppipahan lapsi aikaisemmin juomaan tuttipullosta.”

Nepalilaisten vastauksissa ilmeni aiheesta saatu parempi tietotaso sekä imetyksen merkityksen ja tärkeyden sisäistäminen:

”Äidin ja lapsen terveys on hyvä, heidän välisensä suhde on vahva, lapsi kehittää voimia sairauksia vastaan, ravitsemus on hyvä ja verrattaessa eläimen maitoon: äidin maito on parempaa.”

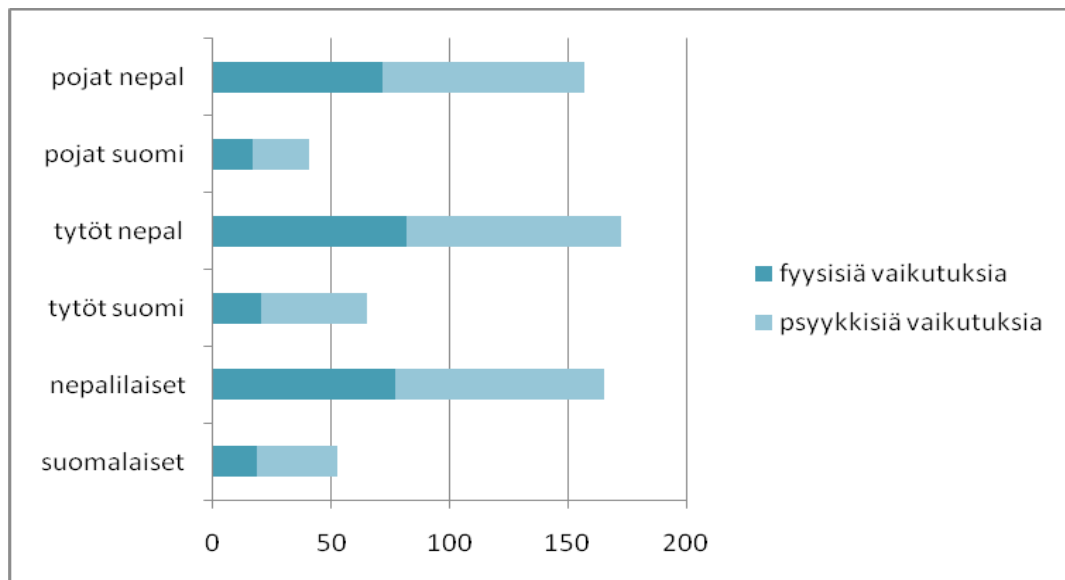
”Äiti tuntee lapsen käytöksen, äiti on terveempi, ylpeä vauvasta. Äiti alkaa rakastaa lastaan.”

Vaikka molemmissa maissa imetys koettiin tärkeäksi vauvalle, suomalaisten oppilaiden vastauksissa korostui arvailu ja olettamukset. Negatiivisia vaikutuksia ei tämän kysymyksen vastauksissa tullut esille ollenkaan.

Kysymys (numero 14) *Miten sinun mielestäsi imetys vaikuttaa äitiin?* oli myös avoin kysymys. Vastaajat yksilöivät vastauksissaan monia eri vaikutuksia, kuten edellisessäkin kysymyksessä, ja niistä koottiin aihepiirien mukaan yhtenäisiä vaikutusmuotoja. Niistä muodostettiin lopuksi kaksi pääryhmää, äitiin kohdistuvat fyysiset ja psyykkiset vaikutukset.

Suomalaisten osalta vastausprosentti tähän kysymykseen oli alhainen tai vastaukset eivät olleet tulkittavissa kumpaankaan suuntaan (vastausprosentti 43 %). Muutenkin vastausten yleisilme oli epämääräinen ja arvauksenomainen.

Vastauksista nepalilaisten vastaajien mielestä sekä fyysisiä että psyykkisiä vaikutuksia on enemmän. (Kuvio 9) Suomalaiset ja nepalilaiset olivat molemmat sitä mieltä, että psyykkisiä vaikutuksia enemmän, ja niitä oli myös enemmän yksilöity vastauksissa.

Kuvio 9. Imetyksen vaikutukset äitiin, kaikki vastaajat.

Nepalilaisten vastauksissa vaikutuksia oli mainittu useammin sekä poikien että tyttöjen ryhmissä kuin suomalaisilla. Vastauksissa tuli ilmi myös negatiivisia puolia. Imettämisen mainittiin olevan äidille väsyttävää ja raskasta ja sen seurauksena äidin rinnat kipeytyvät ja alkavat roikkua.

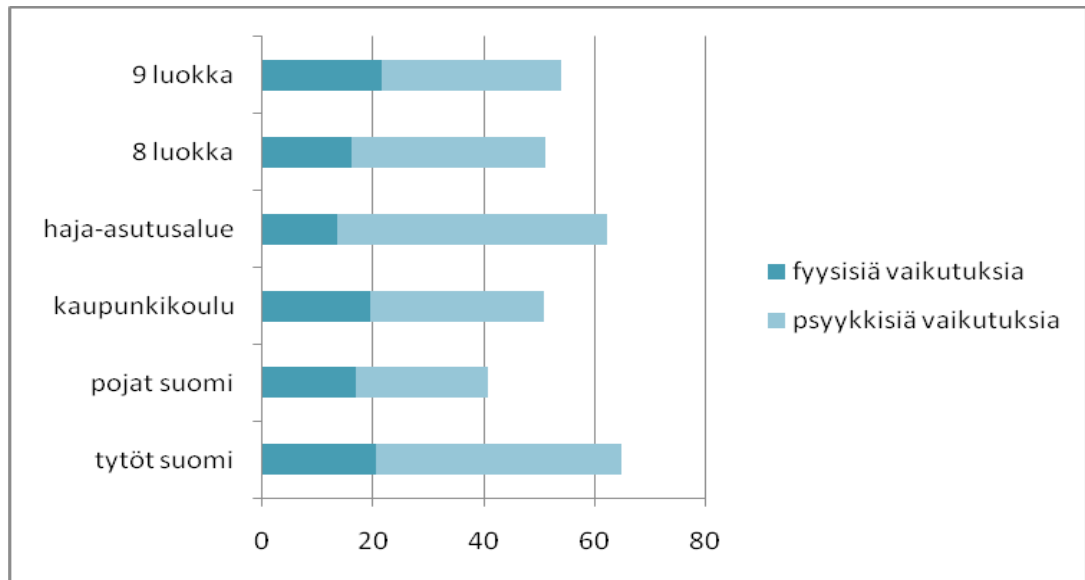
”Side äidin ja vauvan välillä vahvistuu. Ja imettäminen on äidille raskasta ja vie paljon energiaa.”

”Hänen ei tarvitse lämmittää mitään maitoa mikrossa tai muualla, imetys on kaikista helpoin ja selvin ratkaisu. Äiti myös huomaa jos lapsella on nälkä kun vauva yrittää saada tissin esille, että hän saa maitoa. Ja side myös vauvan kanssa kasvaa samantien.”

”No jaa-a...äiti varmaan kyllästyy siihen jos sitä jatkuu kauan.”

”Joillekin se voi olla vaikeaa ja kivuliasta.”

”En tiedä. Tissit lörpähtää.”

Kuvio 10. Imetyksen vaikutus äitiin, suomalaiset ryhmät.

Kolmasosa (34 %) suomalaisista vastaajista oli sitä mieltä että imetyksellä on psyykkisiä vaikutuksia äitiin, nepalilaista suurin osa (88 %) oli sitä mieltä. Suomalaisissa vastauksissa erot ilmenivät tyttöjen (44 %) pitäessä vaikutuksia todennäköisempinä kuin poikien (24 %), samoin haja-asutusalueen koulun oppilaiden (49 %) verrattuna kaupunkikouluun (31 %).

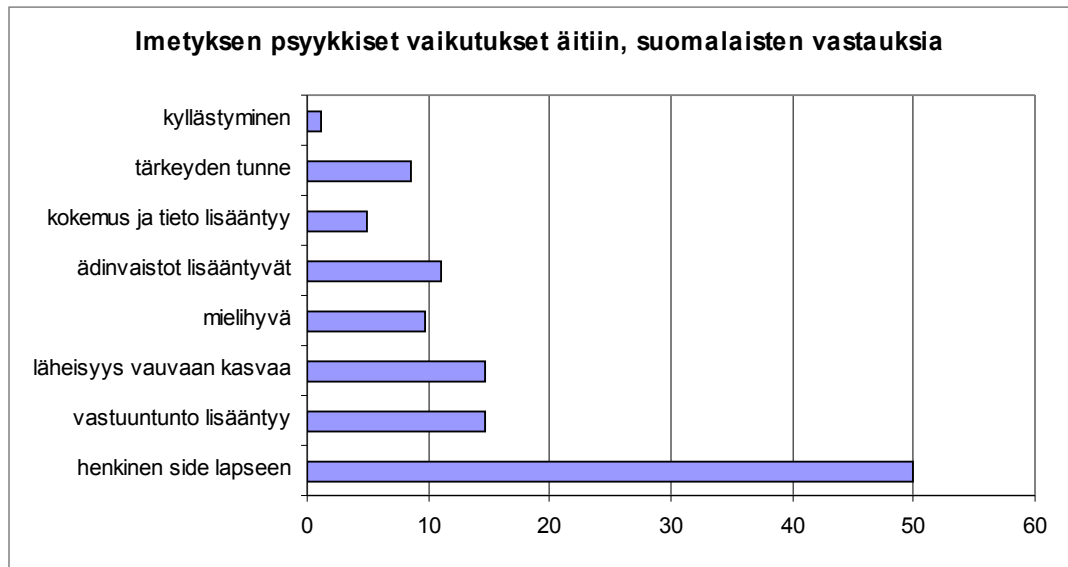
Merkittävimmät psyykkiset vaikutukset vastaajien mielestä olivat äiti-lapsi -suhteen vahvistuminen sekä äidin vastuuntunnon ja kokemuksen lisääntyminen. (Kuvio 11)

”Äiti osaa siten valmistautua vaikka toisen lapsen tuloon. Ja äidin mieliala ei mene täysin maahan (synnytyksen jälkeinen masennus), jos lapsi saa olla hyvin lähellä äitiään.”

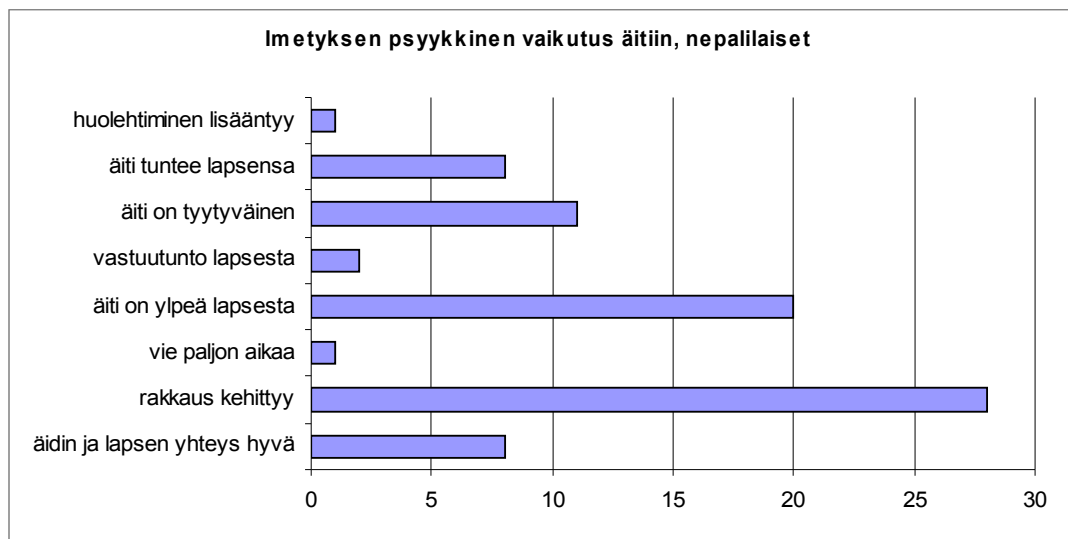
”Äidille on tärkeää pitää lasta lähellä.”

”Äiti tuntee oikeasti olevansa äiti ja täyttää kaikki äidin velvollisuudet.”

”Se on osa äidin elämää joka voi opettaa mm. vastuuntuntoisuutta ja imetys vaikuttaa varmasti ainakin muistona myöhemmässä elämässä.”

Kuvio 11. Imetyksen psyykkiset vaikutukset äitiin, suomalaiset, % vastauksista

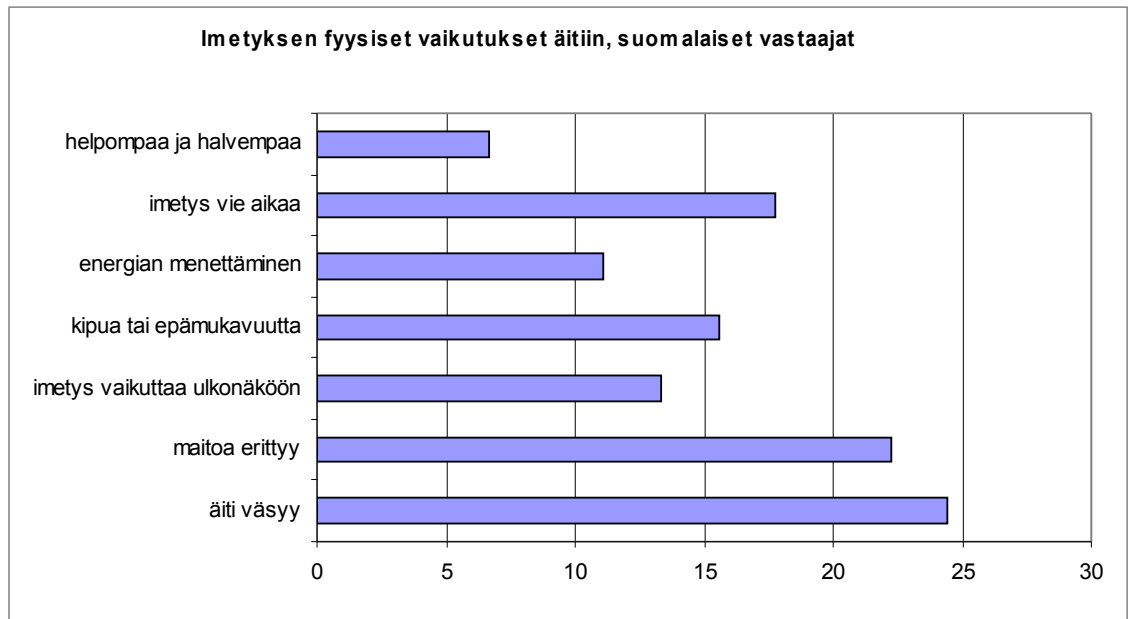

Kuvio 12. Imetyksen psyykinen vaikutus äitiin, nepalilaiset, % vastauksista.

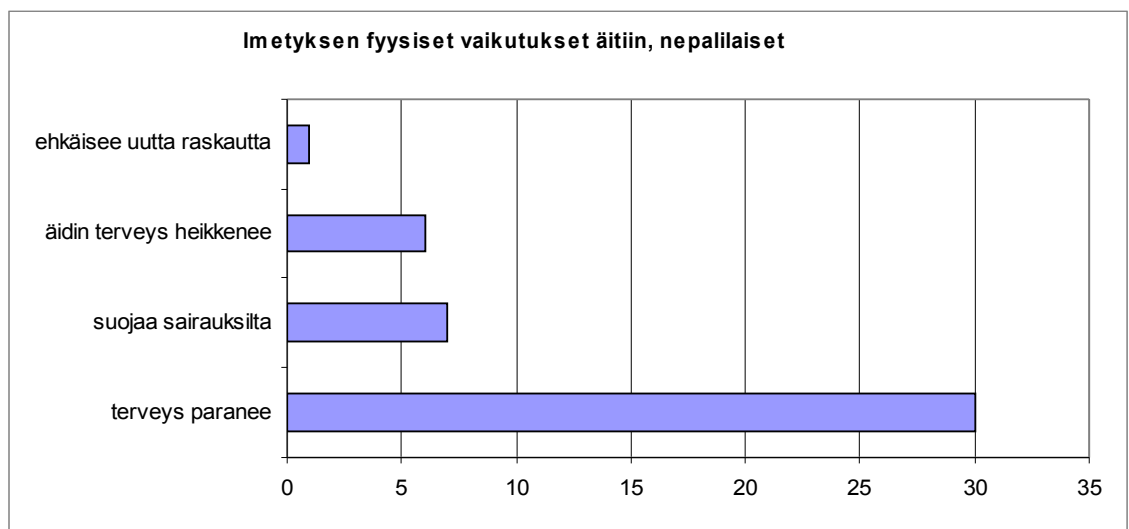
Nepalilaiset olivat samoilla linjoilla, heidän vastauksissaan tuli esille äidin ja lapsen syvä rakkaus sekä äidin ylpeys lapsestaan. (Kuvio 12)

”Äidin ja lapsen suhde kehittyy hyvällä tavalla.”

”Äiti on ylpeä imetyksestä ja rakkaus lapseen kehittyy, hän tuntee lapsen käytöksen... hän on onnellinen ja positiivinen.”

Kuvio 13. Imetyksen fyysiset vaikutukset äitiin, suomalaiset vastaajat, % vastauksista.

Kuvio 14. Imetyksen fyysiset vaikutukset äitiin, nepalilaiset, % vastanneista.

Kansallinen ero oli vielä selkeämpi fyysisten kuin psyykkisten vaikutusten suhteen. Suomalaisista alle viidesosan (19 %) ja nepalilaisten suurimman osan mielestä (77 %) imetyksellä on fyysisiä vaikutuksia äitiin. Nepalilaisten keskinäisissä vastauksissa ja suomalaisten ryhmien vastauksia keskenään verratessa ei merkittäviä vaihteluja esiintynyt. Fyysisiksi vaikutuksiksi yksilöitiin mm. maidon erittyminen ja energian kulutus. (Kuvio 13)

”No ainakin se vie melko paljon kaloreita.”

”Äidin pitää syödä monipuolisia ruokia, juuri sen takia että vauva saa kaikki tarvitsemansa ravinnot.”

”Voi tuntua mukavalle kun joku imee tissiä.”

Osassa vastauksista kiinnitettiin huomiota imetyksen taloudellisuuteen.

”Se on halvempaa kuin jos pitäis ostaa jtn valmismaitoa...”

”...mutta helpompaa kuin pumppaaminen ja halvempaa kuin äidinmaidon korvike...”

Nepalilaisista vastaajista suurin osa oli sitä mieltä että imetyksellä on fyysisiä vaikutuksia äitiin. Tällaisia olivat mm. rintasyövältä suojaavuus sekä uuden raskauden siirtyminen. (Kuvio 14)

Vastauksissa oli myös huomioitu imetyksen rasitus äidin terveydelle.

”Antaa suojan rintasyöpää vastaan.”

”Kun imettää äidin terveys on parempi, se vaikuttaa positiivisesti äidin terveyteen.”

”Jos äiti on aliravittu rintaruokinta heikentää häntä entisestään ja monenlaiset sairaudet voivat iskeä.”

Suomalaisnuorten vastauksissa esiintyi myös tässä kysymyksessä arvauksenomaisia, ympärilyöreitä sekä maalaisjärjellä pääteltyjä vastauksia.

”Riippuu paljolti äidin luonteesta.”

”Äidin rinnoista vähenee maito jolloin sitä ei tarvitse pumpata pois.”

”Jokaisella äidillä varmaan vaikuttaa omalla tavallaan.”

”Positiivisesti ja negatiivisesti.”

Huomattavan paljon suomalaisten vastauksista oli niitä, joissa ei tiedetty (29 %) tai oli jätetty kokonaan vastaamatta (17 %). Moni oli myös sitä mieltä että imetys ei vaikuta äitiin mitenkään (6 %).

Imetystietämyksessä on nähtävissä selkeä ero maiden välillä. Nepalilaiset tiesivät paljon teoriaan pohjautuvaa faktaa imetyksen vaikutuksista vauvaan sekä äitiin, eikä tyhjiä vastauksia tai arveluja esiintynyt.

9.2 Nuorten saamat tiedot imetyksestä

Tutkimusongelmaan ”Miten ja mistä nuoret ovat saaneet tietoa imetyksestä?” liittyvät kysymykset liittyivät kouluopetukseen ja muihin tietolähteisiin. Kouluopetukseen liittyviä olivat:

kysymys 1: *Onko imetystä käsitelty kouluopetuksessa?*

kysymys 2: *Jos imetystä on käsitelty, niin millä luokka-asteella ja minkä ikäinen olit?*

kysymys 3: *Minkä oppiaineen yhteydessä?*

kysymys 4: *Oliko käytössä aiheeseen liittyvää materiaalia? Jos, niin millaista?*

kysymys 5: *Oliko opetusta mielestäsi liikaa, liian vähän vai sopivasti?*

kysymys 6: *Millaista lisäopetusta haluaisit saada?*

kysymys 7: *Millainen aihe mielestäsi oli?*

Muihin tietolähteisiin liittyviä kysymyksiä olivat:

kysymys 10: *Oletko saanut tietoa imetyksestä muualta?*

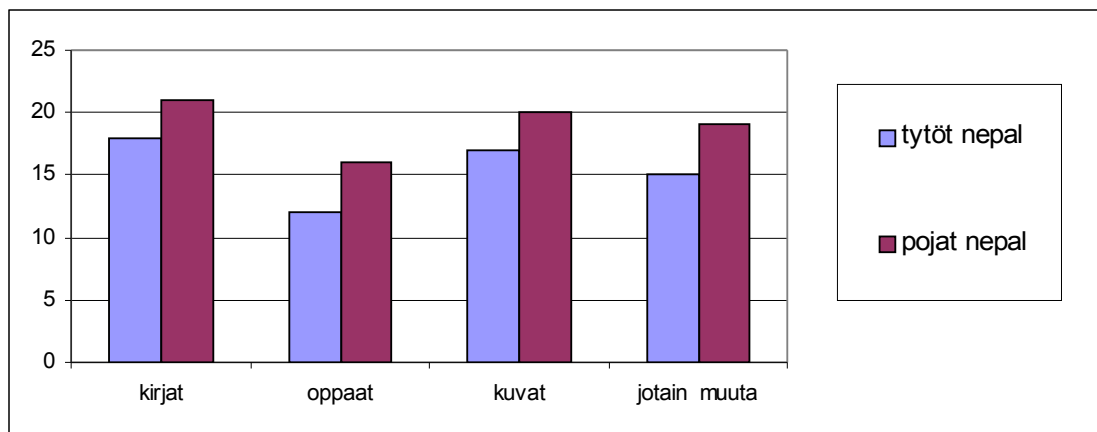
kysymys 11: *Oletko nähnyt jonkun imettävän lastaan?*

Kysymykseen 1 *Onko imetystä käsitelty kouluopetuksessa?* vastasi suomalaisista kyselyyn osallistujista vain kuusi oppilasta (n = 242) eli 2,5 %, joten heidän vastausprosenttinsa muihin kouluopetusta koskeviin kysymyksiin (kysymykset 2 - 7) oli alhainen. Nepalilaisista 38 oppilasta (n = 43) eli 88 % vastasi saaneensa aiheesta opetusta koulussa.

Kysyttäessä (kysymys 2) *millä luokka-asteella imetystä on käsitelty*, suomalaisten vastaukset painottuivat luokka-asteisiin 1 - 6 (4 oppilasta), nepalilaisten puolestaan luokka-asteisiin 7 - 9 (23 oppilasta). Ikäjakauma oli luokka-asteiden mukainen.

Kysymys 3 *Jos aihetta on käsitelty, niin minkä oppiaineiden yhteydessä?* oli avoin kysymys. Vastausten perusteella Suomessa aihetta oli käsitelty biologian (3 oppilasta) ja terveystiedon (1 oppilas) yhteydessä. Yksi oppilas vastasi saaneensa opetusta jossain muussa oppiaineessa. Nepalissa oppiaine oli nimeltään Population Health and Environment Education (30 oppilasta). Myös jossain muussa oppiaineessa oli saatu opetusta aiheesta (3 oppilasta).

Kysymys 4 *Oliko käytössä aiheeseen liittyvää materiaalia?* oli monivalintakysymys, josta sai valita kaikki sopivat vaihtoehdot. Pääasiassa opetuksen havaintomateriaalina oli käytetty kirjoja, kuvia sekä painettuja oppaita. Myös yksilöimättömiä muita opetusvälineitä oli käytetty. Dvd:itä, opetusfilmejä tai internetiä ei ollut käytetty ollenkaan. (Kuvio 15)

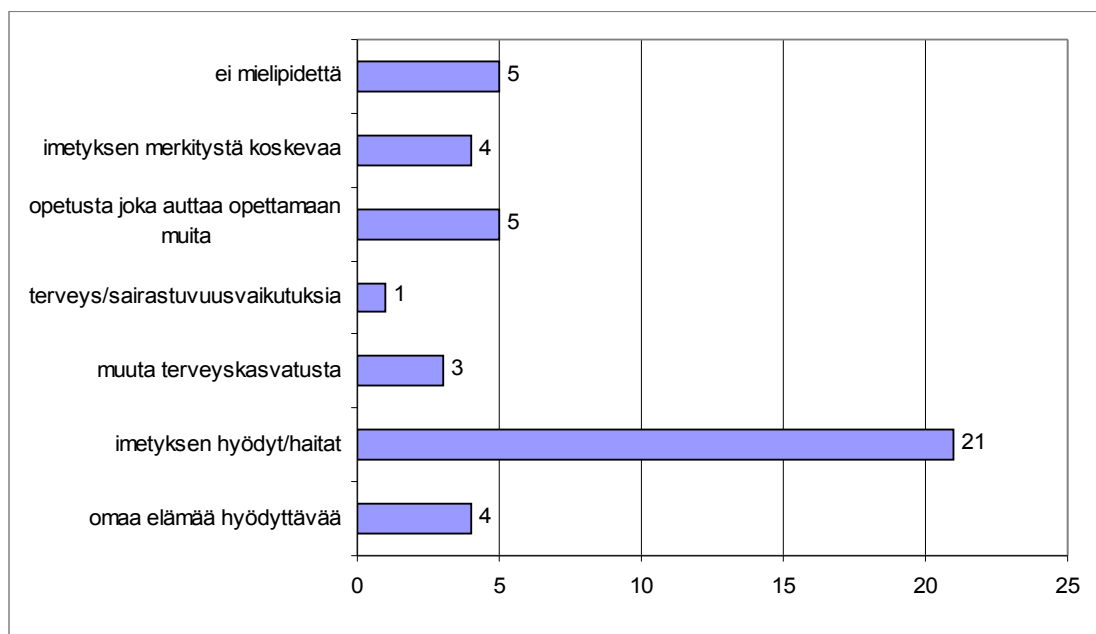

Kuvio 15. Opetuksessa käytetty lisämateriaali.

Kysymys 5: *Oliko opetusta mielestäsi liikaa, liian vähän vai sopivasti?* kartoitti opetuksen määrän sopivuutta vastaajien mielestä vaihtoehdoilla liikaa, liian vähän tai sopivasti. Suomalaisista vastaajista kolmen mielestä sitä oli liian vähän ja kolmen mielestä sopivasti. Nepalilaisista vastaajista yksi koki saaneensa liikaa opetusta, mutta ylivoimaisesti suurin osa (84 %) piti määrää sopivana.

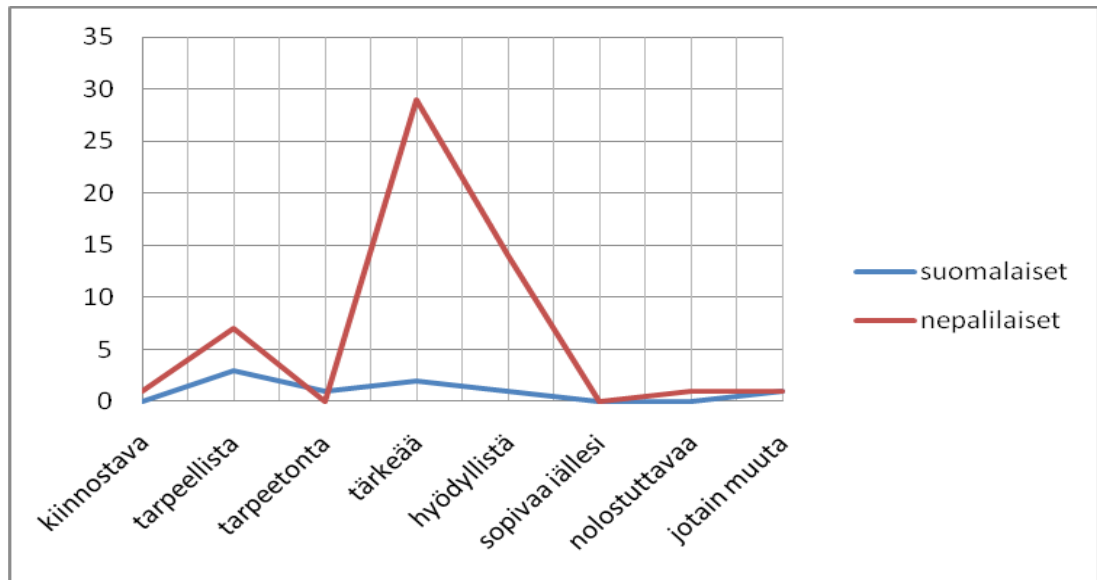
Kysymyksellä 6 *Millaista lisäopetusta haluaisit saada?* halusimme kartoittaa millaista lisäopetusta edelliseen kysymykseen ”liian vähän” -vastanneet haluaisivat. Suomalaisilta oppilailta emme saaneet vastauksia tähän kysymykseen.

Nepalilaisten vastaajien mielestä tärkeintä oli saada opetusta imetyksen hyödyistä ja haitoista lapselle sekä äidille (49 %). Viisi vastaajaa halusi sellaista lisäopetusta, jonka avulla voisi tulevaisuudessa opettaa muita. Neljän mielestä oli tärkeää saada opetusta, josta olisi hyötyä omassa tulevassa elämässä. Muutama oppilas halusi opetusta imetyksen merkityksestä ja terveysvaikutuksista. (Kuvio 16)

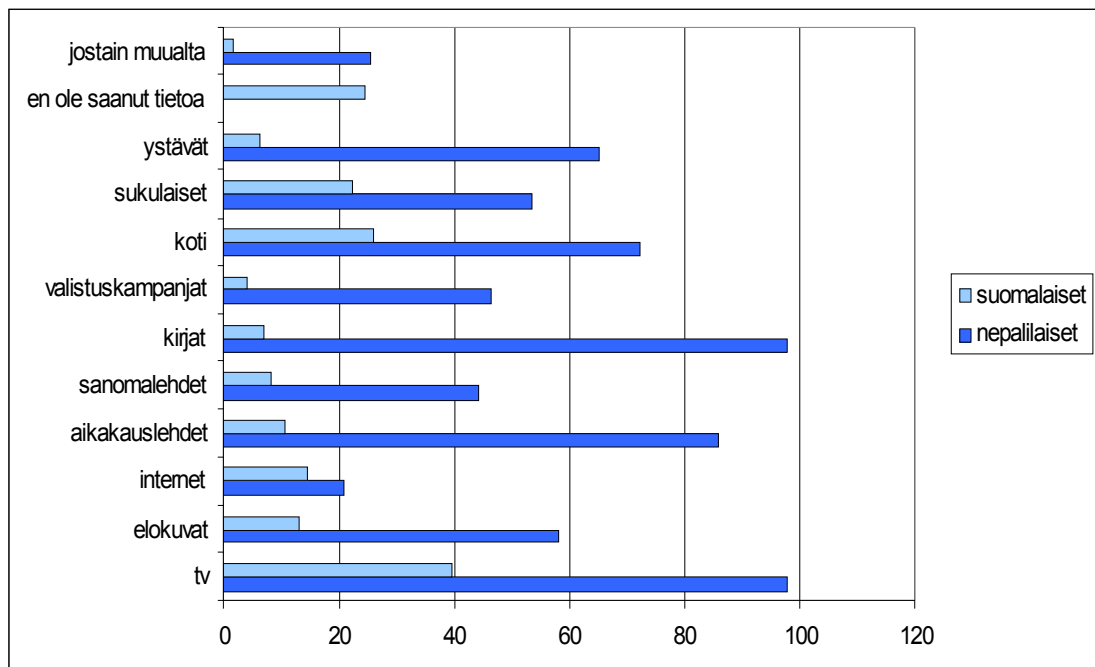
Kuvio 16. Halukkuus imetystä koskevan lisäopetuksen saamiseen Nepalissa, vastausten lukumäärät (n=43).

Kysymyksessä 7 *Millainen aihe mielestäsi oli?* tiedusteltiin oppilaiden mielipidettä imetyksestä opetuksen aiheena. Valmiista vastausvaihtoehdoista sai valita kaikki sopivat. Vaihtoehdot olivat: kiinnostava, tarpeellinen, tarpeeton, tärkeä, hyödyllinen, sopiva ikäisellesi, nolostuttava sekä jotain muuta, mitä? (kuvio 17) Nepalilaiset pitävät imetyksen opettamista tarpeellisena ja tärkeänä. Tulos ei ole kuitenkaan vertailukelpoinen maiden välillä suomalaisten vastaajien vähäisen määrän (6) vuoksi, mutta ehkä sitä voi pitää suuntaa-antavana.

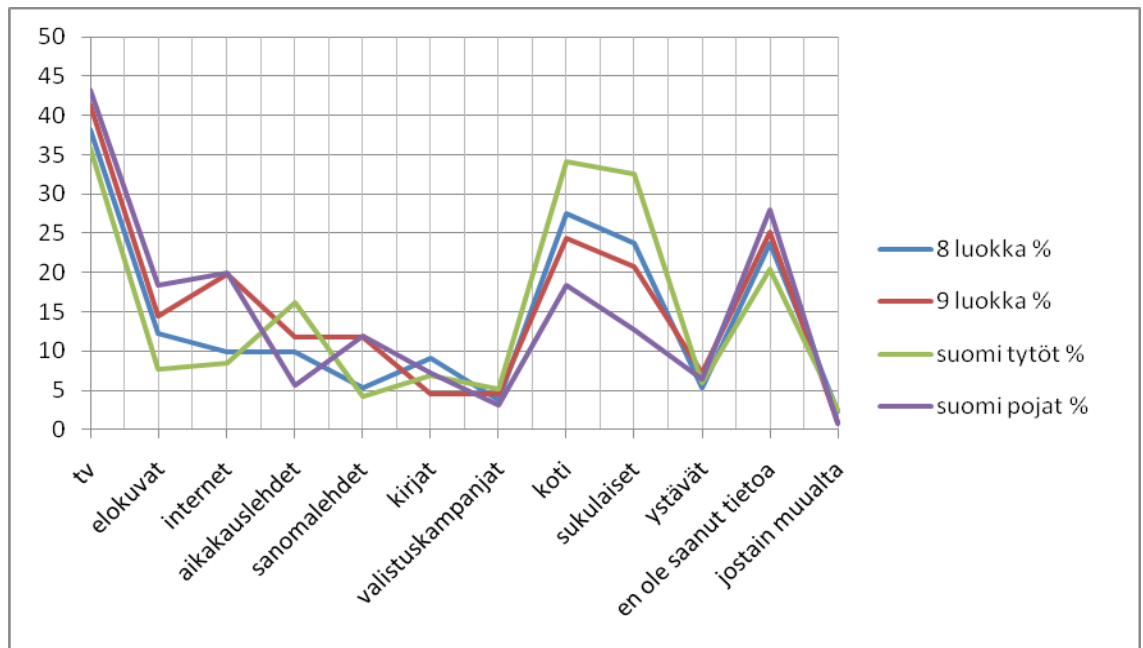
Kuvio 17. Imetys opetuksen aiheena.

Imetykseen liittyvää muuta tiedonsaantia koskeva kysymys 10: *Oletko saanut tietoa imetyksestä muualta?* oli monivalintakysymys, jossa oppilailla oli mahdollisuus valita kaikki mielestään sopivat vaihtoehdot. Vaihtoehdot koskivat joukkotiedotusvälineitä, kirjallisia lähteitä, valistuskampanjoita sekä vastaajan lähipiiriin kuuluvia henkilöitä.

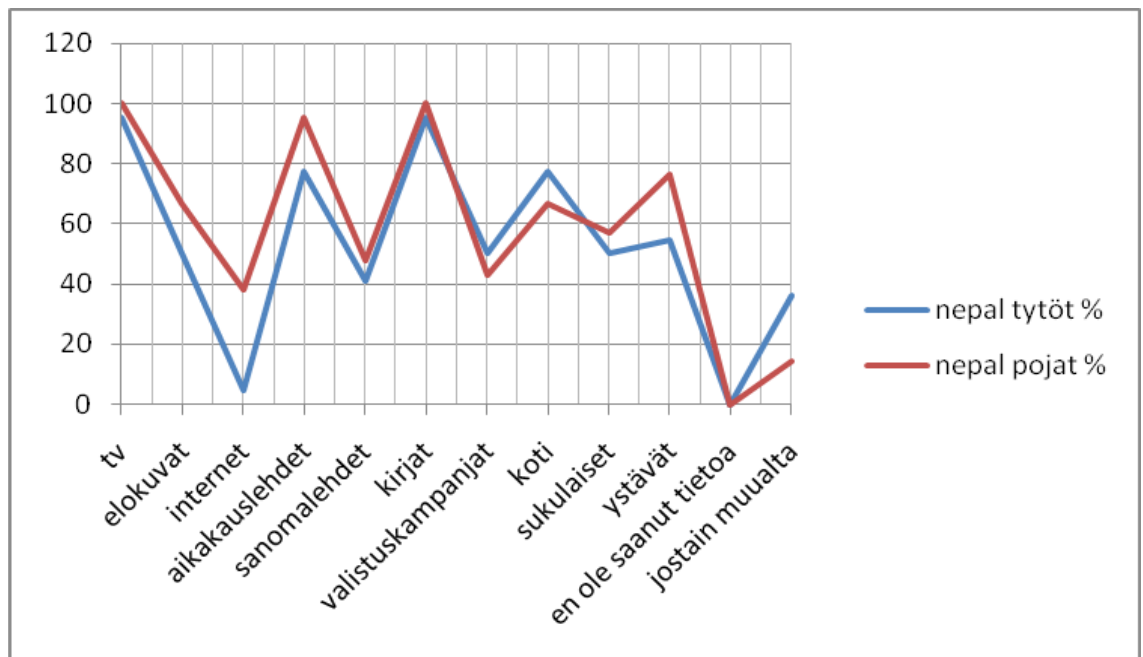

Kuvio 18. Imetyksestä saadun tiedon lähteet.

Kyselyyn osallistuneet suomalaiset oppilaat olivat saaneet eniten tietoa televisiosta (40 %), kotoa (26 %) ja sukulaisilta (22 %). Vähiten tietoa oli saatu valistuskampanjoista (4 %), ystäviltä (6 %) ja kirjoista (7 %) sekä sanomalehdistä (8 %). Vastanneista reilu viidesosa (24 %) ei ollut saanut ollenkaan tietoa, heistä poikien osuus oli suhteessa suurempi. (Kuvio 18)

Kuvio 19. Imetyksestä saadun tiedon lähteet, suomalaiset vastaajat

Kuvio 20. Imetyksestä saadun tiedon lähteet, nepalilaiset vastaajat.

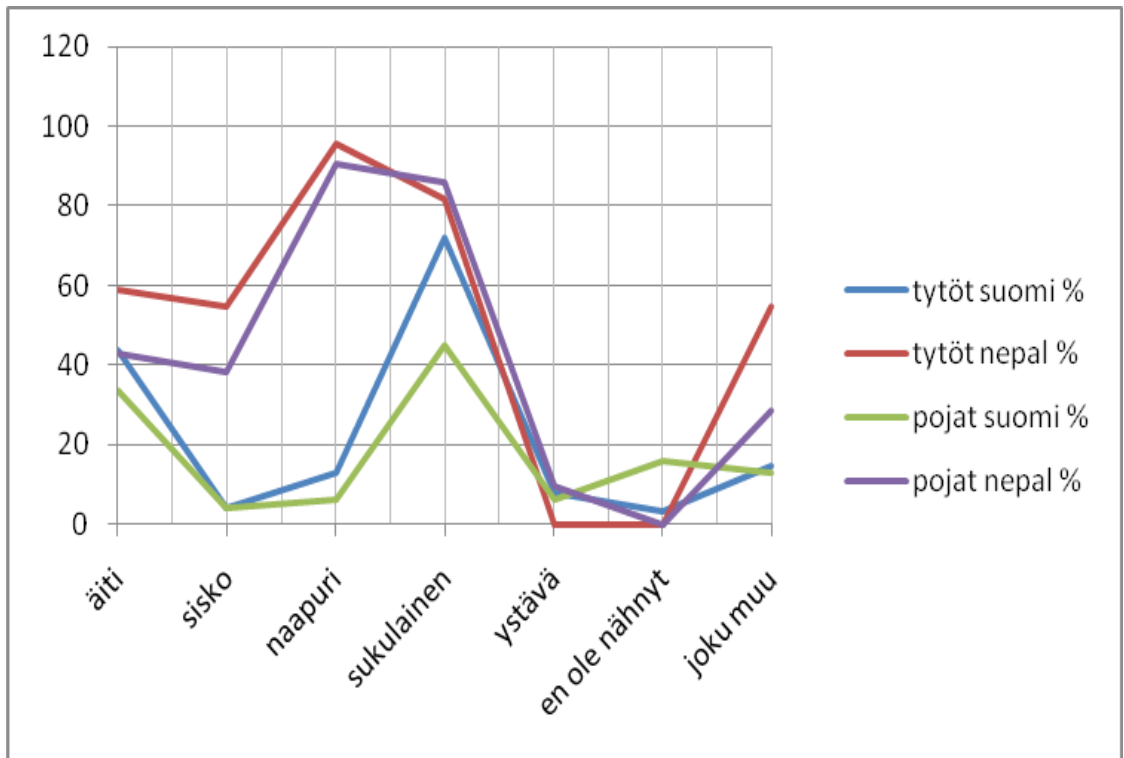
Pojat olivat saaneet tietoa tyttöjä useammin elokuvista ja internetistä, tytöillä pääasiallisia tietolähteitä olivat koti ja sukulaiset. Koulujen välisiä vastauksia verrattaessa Kaupunkikoulun koulun oppilaat olivat saaneet enemmän tietoa televisiosta (kaupunkikoulu 42 %, haja-asutusalue 27 %). Haja-asutusalueella tietoa oli saatu suhteessa enemmän Internetistä kuin kaupungissa. (haja-asutusalue 24 %, kaupunkikoulu 13 %). (Kuvio 19)

Nepalilaiset vastaajat olivat saaneet huomattavan paljon tietoa kaikista muista lähteistä (44 - 98 %) paitsi internetistä (21 %). Internetin kautta saadussa tiedossa oli sukupuolten välinen ero, pojista suurempi osuus (38 %) kuin ja tytöistä (5 %) ilmoitti saaneensa tietoa sitä kautta. Tietoa saamattomia ei ollut. (Kuvio 20)

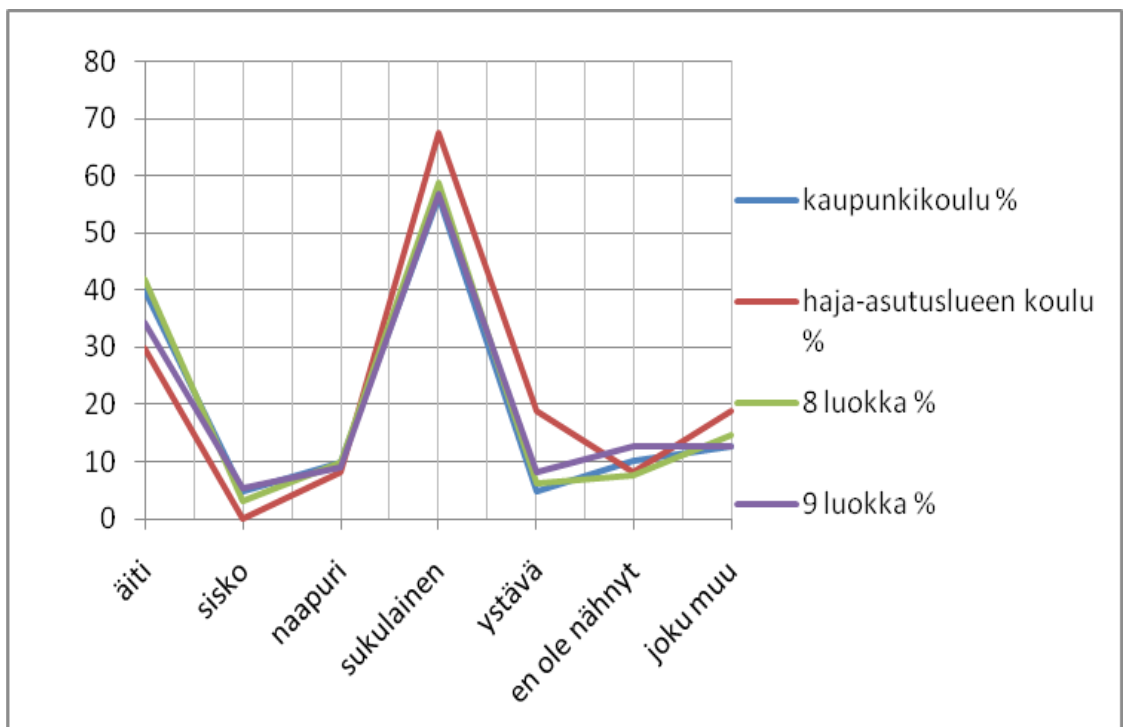
Kysymyksessä 11: *Oletko nähnyt jonkun imettävän lastaan?* annettiin valmiit vaihtoehdot, joista voi valita kaikki sopivat. Vaihtoehdot olivat: oma äiti, sisar, naapuri, sukulainen, ystävä, en ole nähnyt sekä joku muu, kuka?

Kysymyksessä kartoitettiin ensin vastaajan perhepiiriä. Suomalaisista kyselyyn osallistuneista oppilaista oman äitinsä oli nähnyt imettävän kolmannes (38 %), sisaren 5 % ja muun sukulaisen yli puolet (58 %). Perhepiiriin kuulumattomista oli ystävänsä nähnyt imettävän 7 %, naapurin 10 % ja jonkun muun 14 %, eli huomattavasti harvempi. Vastanneista 10 % ei ollut koskaan nähnyt kenenkään imettävän, heistä suhteessa suurempi osa oli poikia (16 %). Vastauksissa ei ollut merkittäviä eroja luokka-asteiden välillä. Haja-asutusalueella ystävien, sukulaisten ja jonkun muun osuus oli hieman suurempi kuin kaupungissa. Tytöistä yli kaksi kolmasosaa (72 %) oli nähnyt sukulaisen imettävän, pojista puolestaan hieman alle puolet (45 %). (Kuviot 21 ja 22)

Nepalilaisten oppilaiden vastauksissa ylivoimaisesti lähes kaikki olivat nähneet naapurin (93 %) sekä sukulaisten (84 %) imettävän. Oman äidin tai sisaren olivat nähneet imettävän noin puolet vastanneista. Jonkun muun (yleensä tuntemattoman henkilön) oli nähnyt imettävän vajaa puolet (42 %), heistä oli tyttöjä 55 % ja poikia 29 %. Muutoin nepalilaisten vastaukset olivat hyvin yhteneväisiä. (Kuviot 21 ja 23)

Kuvio 21. Vastaajien näkemä käytännön imetys, kaikki vastaajat.

Kuvio 22. Vastaajien näkemä käytännön imetys, suomalaiset luokat ja koulut.

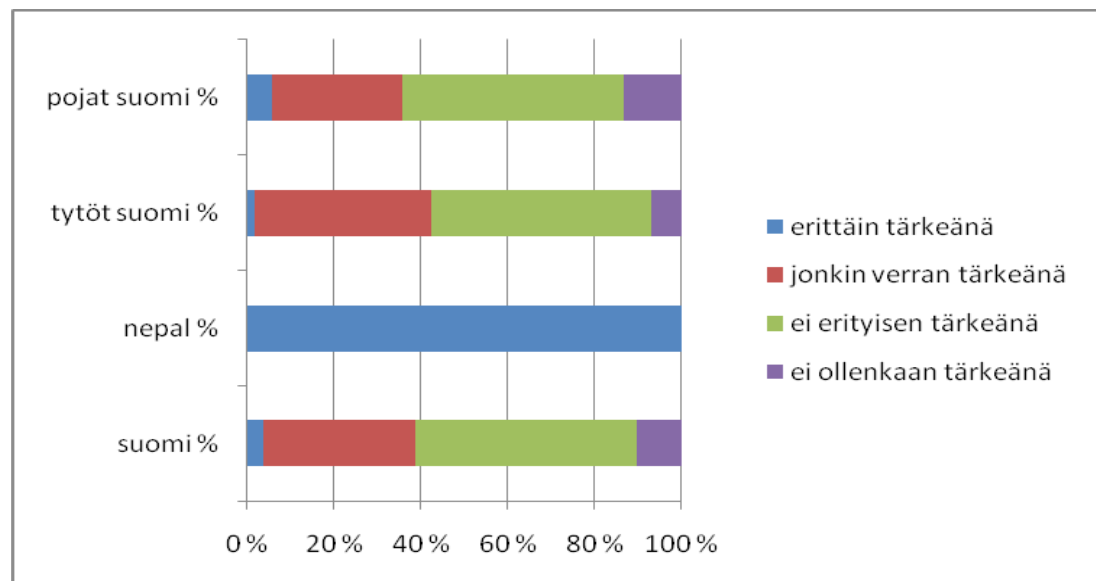
9.3 Nuorten mielipide imetyksestä kouluopetuksessa

Tutkimusongelmaa ”Pitävätkö nuoret tärkeänä että imetystä käsitellään kouluopetuksessa?” lähestyttiin kahdella kysymyksellä:

kysymys 8: *Pitätkö tärkeänä, että imetystä käsitellään kouluopetuksessa?*

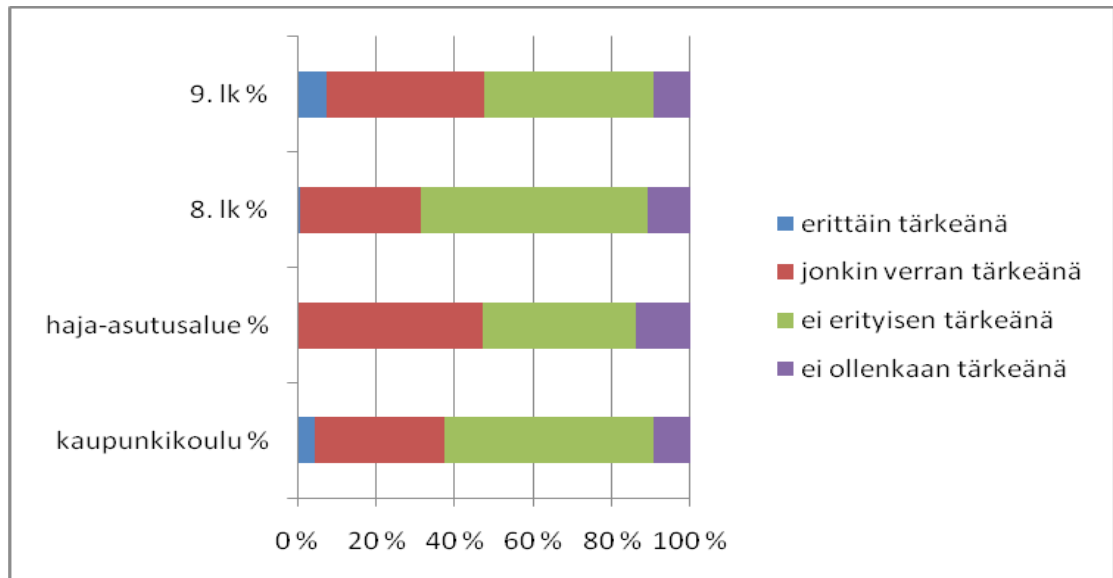
kysymys 9: *Millainen oppimateriaali mielestäsi tukisi ja havainnollistaisi opetusta?*

Kysymyksessä 8 *Pitätkö tärkeänä, että imetystä käsitellään kouluopetuksessa?* selvitettiin vastaajien mielipidettä imetysopetuksen tärkeydestä. Likertin asteikon mukaisista vastausvaihtoehdoista (erittäin tärkeä, jonkin verran, ei erityisen sekä ei ollenkaan) oli tarkoituksella jätetty pois neutraali vaihtoehto, koska halusimme pakottaa vastaajat ottamaan kantaa.

Kuvio 23. Imetyksen tärkeys kouluopetuksessa vastaajien mielestä, kaikki vastaajat.

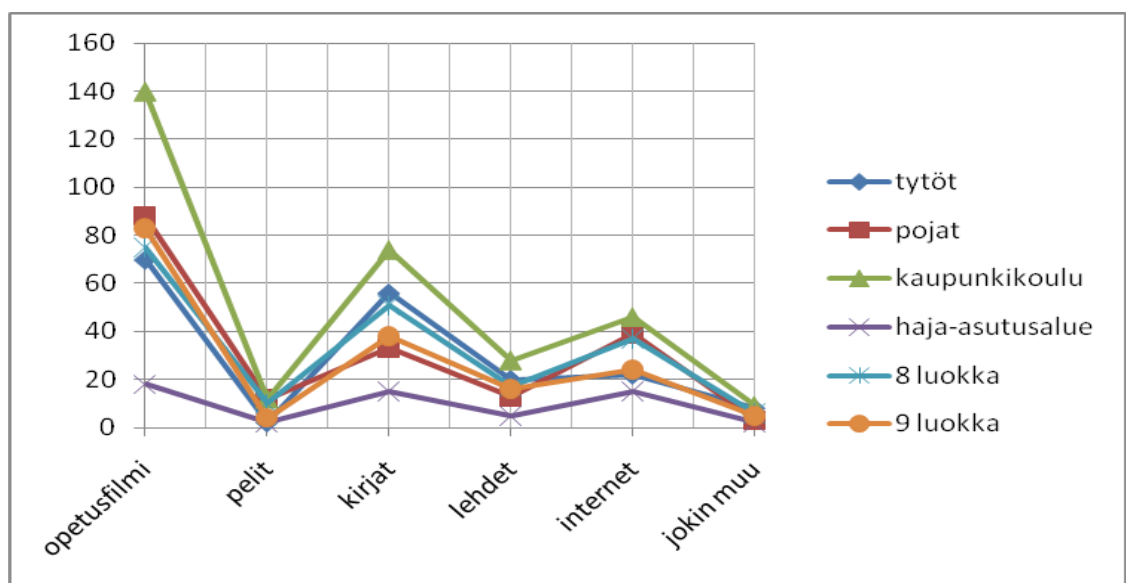
Yhdeksäsluokkalaiset pitivät imetystä hieman tärkeämpänä kuin kahdeksäsluokkalaiset. Nepalilaisista vastaajista kaikki (100 %) pitivät imetyksen sisällyttämistä kouluopetukseen erittäin tärkeänä.

Kuvio 24. Imetyksen tärkeys kouluopetuksessa vastaajien mielestä, suomalaiset luokat ja koulut.

Suomalaisista vastaajista erittäin tärkeänä imetyksen sisällyttämistä kouluopetukseen piti murto-osa (4 %) . Jonkin verran tärkeänä asian koki kolmannes (35 %) (tytöistä 50 % ja pojista 30 %) ja ei erityisen tärkeänä puolet (51 %). Ei ollenkaan tärkeänä opetusta piti 10 % vastanneista. (Kuvio 24)

Kysymys 9 *Millainen oppimateriaali mielestäsi tukisi ja havainnollistaisi opetusta?* esitettiin vain suomalaisille oppilaille, koska haluttiin saada tarkempaa tietoa nimenomaan näiden oppilaiden omista toiveista opetusmenetelmien suhteen.

Kuvio 25. Toivottu havaintomateriaali kouluopetuksen tueksi, suomalaiset vastaajat.

Kysymys oli monivalintakysymys, josta sai valita kaikki sopivat vaihtoehdot: opetusfilmit, pelit, kirjat, lehdet, Internet sekä joku muu, mikä? Suosituimmiksi vaihtoehdoiksi valikoituivat opetusfilmit (43 %), kirjat (24 %) ja Internet (17 %). Verrattaessa eri sukupuolien vastauksia pojat toivoivat enemmän opetusfilmejä (47 %), pelejä (6 %) ja Internetiä (21 %). Tytöt puolestaan olivat enemmän kirjojen kannalla (32 %). (Kuvio 25)

9.4 Nuorten näkemys mahdollisten omien tulevien vauvojensa ruokintatavasta

Tutkimusongelman ”Millainen näkemys nuorilla on mahdollisten omien vauvojensa ruokintatavasta?”

kysymys 15: *Ajatteletko että sinulla olisi joskus omia lapsia?*

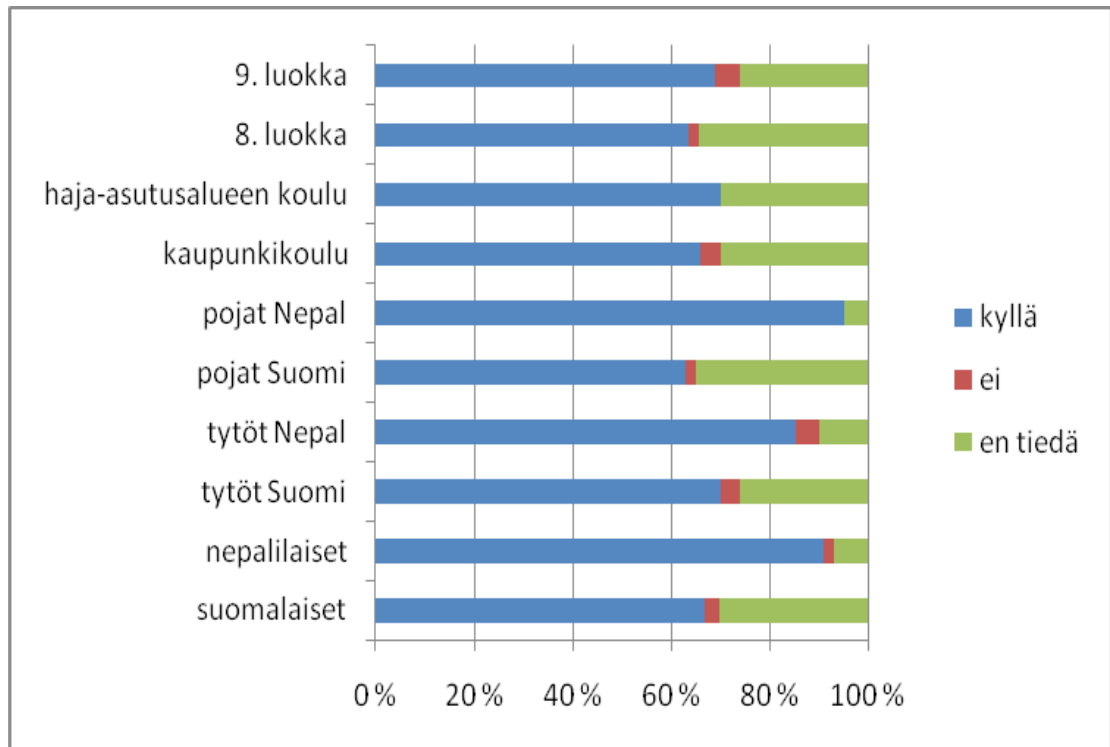
kysymys 16: *Kuinka aiot ruokkia mahdolliset tulevat vauvasi?*

kysymys 17: *Kuinka haluaisit mahdollisia tulevia vauvojasi ruokittavan?*

Kysymys 16 oli suunnattu tytöille ja kysymys 17 pojille. Kysymykset laadittiin eri muotoihin eri sukupuolille koska haluttiin huomioida, etteivät pojat voi itse imettää, mutta voivat vaikuttaa ruokintatavan valintaan.

Kysyttäessä *Ajatteletko että sinulla olisi joskus omia lapsia?* (kysymys 15) vastausvaihtoehdot olivat ”kyllä”, ”en” tai ”en vielä tiedä”. Suomalaisista vastaajista kaksi kolmasosaa (66 %) vastasi ”kyllä” ja vain 8 oppilasta ”en” (3 %). Epävarmoja oli 30 %. Koulujen ja luokka-asteiden välillä ei ollut merkittäviä eroja. Pojat vastasivat tyttöjä useammin ”en vielä tiedä” (pojat 35 % ja tytöt 26 %). (Kuvio 26)

Nepalilaisista vastanneista oppilaista 90 % ajatteli saavansa lapsia tulevaisuudessa ja vain yksi tytöistä vastasi kieltävästi. Myös epävarmojen osuus oli pieni (7 %), heistä tyttöjä 2 ja poikia 1. (Kuvio 26)

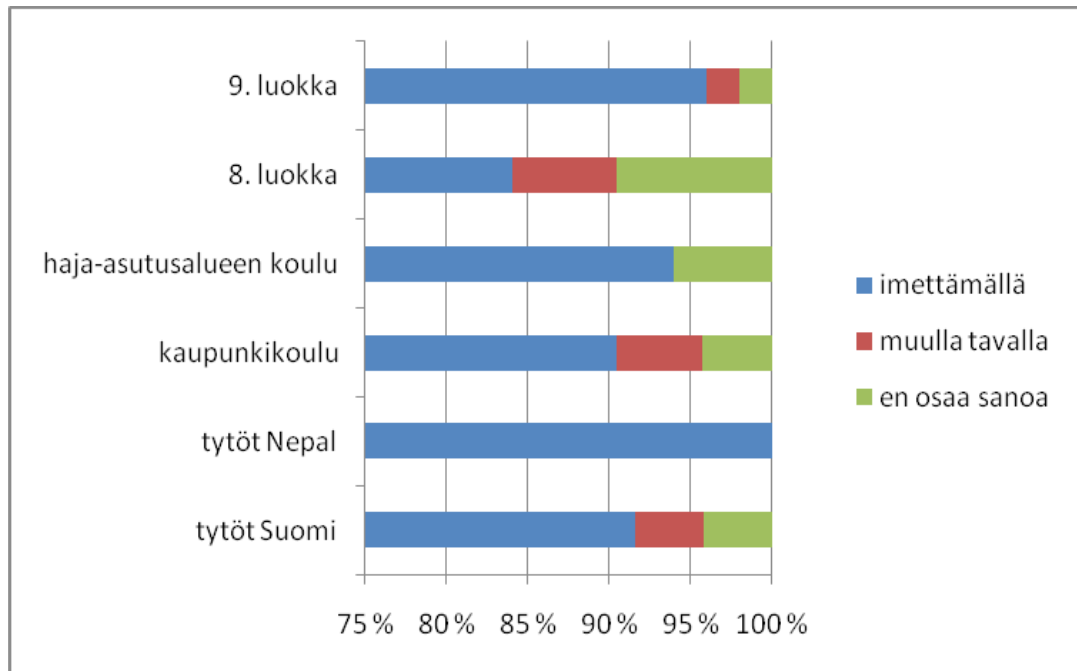
Kuvio 26. Nuorten käsitys mahdollisten tulevien lasten olemassaolosta, kaikki vastaajat.

9.4.1 Tyttöjen näkemys mahdollisten omien vauvojensa ruokinnasta

Tytöille ja pojille suunnatuissa kysymyksissä haluttiin selvittää kuinka vastaajat aikovat ruokkia/haluaisivat ruokittavan tulevat lapsensa. Kysymykset jaettiin vaihtoehtoihin joihin pyydettiin tarkennusta avoimilla vastauksilla. Vaihtoehdot olivat: ”imettämällä, koska...”, ”jollain muulla tavalla, miten...” ja viimeisessä kohdassa kysyttiin perusteluja valitulle vaihtoehdolle.

Kysymykseen 16 *Kuinka aiot ruokkia mahdolliset tulevat vauvasi?* vastanneista suomalaisista tytöistä lähes kaikki (87 %) ajattelee imettävänsä vauvojaan. Muulla tavoin ruokinnan järjestäviä oli 4 % ja vielä epävarmoja oli 4 %. (Kuvio 27)

Tytöistä 16 % oli valmis käyttämään myös lisäruokaa (Lisäruuasta ei kysytty kysymyslomakkeessa, mutta jotkut olivat maininneet mielipiteensä asiasta vastauksessaan). Vastauksissa ei ilmennyt merkittäviä eroja koulujen välillä, mutta yhdeksäsluokkalaiset olivat kahdeksäsluokkalaisia enemmän imettämisen kannalla (8. luokka 79 % ja 9. luokka 96 %).

Kuvio 27. Ruokintatavan valinta mahdollisille tuleville vauvoille, tytöt, Suomi ja Nepal

Suomalaiset tytöt olivat perustelleet mielipiteitään imettämisestä useilla eri kriteereillä. Tyttöjen mielestä imetys olisi vauvan ruokintatapana paras mahdollinen vaihtoehto. Eniten korostui imetyksen luonnollisuus, normaalius ja se että imetys on yleinen ja perinteinen tapa. Lisäksi se on heidän mielestään halpaa, helppoa ja terveellistä. Imetys auttaa vauvaa kehittymään ja vauva saa siitä ravintoa. Koettiin myös tärkeänä ruokkia vauvaa itse. Osa oli valmis käyttämään imetyksen lisänä teollisia vauvanruokavalmisteita. (Kuvio 28)

”Tunnen, että se on oikea tapa ruokkia lapsi hänen varhaisessa kasvuvaiheessaan. Oma äitini on myös imettänyt minua ja sisariani.”

”Se on varmaan se kaikkein luonnollisin ja molemmille tarpeellinen ja äiti-lapsi suhdetta vahvistava tekijä. Tietenkin tuttipullosta juottaminenkin on lähentävää ja yhtä tärkeää, mutta siitä ei välttämättä tule samanlaista tärkeyden tunnetta äidille.”

”Se olisi kaikista luonnollisin tapa ravita omaa lastaan. Henkilökohtaisesti itse en haluisi antaa lapselle mitään korvikemaitoa ym. ellei olisi pakko :)”

”Se on luonnollisin ja perinteisin halvin ja ehkä myös helpoin keino.”

”Miksi ei? Vauva saa siitä kasvulle ja kehitykselle välttämättömät aineet helposti, jos maitoo tulee miksi jättää imettämättä.”

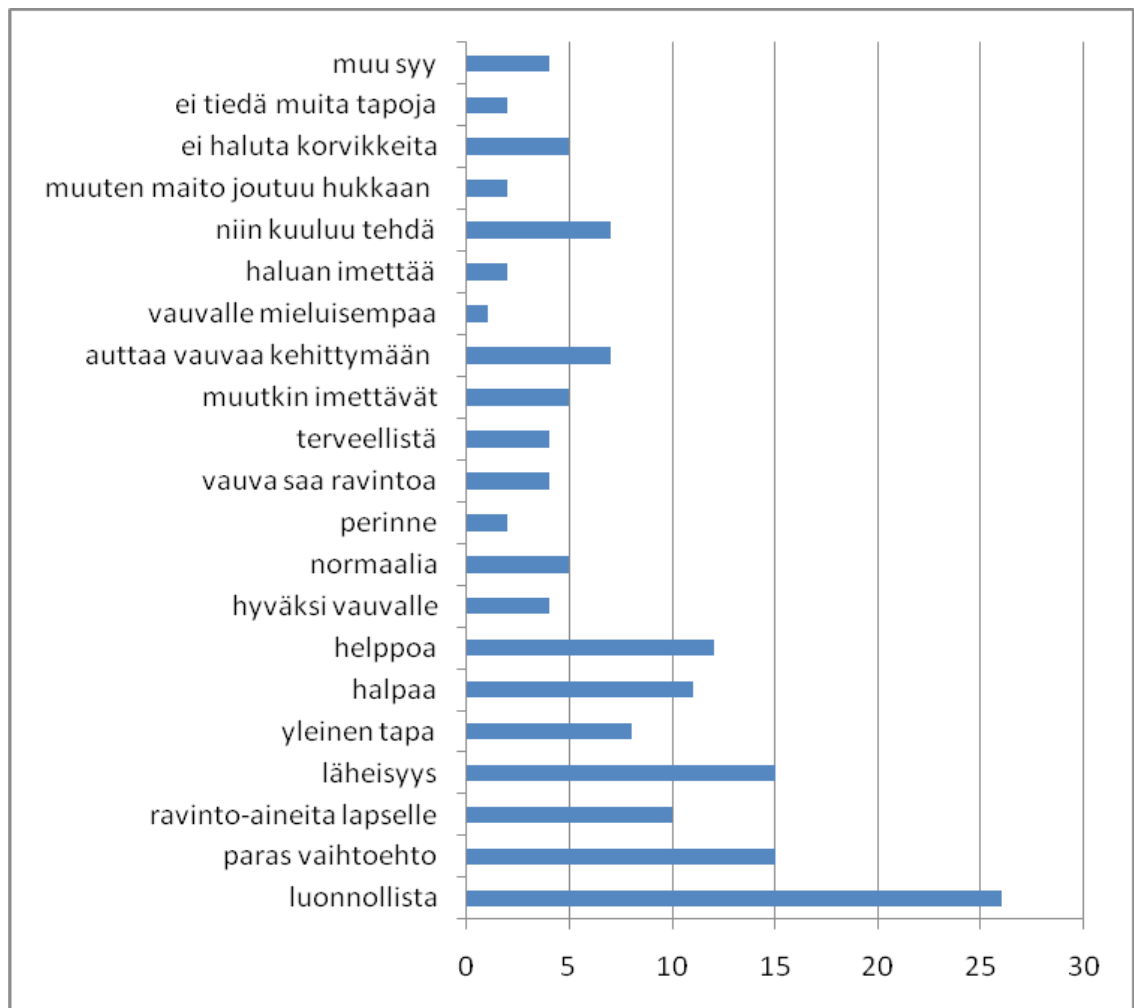
”Haluan antaa mahdolliselle lapselleni läheisyyttä, jos maito ei riitä annan äidinmaidonkorviketta pullosta.”

Monet suomalaisista vastaajista aikovat imettää, koska ovat nähneet muiden tekevän niin:

”Mielestäni se on yksi parhaista tavoista. Tahdon vauvan saavan omalta äidiltään ravinnon. Mitä olen nähnyt jonkun imettävän se vaikuttaa helpolta, mutta en ole varma.”

”Se on tavallinen ja yleinen ruokintakeino ja kaikki sukulaisetkin ovat tehneet niin.”

”Minun mielestä se on tavallista ja olen nähnyt kun sukulaiset imettävät.”

Kuvio 28. Imetyksen valitsemisen syitä, suomalaiset tytöt.

Suomalaisten tyttöjen mielestä imetys on looginen tapa ruokkia vauva:

”...sitä vartenhan rinnat on tehty.”

”Naiset ovat ”luotu” siihen, vain ja ainoastaan nainen voi ”luonnollisesti” imettää.”

Vauvan ja äidin välinen läheisyys koettiin tärkeäksi syyksi. Imetys on tyttöjen mielestä myös vauvalle mieluisampaa ja luo vauvalle turvallisuuden tunteen.

”Se luo turvallisuuden tunteen vauvalle.”

”...luulen että lapsi rakastaa äitiään enemmän kun saa häneltä itseltään ruokaa.”

”Haluan pitää lastani lähellä ja antaa vauvalle läheisyyttä ja turvan tunteen.”

”On mukava tuntea vauvan iho omalla iholla ja näkee, miten vauva tulee kylläiseksi.”

Osalla tytöistä oli selkeä mielikuva rintamaidon paremmuudesta korvikkeisiin nähden.

”Vauva saa siitä enemmän ravinteita kuin rintamaidon korvaavasta maidosta, mikä on parempi vauvan kehitykselle.”

”En mä nyt meinaa ruveta millään äidinmaidon korvikkeilla vasta syntynyttä lasta ruokkimaan herranjestas!”

”...vauva pitää siitä (äidinmaidosta) varmasti enemmän, kuin maidosta jota on lämmitetty mikrossa tai jossain muualla.”

”Pienenä vauva tarvitsee ravinteikasta ruokaa ja ”aito” äidinmaito on parempi valinta vauvalle, kuin kaupasta ostettavat äidinmaitokorvikkeet. Vauvasta tulee terve oman äidin maidolla :).”

Neljä suomalaista vastaajaa olivat myös eritelleet syyt miksi eivät haluaisi imettää.

”Olen kuullut ettei imetys ole kovin mukavan tuntuista.”

”En tiedä, mutta en halua imettääkään. Ehkä jollain vastaavalla maidolla”

”Äidinmaidon korvikkeella luultavasti, koska imettäminen on ajatuksena epämukava.”

”Juotan lapselle tuttipullosta vettä tai maitoa.”

Yksi vastaaja aikoi imettää muuten mutta ei julkisesti:

”Ehkä kiireessä myös pulloruokintaa. Kesken kauppareissun ei tee mieli imettää... Jotkut voisivat myös katsoa pahasti, vaikka luonnollistahan se on.”

Jotkut vastaajista olivat epävarmoja maidon riittävydestä:

”...koska voi olla, että itseltä ei välttämättä tule riittävästi maitoa lapsen tarpeisiin.”

”Jos en itse pystyisi imettämään lasta juottaisin sille äidinmaidon korviketta tuttipullosta.”

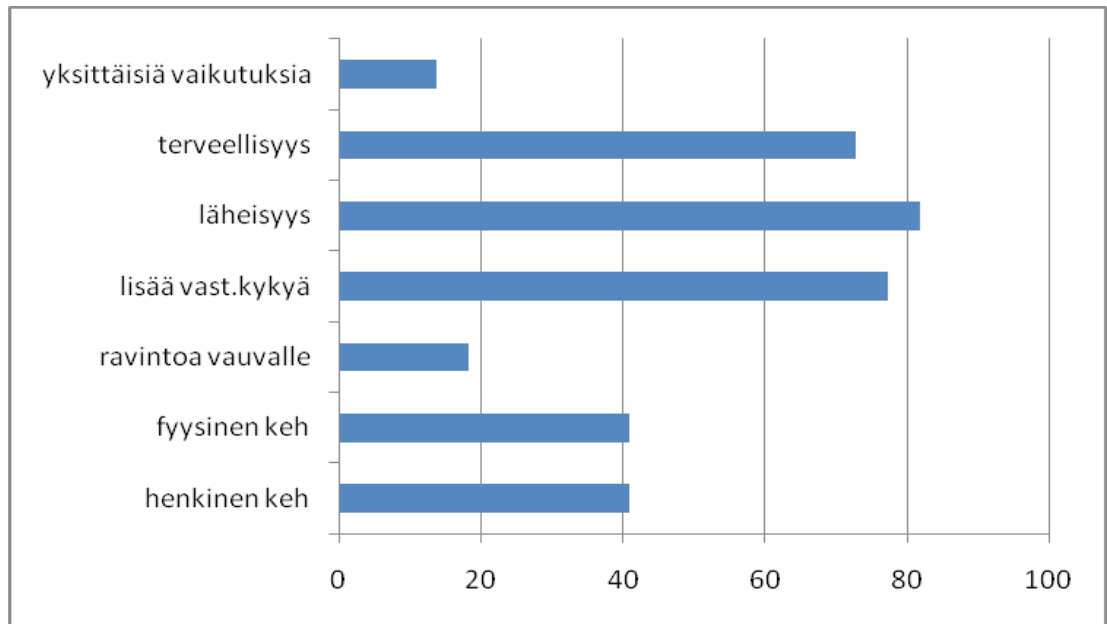
”Jos vauva ei saa äidinmaidosta tarpeeksi syötyä (jos rinta tyhjenee nopeasti) niin se saa lisää korvikkeesta.”

Joillekin tytöille imetys oli ainoa vauvan ruokintatapa jonka he tiesivät.

”En tiedä oikein muita tapoja.”

”Se on yleisin tapa? Miten muuten voisi?”

Nepalilaisista tytöistä kaikki olivat imetyksen kannalla eikä lisäruuasta ollut mainintoja ollenkaan. Vastauksissa toistui yksimielisesti imetyksen luoma läheisyys, terveellisyys sekä vauvan vastustuskyvyn lisääntyminen. Negatiivisia vaikutuksia ei vastauksissa mainittu. (Kuvio 29)

Kuvio 29. Nepalilaisten tyttöjen mainitsemia syitä valita imetys vauvan ruokintamuodoksi, prosenttia vastanneista.

”Äidin ja lapsen välinen suhde tulee hyväksi.”

”Lapsi on henkisesti ja fyysisesti terveempi, kunnossa ja hyvä.”

”Täyttää ravinnontarpeen ja verrattaessa eläimen maitoon äidin maito on parempaa.”

”Auttaa aivojen kehittymistä, kehittää terveismekanismeja sairauksia vastaan.”

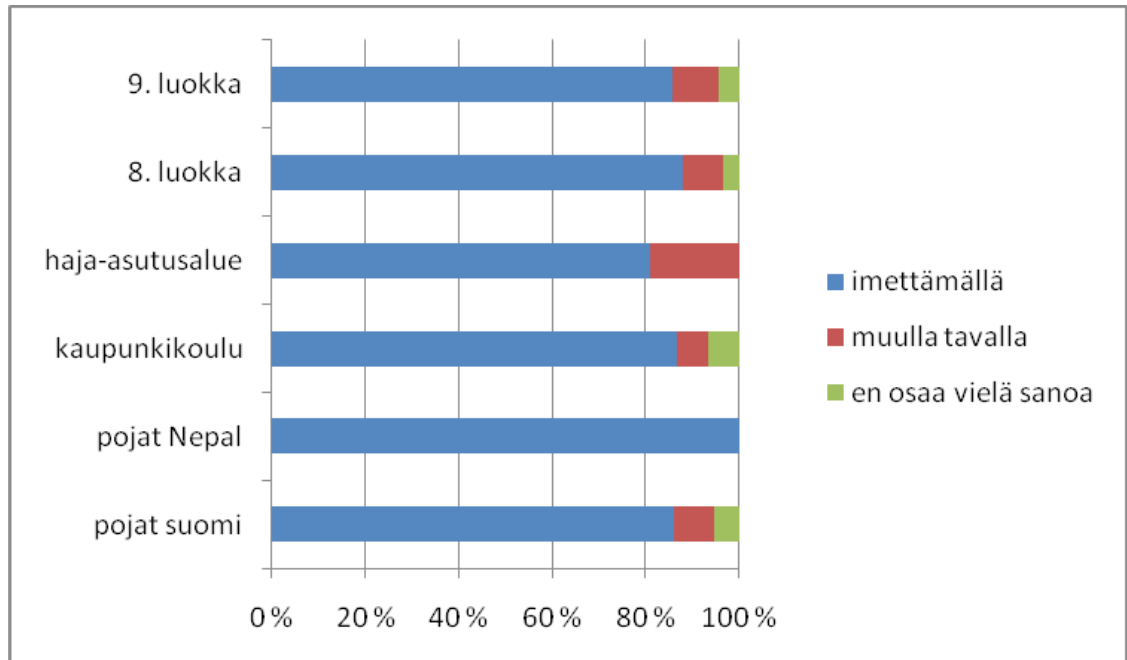
”Suojaa äitiä rintasyövältä.”

Nepalilaisten tyttöjen vastaukset olivat erittäin homogeenisia ja tuntuivat perustuvan saatuun tietoon. Arvausmaisia tai ”en tiedä” -vastauksia ei esiintynyt, eikä myöskään tyhjiä vastauksia.

9.4.2 Poikien näkemykset omien mahdollisten vauvojensa ruokinnasta

Kysymys 17: *Kuinka haluaisit mahdollisia tulevia vauvojasi ruokittavan?* oli suunnattu pojille. Suomalaisista vastanneista pojista imettämisen kannalla oli suurin osa (80 %), muun tavan kannalla 8 % ja 5 % ei osannut sanoa kantaansa, 7 % jätti

vastaamatta. Imetyksen ohella lisäruokaa antaisi 6 %. Vastaukset olivat homogeenisia koulujen ja luokka-asteiden välillä, ainoastaan haja-asutusalueen pojat olivat enemmän muun ruokintatavan kuin imetyksen kannalla (haja-asutusalue 19 %, kaupunki 6 %). (Kuvio 30)

Kuvio 30. Ruokintatavan valinta mahdollisille tuleville vauvoille, pojat.

Perustelut ruokintatavan valinnalle vaihtelivat suuresti. Syiksi mainittiin mm. imetyksen luonnollisuus, turvallisuus, terveellisyys, helppous ja edullisuus. (Kuvio 31)

”Se on luonnollinen tapa ruokkia vauva.”

”Ne saavat enemmän tarvittavia rakennusaineita ja vitamiineja, siksi kannattaa imettää.”

”Se on taloudellista.”

”Se on helpoin tapa saada lapselle ruokaa.”

Imetystä pidettiin perinteisenä ja normaalina tapana ruokkia vauva. Myös imetyksen edut vauvalle huomioitiin – vauva saa läheisyyttä ja ravintoa ja se on vauvan kehitykselle tärkeää.

”Se on varmaan todella hyväksi lapsen kehitykselle.”

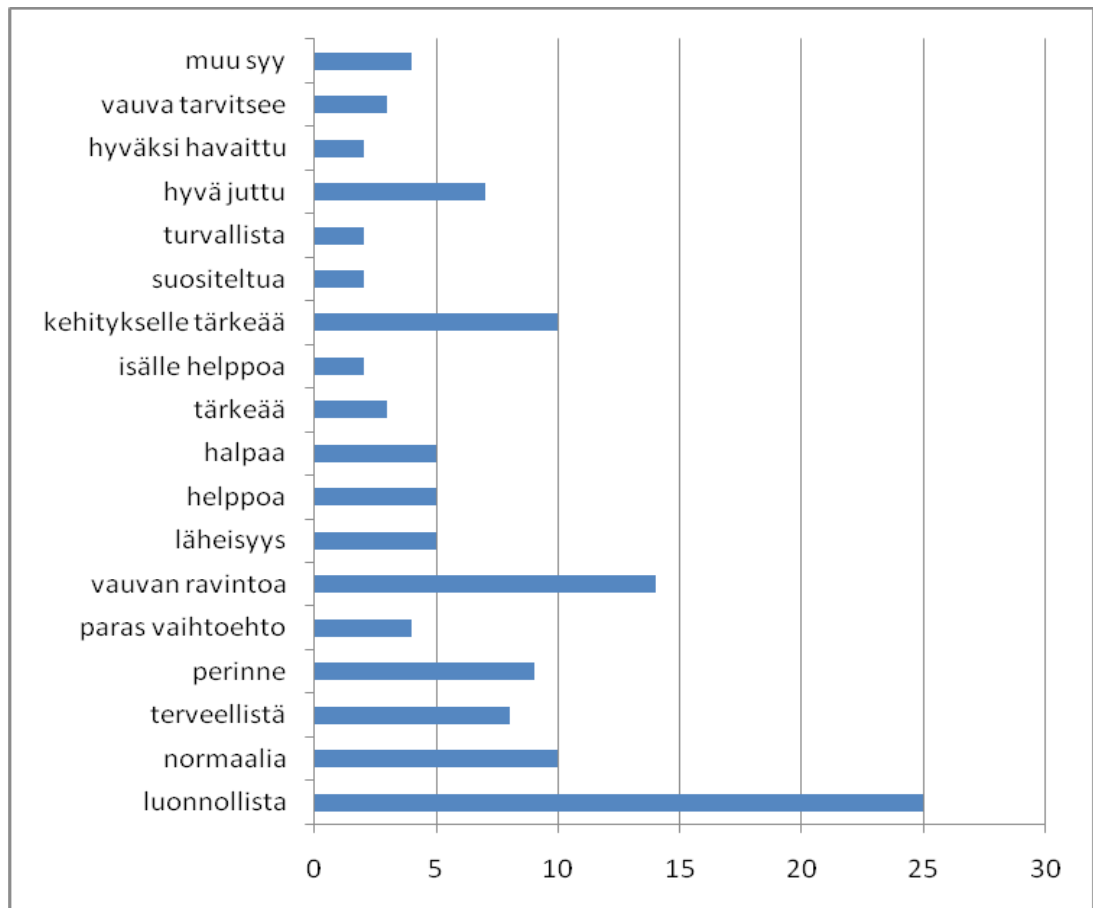
”Vauvalle on tärkeää saada paljon energiaa sisältävää maitoa.”

”Se on turvallisin keino ja sillä vahvistetaan vauvan immuniteettiä ja vaikuttaa positiivisesti kehitykseen.”

”Äidin ja vauvan välille tulee läheinen suhde. Vauva voi hakea äidistä turvaa.”

Imetyksen etuja pohdittiin myös äidin kannalta:

”Lasten äiti kokisi silloin lapset omikseen ja äidinvaistojen nostamiseksi esille”

Kuvio 31. Imetyksen valitsemisen syitä, suomalaiset pojat.

Vastauksissa tuli esille myös imetyksen edut isälle – todettiin että isä pääsee tuolloin helpommalla.

”Ei itse tarttis tehdä mitään kun vaimo tekee sen.”

”Se on naisen hommaa.”

Monet vastaajat eivät olleet vielä muodostaneet mielipidettään tai heille ei ollut väliä kuinka vauvan ruokinta tapahtuu.

”Minulle on ihan sama mitä kautta vauva saa ravintonsa.”

”Se on äidistä kiinni.”

”No comments.”

Muutama vastasi haluavansa vauvojaan ruokittavan muulla tavalla kuin imettämällä.

”Syötän pilttiä.”

”Piltti ruualla koska se maistuu ja hyvältä ja on terveellistä ehkä.”

Yksi vastaajista toi esille seikan, jota kyselylomakkeen laatimisvaiheessa ei huomioitu. Joissakin perheissä voi mahdollisesti olla kaksi samaa sukupuolta olevaa vanhempaa, kaksi naista tai kaksi miestä. Miesten osalta imetys on luonnollisesti poissuljettu vaihtoehto, joten vauvan ruokintatavaksi muodostuu automaattisesti pulloruokinta.

”Varmaankin pullosta, kun ei naista talouteen tule.”

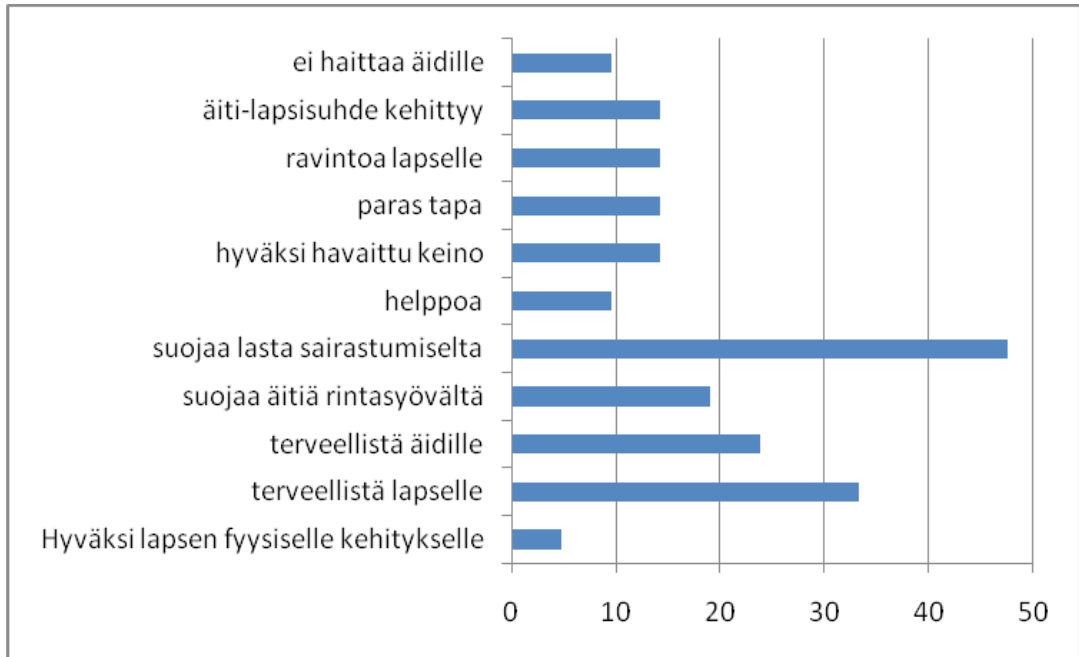
Nepalilaisista vastanneista pojista suurin osa (81 %) oli imetyksen kannalla, aika moni (19 %) oli jättänyt kohdan tyhjäksi. Nepalilaisten poikien vastauksissa korostuivat terveystieteelliset näkökulmat. Perusteluina imetykselle mainittiin mm. että imetys suojaa lasta sairauksilta, on terveellistä lapselle ja äidille sekä suojaa äitiä rintasyövältä. (Kuvio 32)

”Pitää äidin ja vauvan terveempänä.”

”Kun sairauksia tulee äidin immunisaatio suojaa niiltä.”

”Suojaa äitiä syövältä”

”Muut eläimet käyttävät omaa maitoaan, mutta äidin maito on ravitsevampaa.”

Kuvio 32. Nepalilaisten poikien syitä imetyksen valitsemiseen ruokintamuodoksi.

Lisäksi pojat olivat huomioineet imetyksen helppouden, pitivät sitä yleisesti parhaana tapana sekä äidin ja lapsen suhdetta kehittävänä.

”Helposti toteutettavissa”

”Siitä ei ole haittaa äidille”

”Edistää vauvan ja äidin suhdetta”

Vastauksissa näkyy myös vastuuntunto ja paikallinen patriarkaalinen suhtautuminen, jossa perheen isä päättää lähes kaikista asioista ja ohjaa vaimon toimintaa. Suomalaisien vastauksissa tällaista ei ollut havaittavissa.

”Kehotan vaimoani käyttämään hyvää ruokintamenetelmää joka on imetys.”

”Lähitulevaisuudessa haluan vaimoltani, että hän osaa imettää.”

”Aion määrätä vaimoni imettämään, sillä se tarjoaa monia hyötyjä.”

Nepalilaisten poikien vastauksissa ei tullut esille negatiivisia vaikutuksia. he eivät myöskään maininneet lisäruuan mahdollisuutta lapsen ruokinnassa.

Tyttöjen vastauksissa painottuivat imetyksen luonnollisuus, paremmuus ruokintatapana, läheisyys, helppous ja edullisuus sekä rintamaidon ravitsevuus. Poikien vastauksissa tärkeimmiksi syiksi mainittiin imetyksen luonnollisuus, rintamaito vauvan ravintona, rintamaidon tärkeys vauvan kehitykselle ja se, että imetys on normaali tapa ruokkia vauvaa.

Nepalilaisten nuorten vastauksissa tytöt painottivat läheisyyden, terveellisyyden ja vauvan vastustuskyvyn lisääntymisen merkitystä. Pojat mainitsivat tärkeimpinä syinä imetyksen vauvan sairastumiselta suojaavaa vaikutusta sekä sen terveellisyyttä lapselle sekä äidille. Huomattavaa on poikien monipuolisempi tiedollinen taso.

10 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Tässä opinnäytetyössä pyrittiin selvittämään mikä on nuorten mielipide imetyksestä ja kuinka he itse aikoisivat ruokkia mahdolliset omat tulevat vauvansa. Lisäksi halusimme kartoittaa millaisia tietoja nuorilla on imetyksen vaikutuksista vauvaan ja äitiin. Kysyimme myös mistä nämä tiedot on saatu sekä selvitimme koulun roolia imetystietouden jakamisessa. Mahdollisimman kattavan kuvan saamiseksi tutkimuksessamme verrataan erilaisista elinympäristöistä johtuvia vaikutuksia saatuihin tuloksiin. Tämän vuoksi kohderyhmiksi valikoituivat kaupunkikoulu sekä haja-asutusalueen koulu Mikkelistä sekä kaupunkikoulu Kathmandusta, Nepalista. Tässä opinnäytetyössä otoskoko oli 285, joka jettiin keskenään vertailukelpoiisiin ryhmiin. Vertailtavat ryhmät muodostuivat eri koulujen oppilaista, eri luokka-asteista, eri sukupuolista sekä eri kansallisuuksista.

Selvitettäessä vastaajien näkemystä vauvan ruokintatavasta mielestämme oli oleellista selvittää ovatko vastaajat ylipäänsä ajatelleet että heillä olisi omia lapsia tulevaisuudessa. Vastauksissa oli havaittavissa kulttuurien välinen ero. Kaksi

kolmasosaa suomalaisista nuorista haluaisi omia lapsia tulevaisuudessa, mutta lähes kolmasosa ei vielä osannut sanoa. Kahdeksan suomalaista oppilasta (5 tyttöä ja 3 poikaa) vastasi kieltävästi. Tyttöjen kokonaisuus oli suurempi kyllä -vastanneista, joten tytöille aihe tuntuu ehkä läheisemmältä ja luonnollisemmalta.

Nepalilaisista lähes kaikki molemmista sukupuolista vastasivat uskovansa, että heillä olisi joskus vielä omia lapsia, mutta mielenkiintoista on, että tyttöjen prosenttiosuus oli hieman pienempi. Yksi tytöistä vastasi myös kieltävästi. Maan tavan mukaan avioliitot solmitaan nuorina, joten perheen perustamista ja lasten saamista joutuu pohtimaan aikaisemmin kuin Suomessa. Nepalilaisessa kulttuurissa nuoret elävät yhä yhteisön paineen alaisena ja avioliitot ovat vanhempien etukäteen järjestämiä. Tutkimustuloksesta voinee päätellä, että myös Nepalissa globalisoitumisen ja naisten koulutuksen lisääntymisen myötä tytöt ovat havahtumassa vaatimaan yksilön valinnanvapautta ja omien toimintamahdollisuuksiensa kasvua. Nepalilaisen kulttuurin patriarkaalinen ajattelutapa ohjanee kuitenkin yhä poikia ajattelemaan itseään perheen päänä ja isänä varhaisemmassa vaiheessa kuin länsimaisessa kulttuurissa. Suomalaisen ikäryhmän ajatukset kohdistuvat enemmän opiskeluun, kaveripiiriin ja omiin tarpeisiin. Kuten postmodernissa kulttuurissa yleensä, meillä sosiaalinen käyttäytyminen ja identiteetit oikeutetaan oman tahdon toteutumisella (Houtsonen ym. 2000, 21-22). Vastaavia aiempia tutkimuksia nuorison ajatuksista omista tulevista lapsista ei löytynyt.

Tutkittaessa vastaajien näkemystä imetyksen tärkeydestä lapsen kehitykselle nepalilaisista kaikki vastasivat sen oleva erittäin tärkeää. Suomalaisista nuorista lähes puolet piti sitä erittäin tärkeänä ja puolet jonkin verran tärkeänä. Tytöt pitivät merkitystä suurempana kuin pojat, vaikka heillä ei ollut täsmällisiä tietoja imetyksen vaikutuksista. Tulos on samansuuntainen Nakamuran, Veigan, Ferraresen & Martinezin (2003) tutkimukselle, jossa he päätyivät johtopäätökseen, että sosiaalisista kerrostumista huolimatta yleensä tytöt tietävät imetyksen olevan paras ruokintamuoto vastasyntyneelle, mutta vaikka tytöt tietävät imetyksen tärkeyden, heillä ei kuitenkaan ole tietoa sen erityisistä eduista. Juliff (2005) totesi tutkimuksessaan, että kaupunkilaisilla nuorilla oli paremmat tiedot imetyksen vaikutuksista kuin maalaisilla ja että he asennoituivat positiivisemmin imetystä kohtaan. Tässä tutkimuksessa merkittävää eroa näiden ryhmien välillä ei ollut havaittavissa.

Kysyttäessä omien mahdollisten vauvojen ruokinnasta nepalilaiset vastaajat olivat kaikki imetyksen kannalla. Suomalaisista vastaajista suurin osa oli imettämisen kannalla, heistä yhdeksäsluokkalaiset ja haja-asutusalueen tytöt olivat enemmän imettämisen kannalla kuin kahdeksäsluokkalaiset ja kaupunkilaiset tytöt. Luvut ovat sukupuolien osalta samansuuntaisia kuin Connollyn (1998) tekemässä irlantilaisessa tutkimuksessa, jossa suurin osa tytöistä (86 %) ja (77 %) pojista suhtautui myönteisesti imetykseen. Myöskään Juliffin (2005) tutkimustuloksissa ei ollut suurta eroa tyttöjen ja poikien imetyksen kannatuksessa havaittu. Hänen mukaansa kaupunkilaiset uskoivat todennäköisemmin imettävän lapsiaan tulevaisuudessa, mutta meidän tutkimuksessamme haja-asutusalueen nuoret olivat hieman useammin imetyksen kannalla vauvan ruokintamuotona. On mahdollista, että haja-asutusalueella vallitsevat pehmeämmät arvot kuin kaupungissa ja sillä on vaikutusta mielipiteen muodostamiseen.

Valtaosasta poiketen noin kymmenesosa suomalaisista vastaajista (5 tyttöä ja 10 poikaa) ilmoitti ruokkivansa mahdolliset tulevat vauvansa jollain muulla tavalla. Suurin osa mainitsi aikovansa käyttää äidinmaidonkorvikkeita tai ”purkkiruokia”. Syiksi imetyksen välttämiseen mainittiin epä mukavuus, ajatuksen vastenmielisyys ja tytöillä se, että ei halua imettää. Yksi vastaajista ilmoitti, että ”pullosta, koska tähän taloon ei naista tule”. Imetyksen myös arveltiin tuntuvan epämiellyttävältä. Reidin ja Adamsonin (1998) tutkimuksessa ryhmältä raskaana olevia nuoria kysyttiin imetyksestä, suurin osa (89 %) myönsi, että olivat kuulleet rintaruokinnan tekevän kipeää. Vastaajista puolet (54 %) uskoi, että heidän täytyy syödä eri tavalla ja vajaa puolet (41 %) katsoi että imetys tekee rinnoista riippuvat. Myös mikkeliiläisistä nuorista muutama mainitsi, että äidin täytyy pitää huolta oikeanlaisesta ravitsemuksesta tai että rintojen ulkomuoto kärsii. Yleisesti ottaen mainittiin lähinnä positiivisia vaikutuksia sekä vauvalle että äidille. Koska tämän opinnäytetyön tulosten mukaan suomalaisten tyttöjen tiedonlähteenä korostuivat sosiaaliset suhteet, heidän tietopohjansa aiheesta perustuu monilta osin siihen mitä he ovat kuulleet. Asiallinen valistus voisi antaa lisämotivaatiota imetykseen.

Joissakin vastauksissa, joissa muuten kannatettiin imetystä, kannettiin kuitenkin huolta imetyksen onnistumisesta yleisissä tiloissa. Forresterin, Wheelockin, & Warrenin (1997) kyselyn mukaan hämmennys tai nolous koettiin suurimmaksi esteeksi rintaruokinnalle ja vähemmän kuin puolet heidän tutkimukseensa

osallistuneista oli sitä mieltä että imetys on sopivaa julkisesti. Dykes & Griffiths (1998) tutkivat v 1995 pikkulasten ruokintaa. Vajaa kolmannes (28 %) 4-5 kk ikäisten vauvojen äideistä kertoivat kokevansa vaikeutta löytää paikkaa, jossa voisivat ruokkia vauvaansa. Heistä 22 % ei ole koskaan imettänyt julkisesti. Julkisella paikalla imettäminen kohtaa johdonmukaisesti kielteisiä asenteita. Asenteet esiintyvät sekä lapsilla että aikuisilla. Mikäli asiasta olisi erikseen tässä tutkimuksessa kysytty, olisi vastaavia kommentteja oletettavasti saatu enemmänkin. Koska julkisen imetyksen ongelmat otettiin spontaanisti esille avoimessa kysymyksessä, voidaan olettaa sen olevan merkityksellinen ja että asiaa on pohdittu.

Pyrittäessä selvittämään miten nuorten asenteet imetystä kohtaan ovat mahdollisesti muodostuneet, selvitimme heidän kokemuksiaan imetyksestä omassa elinympäristössään. Mielipiteet ja toimintamallit voivat muodostua informaation, suoran kokemuksen, ympäristön ja läheisten vaikutuksesta. Yhtä lailla ympäristön havainnointi ja analysointi sekä perimä vaikuttavat niiden syntymiseen. Mielipiteiden syntyyn ja kehittymiseen on tärkeää vaikuttaa positiivisten mielikuvien ja informaation avulla, sillä ne määräävät yksilön tulevan käyttäytymisen suunnan. (Erwin, 2005, 40-54.)

Kysyttäessä suoria kokemuksia vastaajan elinpiiristä, suurin osa kaikista vastanneista oli nähnyt jonkun imettävän lastaan. Suomalaisissa vastauksissa useimmin mainittiin sukulainen tai äiti, nepalilaisista puolestaan yleisimmin imettämässä oli nähty sukulainen tai naapuri. Scott & Binns (1998) kiinnittävät huomiota naisten äitien suureen merkitykseen imetyksen esikuvina. Scottin & Binnsin (1998) mukaan maisiin vaikuttaa myös suuresti tapa jolla heidän ystävänsä ruokkivat vauvojaan, ja tämän takia myös vertaistuki on lupaava lähestymistapa.

Nepalissa kaikki vastaajat olivat nähneet imetystä käytännössä mutta Suomessa kymmenesosa vastaajista ei ollut koskaan nähnyt vauvaa imettävän. Juliffin (2005) mukaan niillä opiskelijoilla joita oli imetty tai jotka olivat nähneet jonkun, esim. oman äidin imettävän, jotka olivat lukeneet imetyksestä tai saaneet siitä tietoa median tai perheen välityksellä, oli paremmat tiedot imetyksestä ja he suhtautuivat positiivisemmin imetystä kohtaan. Nepalilaisessa kulttuurissa imetys näyttää vastausten mukaan olevan jokapäiväistä ja luonnollista ja se selittänee heidän kypsän suhtautumisensa aiheeseen. Runsaan, sekä teoriassa että käytännössä saadun tiedon

vuoksi he tuntuvat ymmärtävän imetyksen tärkeyden ja ovat motivoituneita saamaan siitä lisätietoa. Nepalissa myös avioidutaan nuorempina kuin Suomessa, mikä osaltaan tekee aiheen läheiseksi ja pian odotettavissa olevaksi.

Suomalaisista pojista neljä viidesosaa kannattaa imetystä mahdollisen oman vauvan ruokintamuotona. Bar Yamim & Darbyn (1997) kirjallisuuskatsauksen mukaan isillä on tärkeä rooli imeväisikäisen ruokinnasta. Odottavien äitien oletukset isän asenteesta vaikuttavat voimakkaasti imetyshalukkuuteen. Isät ovat tärkeimpien tukilähteiden joukossa imetystä aloitettaessa.

Kysyttäessä tiedon lähteitä kouluopetuksen ulkopuolelta mainittiin suomalaisten osalta tärkeimpänä televisio, seuraavaksi tulivat koti ja sukulaiset. Lukuisat tutkimukset ovat osoittaneet, että joukkotiedotusvälineet ovat tärkeä, mutta ei täysin luotettava tiedonlähde monille ihmisille. Systemaattinen tiedon esilletuominen voi olla tehokasta varsinkin lyhyellä aikavälillä. (Stockley 2001, 11.) Asenteet voivat muodostua aiheesta saadun tuntuman tai tuttuuden perusteella, mutta asiasta saadulla informaatiolla sekä sen kiinnostavuudella ja määrällä on myös suuri merkitys (Erwin, 2005, 40-54). Suomalaisilla tytöillä tiedonsaannissa korostuivat eniten sosiaalisten suhteiden avulla saatu tieto, pojilla puolestaan medialähteet. Connollyn (1998) tekemässä irlantilaisessa tutkimuksessa puolestaan yleisin imetystiedon lähde kaikilla oli media ennen koulua tai kotia. Joukkotiedotuksella voidaan muovata, vahvistaa ja kyseenalaistaa asenteita eri elämänalueilla. Usein vaikutus on hienovaraista ja jää huomaamattomaksi, esimerkiksi tv-mainokset vahvistavat tyypillisesti sukupuolten välisiä stereotyyppioita. (Erwin 2005, 35.) Maassamme on parhaillaan meneillään kansallinen imetyksen edistämisen toimintaohjelma (Imetyksen edistäminen Suomessa, Toimintaohjelma 2009 -2012), mutta se ei ole saanut näkyvyyttä. Median vaikuttavuuden vuoksi imetystä voisi käsitellä joukkotiedotusvälineissä positiivisen mielikuvan luomiseksi ja aiheen arkipäiväistämiseksi.

Nepalilaisista vastaajista melkein kaikki olivat saaneet tietoa televisiosta, kirjoista, aikakauslehdistä ja kotoa. Kukaan ei vastannut ”en ole saanut tietoa”. Vähiten merkitystä oli internetillä, mutta se selittynee internetin heikolla saavutettavuudella. Valistuskampanjat olivat tavoittaneet puolet vastaajista. Nepalissa ja yleensäkin Aasiassa on kiinnitetty huomiota lapsikuolleisuuteen ja imetyksen merkityksen korostamiseen sen vähentämiseksi. Nepalin valtio ja Aasian terveysjärjestöt sekä

vapaaehtoisjärjestöt ovat organisoineet imetysmyönteisyyskampanjoita. Niitä on järjestetty sekä yleisesti koko kansalle että kouluissa. Suomessa vastaavia kampanjoita ei ole ollut. Kuten tämän opinnäytetyön tuloksista voidaan päätellä, Nepalissa aiheen julkinen käsittely on lisännyt imetyksen suosiota ja positiivisia asenteita sitä kohtaan. Koska Suomessa tietoa imetykseen liittyvistä asioista ei tarjota aktiivisesti, vaikuttanee se oleellisesti suomalaisten nuorten heikkoon tiedolliseen tasoon.

Selvitettäessä nuorten imetystietojen lähteitä tässä tutkimuksessa yhtenä tärkeänä tutkimusalueena oli kouluopetus ja sen merkitys tiedon välittäjänä. Suomalaisten vastauksia kouluopetusta koskeviin kysymyksiin ei kuitenkaan voida pitää luotettavina vastaajien alhaisen määrän vuoksi, vain kuusi vastaajaa oli maininnut saaneensa imetyksestä opetusta koulussa. Suomalaisessa opetussuunnitelmassa ei ole suositusta imetyksen käsittelemisestä opetuksessa. Koululaitos kuitenkin tarjoaa arvokkaan mahdollisuuden vaikuttaa terveyteen opetuspolitiikan, koulutuksen ja ravinnon avulla. Koulujen avulla on mahdollista tavoittaa suuret kansanryhmät mukaan lukien nuoret, kouluhenkilöstö, perheet ja yhteisön jäsenet. Varsinkin nuoret voidaan tavoittaa vaikutuksille alttiissa elämänvaiheessa ja pitkän ajan kuluessa. (Stockley 2001, 11). Juliffin (2005) mukaan, jotta voidaan edistää imetystietämystä ja luoda positiivisia asenteita, aihe tulisi sisällyttää lapsen kehityksen aikaiseen vaiheeseen. Olennainen informaatio imetyksen terveysvaikutuksista pitäisi kuulua terveystiedon ja ravitsemuksen opetukseen. Myös Bottaron ja Giuglianin (2009) tutkimuksessa arvioitiin koulutuksen positiivista vaikuttavuutta ja jälkivaikutusta imetystietämykseen ja asenteisiin viidesluokkalaisilla brasilialaisilla tytöillä ja pojilla. Tutkimuksen mukaan tytöt ja 9 – 11 -vuotiaat omaksuvat paremmin ryhmänä tietoa imetyksestä kuin pojat ja 12 – 17 -vuotiaat.

Nepalilaisten imetyksestä saama kouluopetus tehokkaan mediainformaation ohella näyttäisi selittävän heidän suomalaisiin verrattuna huomattavasti parempia, imetyksen hyötyjä ja tärkeyttä koskevia tietojaan. Lisäksi ilmeisesti se on edistänyt myönteisen imetysasenteen muodostumista molemmilla sukupuolilla. Nepalissa opetusta oli kyselyvastausten mukaan saatu 7.-9. luokka-asteita vastaavissa ryhmissä, lähinnä yhteiskunta- ja terveystiedon tunneilla ja tytöt sekä pojat olivat saaneet opetusta yhtä lailla. Bar Yamim & Darbyn (1997) kirjallisuuskatsauksen mukaan isillä on tärkeä rooli imeväisikäisen ruokinnasta, mutta heitä ei ole informoitu imetyksen hyödyistä, joten molempien sukupuolien yhtäläinen opettaminen on tärkeää.

Kartoittaessamme opiskelijoiden mielipidettä imetyksen merkityksestä kouluopetuksessa Suomen ja Nepalin nuorten vastaukset erosivat täysin toisistaan. Kaikki nepalilaiset opiskelijat pitivät aihetta tärkeänä ja hyödyllisenä. Suomalaisnuorista vain yhdeksän vastaajaa piti imetyksen sisällyttämistä kouluopetukseen tärkeänä. Kuitenkin esimerkiksi Walshin, Moseleyn & Jacksonin (2008) tutkimuksessa, jossa vertailtiin kanadalaisten lukiolaisten imetystietoja ja -aikeita, todettiin, että nuorten imetystietämykseen ja aikomuksiin imettää voidaan vaikuttaa kouluopetuksella myönteisesti. Mahdollisesti suomalaisten negatiivinen näkemys imetyksestä kouluopetuksessa johtuu siitä, ettei heillä ole kyseisestä asiasta kokemusta, toisin kuin nepalilaisilla nuorilla. Nykyisin opetussuunnitelmat ovat hyvin tiiviitä, joten on myös mahdollista että nuoret eivät halua enää lisää asiasisältöä opetukseen.

Tutkimuksemme tulosten mukaan voi päätellä, että imetys Suomessa ja Nepalissa koetaan pääsääntöisesti positiivisena asiana ja tärkeänä osana vauvan kehitystä. Eniten vastauksissa korostui imetyksen luonnollisuus, normaalius ja se että imetys on yleinen ja perinteinen tapa. Lisäksi se on halpaa, helppoa ja terveellistä. Imetys auttaa vauvaa kehittymään ja vauva saa siitä ravintoa. Koettiin myös tärkeänä ruokkia vauvaa itse. Samoin kuin Forresterin, Wheelockin, & Warrenin (1997) tutkimuksessa, nuorilla oli yleisesti positiiviset asenteet imetystä kohtaan. He aikoivat imettää omia lapsiaan, olivat sitä mieltä että imetys on terveellisempää ja kätevämpää kuin pulloruokinta, eikä esille tullut seikkoja joiden perusteella imetys tekisi naisesta vähemmän viehättävää.

Juliff (2005) tutki Länsi-Australian yläasteikäisiä nuoria ja totesi että suurimmalla osalla oli puutteelliset tiedot imetyksestä. Tutkimuksemme perusteella nepalilaisilla nuorilla oli melko hyvät asiatiedot imetyksen vaikutuksista mutta suomalaisilla nuorilla tietopohja oli hatara sekä hajanainen ja perustui pitkälti maalaisjärjen käyttöön. Analysoitaessa avoimia kysymyksiä oli vastauksista vaikeata erotella täsmällistä saatua tai hankittua faktatietoa. Suomalaisnuorten vastauksista sai vaikutelman, että he olivat tottuneet kirjoittamaan jotakin edes hieman asiaan liittyvää ilman varsinaista tietopohjaa, sillä usein vastauksiin tuntui sisältyvän runsaasti arvelua tai tunteen pohjalta nousevaa päättelyä.

Opinnäytetyössä ilmitulleiden, suomalaisten nuorten imetykseen liittyvien puutteellisten tietojen vuoksi olisi suotavaa, että tulevaisuudessa myös Suomessa kouluopetukseen sisällytettäisiin imetyksen etuja ja tärkeyttä koskevaa tiedonantoa. Yhteiskunnan suhtautuminen ja tuki sekä vallitseva kulttuuri ovat merkittävimpiä imetysasenteiden muodostumiseen vaikuttavia tekijöitä etenkin länsimaissa (Koskinen 2008). Imetyksen edistämiseksi olisi hyvä kampanjoida näkyvämmiin ja tehokkaammin myös muilla sektoreilla imetykseen liittyvien käsitysten ja asenteiden muuttamiseksi positiivisempaan suuntaan kaikissa ikäryhmissä.

Jatkotutkimusehdotuksena esitämme samansuuntaisen tutkimuksen tekemistä valtakunnallisesti. Tutkimuksen painopiste voisi tuolloin olla oppisisältöjen kartoittamisessa, jolloin tuloksia voitaisiin hyödyntää opetussuunnitelman laadinnassa. Mielenkiintoista olisi myös kartoittaa opettajien näkökulmaa aiheeseen.

Toinen hyödyllinen tutkimusaihe olisi käytävissä olevan valistusmateriaalin analyysi sekä mahdollisten suomalaisten tai eurooppalaisten kampanjoiden tulosten tarkastelu. Myös Nepalissa tehtävän ilmeisen tehokkaan valistustyön analysointi voisi antaa mielenkiintoisia ja ehkä meilläkin hyödynnettäviä tutkimustuloksia

Myös syventävä laadullinen tutkimus tästä samasta aiheesta antaisi varmasti paljon uutta tietoa. Mielenkiintoista olisi tietää laajemmalti nuorten asenteista esimerkiksi julkisella paikalla imettämisestä, lapsena saadun imetyksen vaikutuksesta omaan tulevaan suhtautumiseen imetykseen ja isän merkityksestä imetyksen tukemisessa suomalaisessa yhteiskunnassa.

LÄHTEET

Aaltola, Juhani & Valli, Raine (toim.) 2001. Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Ahponen, Pirkkoliisa 2001. Kulttuurin pesäpaikka. Yhteiskunnallisia lähestymistapoja kulttuuriteoriaan. Vantaa: Tummavuoren Kirjapaino Oy.

Aittokoski, Metsämarja, Huitti-Malka, Riika, Salokoski, Märta 2009. Imetyksen aika. Uusi suomalainen imetyskirja. Riika: InPrint.

Anneveldt Edith & Pasman Margreet 2001. Country Satus Report of Nepal. PDF-tiedosto.

<http://www.unep.org/bpsp/EIA/Case%20Studies/NEPAL%20%28EIA%29.pdf>

Ei päivitystietoja. Luettu 5.11.2010.

Ansamaa, M., Peltonen, L., Hannula, L. & Häggman-Laitila, A. 2006. Äitien asenteet imetystä kohtaan. Terveystieteiden tutkimus - Hälsövärdaren 39(4-5): 55-57.

Armanto, Annukka, Koistinen, Paula (toim.) 2007. Neuvolatyon käsikirja. Tammi.

Bar Yamin N. & Darby L. 1997. Fathers and bf: a review of the literature.

<http://www.wales.nhs.uk/publications/bfeedingevidencebase.pdf>

Ei päivitystietoja. Luettu 01.12.2010

Cattaneo1, Adriano, Yngvea, Agneta, Koletzkoa, Berthold & Guzman, Luis R. 2004. Protection, promotion and support of breast-feeding in Europe: current situation. 'Promotion of Breastfeeding in Europe' project. PDF-dokumentti.

<http://journals.cambridge.org/action/displayAbstract?fromPage=online&aid=573524>

Päivitetty 2010. Luettu 15.10.2010.

Connolly C. & Kelleher C. 1998. Attitudes of young men and women to Breastfeeding. PDF-dokumentti.

<http://www.wales.nhs.uk/publications/bfeedingevidencebase.pdf>

Ei päivitystietoja. Luettu 01.12.2010

Dykes & Griffiths, 1998. Societal influences upon initiation and continuation of breastfeeding. PDF-dokumentti.

<http://www.wales.nhs.uk/publications/bfeedingevidencebase.pdf>

Ei päivitystietoja. Luettu 01.12.2010

Erwin, Phil. (suom. Ahokas, M.) 2005. Asenteet ja niihin vaikuttaminen. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.

Europa 2010. Euroopan komission Suomen-edustuston verkkojulkaisu. Euroäiti ei imetä tarpeeksi. WWW-dokumentti.

<http://www.europalehti.fi/2010/05/euroaiti-ei-imeta-tarpeeksi/>

Päivitetty 19.5.2010. Luettu 1.12.2010.

Fornäs, Johan 1998. Kulttuuriteoria. Myöhäismodernin ulottuvuuksia. Suomentaneet Mikko Lehtonen, Kaarina Hazard, Virpi Blom ja Juha Herkman. Tampere: Vastapaino.

Forrester I, Gerald Wheelock G, & Warren A, 1997. Assessment of Students' Attitudes toward Breastfeeding

<http://jhl.sagepub.com/content/13/1/33.abstract>.

Ei päivitystietoja. Luettu 1.12.2010.

Gere, Charlie 2006. Digitaalinen kulttuuri. Turku: Faros-kustannus oy.

Government of Nepal. Ministry of Health and Population. Nutrition Section. National Nutrition Policy and Strategy 2004. PDF-dokumentti.

http://mohp.gov.np/english/files/new_publications/9-1-Nutrition-Policy-and-strategy.pdf Päivitetty 4.1.2008. Luettu 6.12.2010.

Government of Nepal. Ministry of Health and Population. Population Division. Nepal Demographic And Health Survey 2006. PDF-dokumentti.

<http://www.measuredhs.com/pubs/pdf/Fr191/Fr191.pdf>

Päivitetty 6.3.2009. Luettu 6.12.2010.

Hannula, Leena, Koskinen, Anita, Salminen, Elisa 2006. Miten läheiset vaikuttavat äidin imetysasenteisiin? Kätilölehti vol. 111 (1).

Hannula, Leena 2003. Imetysnäkömökset ja imetyksen toteutuminen. Suomalaisten synnyttäjien seuranta tutkimus. Helsinki: Yliopistopaino.

Hasunen, Kaija, Ryyänen, Sanna 2006. Imeväisikäisten ruokinta Suomessa vuonna 2005. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2005:19. Helsinki: Yliopistopaino.

Heikkilä, Tarja P. 2005. Tilastollinen tutkimus. 5-6 painos. Helsinki: Edita Prima Oy.

Helen Keller International 2010. Nepal Nutrition and Food Security Bulletin. Breast-feeding and complementary feeding practices are less than adequate among mothers of children 12-23 months in the Baitadi district of Nepal. PDF-dokumentti.

[http://www.reliefweb.int/rw/RWFiles2010.nsf/FilesByRWDocUnidFilename/EGUA-8B2SBJ-full_report.pdf/\\$File/full_report.pdf](http://www.reliefweb.int/rw/RWFiles2010.nsf/FilesByRWDocUnidFilename/EGUA-8B2SBJ-full_report.pdf/$File/full_report.pdf)

Päivitetty 14.9.2010. Luettu 6.12.2010.

Himalaya-Nepal 2010. Facts and History of Nepal.

http://www.himalaya-nepal.com/travel_to_Nepal.htm

Päivitetty 6.6.2010. Luettu 2.12.2010

Himalayan News 2010. Lehtiartikkeli. Julkaistu 15.3.2010.

Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko, Sajavaara, Paula P. 2004. Tutki ja kirjoita. 10. painos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Hirsjärvi, Sirkka, Liikanen, Pirkko, Remes, Pirkko, Sajavaara, Paula P. 1990. Tutkimus ja sen raportointi. 1-3. painos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Hoikkala, Tommi 2001. (toim.) Globalisaatiokeskustelu ja nuorisopolitiikka. Muistio. Opetusministeriön Nuorisotutkimusverkosto. PDF-tiedosto.

<http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisut/verkkojulkaisut/muistiot>

Päivitetty 11.11.2010. Luettu 22.11.2010.

Houtsonen, Jarmo, Kauppila, Juha, Komonen, Katja 2000. Koulutus, elämäntilanne ja identiteetti : kasvatussosiologisia avauksia suomalaisten oppimiseen. Joensuu : Joensuun yliopisto, sosiologian laitos, 2000.

Juliff, Dianne 2005. Comparison of breastfeeding knowledge and attitudes of selected adolescent males and females from rural and metropolitan secondary schools. WWW-dokumentti.

http://espace.library.curtin.edu.au/R/?func=dbin-jump-full&object_id=16534&local_base=GEN01-ERA02.

Ei päivitystietoja. Luettu 3.10.2010

Kangas, Sonja, Kuurre, Tapio 2003. Teknologisoituva nuoruus.. Nuorisotutkimusverkosto. Nuorisoasiain neuvottelukunta. Stakes. Helsinki: Yliopistopaino

Kangas, Sonja, Lundvall, Anniina & Sintonen, Sara 2008. Lasten ja nuorten mediamaailma pähkinänkuoressa. Lasten ja nuorten mediafoorumi. Liikenne- ja viestintäministeriö. PDF-tiedosto.

<http://mll-fi->

[bin.directo.fi/@Bin/d4b6582359fc9d64615b5e172a1ab294/1292328183/application/pdf/6084451/Pähkinänkuori%20lopullinen%20PDF.pdf](http://mll-fi-bin.directo.fi/@Bin/d4b6582359fc9d64615b5e172a1ab294/1292328183/application/pdf/6084451/Pähkinänkuori%20lopullinen%20PDF.pdf)

Päivitetty 13.11.2008

Karjalainen, Juha, Karjalainen, Leila 2009. Tilastojen graafinen esittäminen. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Koskinen, Katja 2008. Imetysohjaus. Edita Publishing .

Kuusela, Vesa 2000. Tilastografiikan perusteet. Helsinki: Oy Edita Ab.

Legatum Group. Legatum prosperity index 2010.

<http://www.prosperity.com/>

Päivitetty 11.10. 2010. Luettu 15.10.2010.

Minedu 2010. Opetus- ja kulttuuriministeriö, koulutusjärjestelmä. PDF-tiedosto.

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Koulutus/koulutusjaerjestelmae/liitteet/koulutusjarjestelma.pdf>

Ei päivitystietoja. Luettu 10.12.2010.

Myllyniemi, Sami 2009. Aika vapaalla.. Nuorten vapaa-aikatutkimus 2009. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 92. Nuorisoasiain neuvottelukunta, julkaisuja 40. Helsinki: Ylioppilaspaino.

Nakamura S, Veiga K, Ferrarese S & Martinez F. 2003. School girls' perception and knowledge about breastfeeding.

<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/14502340>

Ei päivitystietoja. Luettu 2.12.2010.

Niemelä, Minni 2006. Hyvinvointia vauvalle ja äidille. Imetysopas. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Oikeusministeriö. Perusopetuslaki 21.8.1998/628.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628>

Opetushallitus 2010. Perusopetuksen opetussuunnitelma. PDF-tiedosto.

http://www.oph.fi/download/127373_Perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteiden_muutokset_291010.pdf

Ei päivitystietoja. Luettu 12.11.2010.

Puuronen, Vesa 2006. Nuorisotutkimus. Tampere: Vastapaino.

Salaspuro, M., Kiiänmaa, K. & Seppä, K (toim) P. 2003. Päihdelääketiede. 2.painos Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy

Savada, Andrea M. 1991. Nepal: A Country Study. Washington: GPO for the Library of Congress. Pdf-dokumentti.

<http://countrystudies.us/nepal/>

Päivitetty 24.5.2007. Luettu 20.11.2010.

Scott JA, Binns C 1997. Attitudes towards breastfeeding in Perth, Australia Pdf-dokumentti

http://www.sciencedirect.com/science?_ob=ArticleURL&_udi=B8JK3-4SD1CG9-7&_user=1084922&_coverDate=09%2F30%2F1997&_rdoc=1&_fmt=high&_orig=search&_origin=search&_sort=d&_docanchor=&_view=c&_searchStrId=1578696789&_rerunOrigin=google&_acct=C000051422&_version=1&_urlVersion=0&_userid=1084922&md5=b881f9b21a7b8b752b73dee6b9a31db7&searchtype=a

Päivitetty 29.4.2008. Luettu 10.12.2010.

Suomen – Nepalin Suurlähetystö 2010.

<http://www.finland.org.np/Public/Default.aspx>

Päivitetty 11.11.2010. Luettu 13.11.2010.

SuomiSanakirja.fi 2010. Sivistyssanakirja. WWW-dokumentti

<http://sivistyssanakirja.com/asenne>

Ei päivitystietoja. Luettu 8.12.2010.

Stockley, Lynn 2001. Consolidation and updating the evidence base for the promotion of breastfeeding. PDF-dokumentti.

<http://www.wales.nhs.uk/publications/bfeedingevidencebase.pdf>

Ei päivitystietoja. Luettu 01.12.2010.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2009. Imetyksen edistäminen Suomessa. Toimintaohjelma 2009-2012. Helsinki: Yliopistopaino.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2010. Kätilöopiston sairaalalle tunnustus vauvamyönteisyydestä. WWW-dokumentti.

http://www.thl.fi/fi_FI/web/fi/uutinen?id=23528

Päivitetty 24.11.2010. Luettu 29.11.2010.

Thapa, Ganga K. 20.3.2010. Kathmandu, Nepal. Haastattelu.

The World Factbook, Publications.

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/np.html>

Päivitetään viikottain. Luettu 1.11.2010.

UNICEF/Nepal Demographic Health Survey 2006. PDF-dokumentti

http://www.measuredhs.com/pubs/pub_details.cfm?ID=669

Päivitetty toukokuu 2007. Luettu 26.10.2010.

Vilka, Hanna 2007. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Vilkko-Riihelä, Anneli 1999. Psykye. Psykologian käsikirja. Porvoo: Werner Söderström Osakeyhtiö.

Väyrynen, Raimo 2001. Globalisaatiokritiikki ja kansalaisliikkeet. Helsinki: Gaud-eamus.

Walsh A., Moseley J. & Jackson W. (2008) The effects of an infant-feeding classroom activity on the breast-feeding knowledge and intentions of adolescents. Cape Breton University, Nova Scotia, Canada.

<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/18557676>

Ei päivitystietoja. Luettu 1.12.2010.

Worlds Health Organization 2003. Feeding and nutrition of infants and young children. PDF-dokumentti.

http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0004/98302/WS_115_2000FE.pdf

Päivitetty 2010. Luettu 10.11.2010.

KYSELY PERUSKOULUN 8. - 9. LUOKAN OPPILAILLE ETELÄ-SAVOSSA

Maailman Terveysjärjestö WHO on tehnyt imeväisikäisten ravitsemuksesta kansainvälisen suosituksen. Maailmanlaajuisesti se ei ole toteutunut toivotulla tavalla. Osana suomalaista imetyksen edistämisen toimintaohjelmaa Opetushallitus uudistaa lähivuosina peruskoulujen opetussuunnitelmia ja tarkistaa myös imetykseen liittyvät tietosisällöt.

Opiskelemme Mikkelin Ammattikorkeakoulussa hoitotyön opintolinjalla. Haluamme opinnäytetyönä selvittää, kuinka kahden täysin erilaisen maan (Suomi ja Nepali) kulttuurierot vaikuttavat imetystä koskeviin mielipiteisiin ja tietoihin. Kohderyhmämme on molempien maiden 8. -9. luokkalaiset. Kysely Nepalissa on tehty keväällä 2010 ja se otettiin siellä hyvin vastaan. Kyselyyn vastataan nimettömänä.

Asialle on tärkeää, että vastaat seuraaviin kysymyksiin niin hyvin kuin osaat. Voit valita mielestäsi sopivan/sopivat vaihtoehdot tai vastaa omin sanoin kun sitä pyydetään. Muista, mielipiteesi on meille tärkeä!

KYSYMYKSET:

1. Onko imetystä käsitelty kouluopetuksessa? Kyllä Ei

**2 Jos imetystä on käsitelty, niin millä luokalla?
Minkä ikäinen olit?** _____

3. Jos aihetta on käsitelty, niin minkä oppiaineiden yhteydessä?

4. Oliko käytössä aiheeseen liittyvää materiaalia? Jos oli, niin millaista? (rastita sopivat vaihtoehdot).

Kirjoja Lehtiä Oppaita Kuvia Videoita
Dvd:tä Elokuvia Opetusohjelmia Ei mitään

jotain muuta, mitä _____

5. Oliko opetusta mielestäsi (rastita yksi vaihtoehto)

Liikaa Liian vähän Sopivasti

6. Jos vastasit 5. kysymykseen ”liian vähän”, niin millaista lisäopetusta haluaisit saada? _____

7. Oliko aihe mielestäsi (rastita kaikki sopivat vaihtoehdot)

Kiinnostava Tarpeellinen Tarpeeton Tärkeä Hyödyllinen
Sopiva ikäisellesi Nolostuttava

jotain muuta, mitä _____

15. Ajatteletko, että sinulla olisi joskus omia lapsia? (rastita sopiva vaihtoehto)

Kyllä En En vielä tiedä

KYSYMYS VAIN TYTÖILLE:

16. Kuinka aiot ruokkia mahdolliset tulevat vauvasi? (vastaa omin sanoin seuraaviin kysymyksiin)

imettämällä, koska _____

jollain muulla tavalla, miten? _____

Miksi? _____

17. KYSYMYS VAIN POJILLE:

Kuinka haluaisit mahdollisia tulevia vauvojasi ruokittavan? (vastaa omin sanoin seuraaviin kysymyksiin)

imettämällä, koska _____

jollain muulla tavalla, miten? _____

Miksi? _____

18. Olen Tyttö Poika

19. Ikäni on _____ vuotta.

नेपाली विद्यार्थीहरु संग जानकारी (अनुसन्धान मुलक)

हामी नेपाली र फिनल्याण्डका विद्यार्थीहरुको स्तनपान सम्बन्धी धारणाका बारेमा एक अनुसन्धान गरीरहेका छौं त्यसैले तपाईंहरुले तल दिइएका ठीक उत्तरमा चिन्ह लगाउनु होला वा ठीक उत्तर छान्नुहोला । ध्यान रहोस कि हामी तपाईंका आफ्ना विचारलाई महत्त्व दिन्छौं ।

१. तपाईंले स्कूलमा स्तनपान सम्बन्धी शिक्षा पाउनुभएको छ ? (ठीक उत्तर छान्नु होस वा लेख्नुोस ।

क) छ / छैन

ख) कुन कक्षामा र कुन उमेरमा

ग) के मा अथवा कुन विषयमा .

घ) कस्तो शैक्षिक सामग्री तपाईंले प्रयोग गर्नु भयो ?

(मिल्ने सबै उत्तरमा चिन्ह लगाउनु होस)

- किताब
- चित्रहरु
- सिनेमा
- कथाहरु
- अन्य
- छैन

ङ) यसबारेमा तपाईंले कति ज्ञान प्राप्त गर्नुभयो ?

- अति धेरै
- अति कम
- चाहिए जति

च) उक्त विषयवस्तु (शिर्षक) तपाईंलाई कस्तो लाग्यो ?

- चाखलाग्दो
- आवश्यक
- महत्त्वपूर्ण
- उपयोगी
- लाजलाग्दो
- अनावश्यक
- अन्य

छ) स्कूलमा स्तनपान सम्बन्धी शिक्षा दिनु आवश्यक छ ?

- छ
- छैन
- थहा छैन

ज) यस विषयमा तपाईं अझबढी जान्न उत्सुक हुनु हुन्छ ?

- छु
- छुइन
- थहा छैन

भ) यदि चाहनु हुन्छ भने कस्तो शिक्षा प्राप्त गर्न चाहनु हुन्छ ?

२. के तपाईंले स्तनपान सम्बन्धी शिक्षा अन्य स्रोत बाट पनि प्राप्त गर्नु भएको छ ? (मिल्ने जति सबैमा चिन्ह लगाउनु होस)

- टि.भि
- सिनेमा
- इन्टरनेट
- पत्रिका
- अखबार
- किताव
- स्वास्थ्य क्याम्पस
- घरमा
- नातेदार बाट
- साथीबाट
- अन्य
- मलाई केहिपनि थाहा छैन ।

३. आफ्नो घरमा तपाईंले स्तनपान सम्बन्धी कुरामा केही जानकारी पाउनु भएको थियो ?

- थियो
- थिएन

४. कोही व्यक्तिले आफ्नो नानीलाई स्तनपान गराइ रहेको तपाईंले देख्नु भएको छ ?

- आफ्नै आमा
- दिदी
- छिमेकी
- नातेदार
- साथी
- अन्य
- देखेकै छैन

५. वच्चाहरुको समग्र विकासको निम्ति स्तनपान गराउनु आवश्यक छ ?

छ/छैन / थाहा छैन

६. स्तनपान गराउँदा वच्चालाई के कस्तो असर पर्छ होला ? (आफ्नै विचारमा लेख्नहोस)

७. स्तनपान गराउँदा आमालाई के कस्तो असर पर्छ होला ? (आफ्नै शब्दमा व्यक्त गर्नु होस)

८. भविष्यमा तपाईं आफु सन्तान जन्माउने योजनामा हुनुहुन्छ ?

- छ
- छैन
- थहा छैन

९. केटी विद्यार्थीले मात्र

भविष्यमा तपाईं आफ्नो सन्तानलाई कुन विधीद्वारा खुवाउनु हुन्छ ? (आफ्नै शब्दमा लेख्नुहोस)
स्तनपान गराउँछु किन भने

अन्य तरिका अपनाउँछु किनकी

यो तरिका अपनाउनुको कारण

१०. केटाहरुले मात्र लेख्ने

भविष्यमा तपाईं आफ्नी श्रीमतीले सन्तानलाई कुन विधीद्वारा खुवाओस भन्ने चाहनुहुन्छ आफ्नै शब्दमा लेख्नुहोस ।

स्तनपान गराओस् भन्ने चाहन्छु किन भने

अन्य तरिका अपनाओस भन्ने चाहन्छु किनकि

यो तरिका अपनाउनुको कारण

११. म एक पुरुष / महिला हु ।

१२. मेरो उमेर वर्षको छ ।

TAULUKOITA

MITÄ NUORET TIETÄVÄT IMETYKSEN VAIKUTUKSISTA VAUVAAN JA ÄITIIN?

KYSYMYS 12

”Onko imetys mielestäsi tärkeää lapsen kehitykselle?”

Suomi	kaikki	tytöt	pojat	kaupunki	H-asutus	8lk	9lk
eritt. tark.	101=42%	54=46%	47=38%	83=41%	18=50%	51=40%	50=45%
jnk:n verran	118=49%	59=50%	59=48%	106=52%	12=33%	64=50%	54=49%
ei erityisen	18=7,5%	4=3%	14=11,5%	13=6%	5=14%	12=9%	6=5%
ei ollenkaan	2=1%	0	2=2%	1=0,5%	1=3%	1=1%	1=1%
ei vast.	3						

Nepal	kaikki	tytöt	pojat
erittäin tärkeä	43=100%	22=100%	21=100%
jnk:n verran	0	0	0
ei erityisen	0	0	0
ei ollenkaan	0	0	0
ei vastannut	0	0	0

KYSYMYS 13**”Miten sinun mielestäsi imetys vaikuttaa vauvaan?”**

Suomi	kaikki	tytöt	pojat	K	H_A	8lk	9lk
fyysiset	125=52%	67=57%	58=46%	108=53%	17=46%	68=52%	57=37%
psykkiset	86=36%	54=46%	32=26%	65=32%	21=57%	45=34%	41=37%

Nepal	kaikki	tytöt	pojat
fyysiset	22=51%	11=50%	11=52%
psykkiset	38=88%	20=91%	18=86%

KYSYMYS 14**”Miten sinun mielestäsi imetys vaikuttaa äitiin?”**

Suomi	kaikki	tytöt	pojat	K	H_A	8lk	9lk
fyysiset	45=19%	24=21%	21=17%	40=20%	5=14%	21=16%	24=22%
psykkiset	82=34%	52=44%	30=24%	64=31%	18=49%	46=35%	36=32%

Nepal	kaikki	tytöt	pojat
fyysiset	33=77%	18=82%	15=71%
psykkiset	38=88%	20=91%	18=86%

MITEN JA MISTÄ NUORET OVAT SAANEET TIETOA IMETYKSESTÄ?

KYSYMYS 10

”Oletko saanut tietoa imetyksestä muualta?”

Suomi

	kaikki	Tytöt	Pojat	K	H-A
tv	96=40%	36%	43%	42%	27%
elokuvat	32=13%	8%	18%	12%	19%
internet	35=14%	9%	20%	13%	24%
aikakauslehdet	25=11%	16%	6%	9%	19%
sanomalehdet	20=8%	4%	12%	8%	8%
kirjat	17=7%	7%	7%	6%	11%
valistuskampanjat	10=4%	5%	3%	4%	5%
koti	63=26%	34%	18%	26%	24%
sukulaiset	54=22%	32%	13%	23%	19%
ystävät	15=6%	6%	6%	5%	11%
en ole saanut tietoa	59=24%	21%	28%	25%	19%
jostain muualta	4=2%	3%	1%	2%	0%

Nepal

kaikki

tytöt pojat

tv	42 = 98%		
elokuvat	25 =58%		
internet	9= 21%	5%	38%
aikakauslehdet	37=86%		
sanomalehdet	19=44%		
kirjat	42=98%		
valistuskampanjat	20=47%		
koti	31=72%		
sukulaiset	23=53%		
ystävät	28=65%		
en ole saanut tietoa	0		
jostain muualta	11=26%		

KYSYMYS 11

”Oletko nähnyt jonkun imettävän lastaan?”

Suomi	kaikki	tytöt	pojat	K	H-A	8lk	9lk
oma äiti	93=38%	51=44%	42=34%	82=40%	11=30%	55=42%	38=34%
sisar	11=5%	5=4%	5=4%	10=5%	0	4=3%	6=5%
naapuri	23=10%	15=13%	8=6%	20=10%	3=8%	13=10%	10=9%
sukulainen	140=58%	84=72%	56=45%	115=56%	25=68%	77=59%	63=57%
ystävä	17=7%	9=8%	8=6%	10=5%	7=19%	8=6%	9=8%
en ole nähty	24=10%	4=3%	20=16%	21=10%	3=8%	10=8%	14=13%
joku muu	33=14%	17=15%	16=13%	26=13%	7=19%	19=15%	14=13%

Nepal	kaikki	tytöt	pojat
oma äiti	22=51%	13=59%	9=43%
sisar	20=47%	12=55%	8=38%
naapuri	40=93%	21=95%	19=90%
sukulainen	36=84%	18=82%	18=86%
ystävä	2=5%	0	2=10%
en ole näh.	0	0	0
joku muu	18=42%	12=55%	6=29%

KUINKA IMETYS ON TULLUT ESILLE KOULUOPETUKSESSA?

KYSYMYS 1

”Onko imetystä käsitelty kouluopetuksessa?”

Suomi	kyllä	6
	ei	230
Nepal	kyllä	38
	ei	5

KYSYMYS 2**”Jos imetystä on käsitelty, niin millä luokka-asteella?”**

Suomi	luokka 1 - 6	4
	luokka 7 - 9	2
Nepal	luokka 1 - 6	8
	luokka 7 - 9	:23

KYSYMYS 2 JATKOA**”Minkä ikäinen olit?”**

Suomi	7-12 v: 2	Nepal	7-12 v: 2
	13-16 v: 3		13-16 v: 28
	ei vast. 1		ei vast. 2

KYSYMYS 3**”Minkä oppiaineen yhteydessä”**

Suomi	biologia 3	Nepal	terveystieto 30
	terveystieto 1		joku muu 3
	joku muu 1		

KYSYMYS 4**”Oliko käytössä aiheeseen liittyvää materiaalia? Jos, niin millaista?”**

Suomi	kirjat	3
	videot, opetusohjelmat	2
	ei mitään	2
Nepal	kirjat	39
	oppaat	28
	kuvat	37
	jotain muuta	34

KYSYMYS 7**”Oliko aihe mielestäsi”**

Suomi	kiinnostava 0	Nepal	kiinnostava 1
	tarpeellinen 3		tarpeellinen 7
	tarpeeton 1		tarpeeton 0
	tärkeä 2		tärkeä 29
	hyödyllinen 1		hyödyllinen 14
	sopiva ikäisellesi 0		sopiva ikäisellesi 0
	nolostuttava 0		nolostuttava 1
	jotain muuta 1		jotain muuta 1

**PITÄVÄTKÖ NUORET TÄRKEÄNÄ ETTÄ IMETYSTÄ KÄSITELLÄÄN
KOULUOPETUKSESSA?**

KYSYMYS 5**”Oliko opetusta mielestäsi”**

Suomi	liikaa 0	Nepal	liikaa 1
	liian vähän 3		liian vähän 6
	sopivasti 3		sopivasti 36

KYSYMYS 8**”Pidätkö tärkeänä että imetystä käsitellään kouluopetuksessa?” Vastanneita****280, tyhjiä 5**

Suomi	kaikki	tytöt	pojat	K	H-A	8lk	9lk
erit. tärk.	9=4%	2=2%	7=6%	9=5%	0	1=1%	8=7%
Jonkinver	83=35%	47=50%	36=30%	66=33%	17=47%	39=31%	44=40%
ei erit	121=51%	59=51%	62=51%	107=53%	14=39%	74=58%	47=43%
ei ollenk	24=10%	8=7%	16=13%	19=10%	5=14%	14=11%	10=9%

Nepal

erittäin tärkeä 43, 100% 22=100% 21=100%

jonkin verran 0

ei erityisen 0

ei ollenkaan 0

**MILLAINEN OPPIMATERIAALI NUORTEN MIELESTÄ TUKISI
KOULUOPETUSTA?**

KYSYMYS 9

”Millainen oppimateriaali mielestäsi tukisi ja havainnollistaisi opetusta?”

Suomi kaikki tytöt pojat

opetusfilmit	158: 43%	39%	47%
pelit	14: 4%	1%	6%
kirjat	89: 24%	32%	17%
lehdet	33: 9%	11%	7%
internet	61: 17%	12%	21%
jokin muu	11: 3%	5%	2%

**MILLAINEN NÄKEMYS NUORILLA ON MAHDOLLISTEN OMIEN
VAUVOJENSA RUOKINTATAVASTA?**

KYSYMYS 15

”Ajatteletko että sinulla olisi joskus omia lapsia?”

Suomi	kaikki	tytöt	pojat	K	H-A	8lk	9lk
kyllä	159=66%	82=70%	77=63%	133=66%	26=70%	82=63%	77=69%
en	8=3%	5=4%	3=2%	8=4%	0	3=2%	5=5%
e v.tiedä	73=30%	30=26%	43=35%	82=30%	11=30%	44=34%	29=26%

Nepal	kaikki	tytöt	pojat
kyllä	37=90%	18=86%	19=95%
en	1=2%	1=5%	0
ei vielä.tiedä	3=7%	2=10%	1=5%

KYSYMYS 16

”Kuinka aiot ruokkia mahdolliset tulevat vauvasi?” Kysymys vain tytöille.

Suomi	tytöt	K	H-A	8lk	9lk
imettämällä	104=87%	88=85%	16=94%	52=79%	52=96%
muu tapa	5=4%	5=5%	0	4=6%	1=2%
ei osaa sanoa	5=4%	4=4%	1=6%	6=9%	1=2%
(imetys+lisär	19=16%	16=8%	4=11%	11=8%	9=8%)

Nepal tytöt
 imettämällä 22=100%
 muu tapa 0
 ei os.sanoa 0
 (imetys+lisär 0)

KYSYMYS 17

”Kuinka haluaisit mahdollisia tulevia vauvojasi ruokittavan?” Kysymys vain pojille.

Suomi	pojat	K	H-A	8lk	9lk
imettämällä	97=80%	80=79%	17=81%	53=80%	44=79%
muu tapa	10=8%	6=6%	4=19%	5=8%	5=9%
ei osaa sanoa	6=5%	6=6%	0	2=3%	4=7%
(imetys+lisär	8=6%	6=3%	2=5%	4=3%	4=4%)

Nepal pojat
 imettämällä 17=81%
 muu tapa 0
 ei osaa sanoa 0
 (imetys+lisär 0)